

Kutsal Yazılar Srisi

İsrail'in Doğuğu

Kutsal Kitap'ın Mısır'dan ıkığu Bölümü
zerine bir Yorum

Can Nuroğlu

İsrail'in Doğuşu

[Can Nuroğlu](#)

Telif Hakkı/Copyright Can Nuroğlu, 2014

E-Kitap [Hristiyan Kitaplar](#) tarafından yapıldı. Daha fazla ücretsiz kitap indirmek için [sitemize ziyaret edin](#).

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)

İçindekiler

[ÖNSÖZ](#)

[GİRİŞ](#)

[YORUM:](#)

[MISIR'DA BASKI](#)

[MUSA KAÇIYOR](#)

[ÇOBAN MUSA](#)

[MUSA DÖNÜYOR](#)

[YAHVE TANRI](#)

[BELALAR BAŞLIYOR](#)

[İNADA DEVAM](#)

[SON BELALAR](#)

[FİSİH BAYRAMI](#)

[KIZILDENİZ OLAYI](#)

[BÜYÜK ZAFER](#)

[GÖKTEN MAN](#)

[KAYADAN SU](#)

[KUTSAL HALK](#)

[ON EMİR](#)

[KÖLELİK VE ŞİDDET](#)

[KUTSALLIK VE ADALET](#)

[ANTLAŞMA TÖRENİ](#)

[RABBİN KONUTU](#)

[KAHİNLER](#)

[TAPINAĞIN KURALLARI](#)

[BÜYÜK İHANET](#)

[YENİ BAŞLANGIÇ](#)

[ÇADIRIN YAPIMI](#)

[İŞİN SONU](#)

[KAYNAKÇA](#)

ÖNSÖZ

Orta Doğu genelinde 'İsrail' sözü kadar büyük tepki uyandıran bir kelime yoktur. Hatta bazıları bu ulusun ismini küfür niteliğinde de kullanır. Gündemden bir türlü düşmeyen İsrail nedense coğrafyamızda yaşanan çoğu olumsuz olaydan sorumlu tutuluyor. Şüphesiz ki Orta Doğuda en sevilmeyen ülke İsrail'dir. Asırlarca çok büyük katliamlar, soykırımlar görmelerine rağmen nihayet kendi topraklarına döndükten bu yana nedense kendilerini komşularına bir türlü sevdiremediler. Ama neden? Küçük bu ülkeden insanlarımız neden bu kadar nefret ediyor? Aslında bunun sebebi İsrail'in çok eskiden Tanrı'nın halkı olmak üzere seçilmesine dayanır. Çoğu insan Rab'bin bu kutsal seçimini ya anlamıyor ya da anlamak istemiyor. Tabii ki İsrail hükümetinin zaman zaman yaptığı hataları burada savunmak gibi bir niyetimiz yoktur. Günü geldiğinde her ulusun günahını Tanrı soracaktır. Ancak Kutsal Kitap'ta geçen RAB'bin planı ve genel tarihine baktığımızda İsrail'in kutsal seçimini göz ardı etmek gibi bir lüksümüz yoktur. Peki Tanrı onları seçtiyse de ne zaman ve ne için oldu? En önemlisi bugün için anlamı nedir?

Şimdi ele aldığımız Tevrat'ın Mısır'dan Çıkış bölümü, İsrail ulusunun ortaya çıkışını ayrıntılı bir şekilde anlatır. Tanrı Ruhu'nun esini sonucunda Musa'nın eliyle bize ulaşan Tevrat kitabı beş bölümden oluşur: Yaratılış, Mısır'dan Çıkış, Levililer, Çölde Sayım ve Yasanın Tekrarı. En baştaki eser, Yaratılış, Adem ve Havva'nın yaradılışından başlayarak tüm insanlığın ortak öyküsünü kaydeder. Başta mükemmel yaratılan çift kısa bir süre içinde Şeytan'ın ayartmasıyla günaha esir olur ve Tanrı'nın huzurundan atılır. İlk bin yılın sonucunda insanlık öyle bozuluyor ki Rab küresel bir tufan göndererek dünyayı silip süpürmek zorunda kalıyor. Ancak Nuh'la ailesi ve bazı hayvanlar kurtuluyor. Ardından Rab İbrahim'i seçerek onun soyuyla tüm uluslara kutsama yolunu açacağını vaat eder (Yaratılış 12). Ancak bir sorun var, İbrahim'in bir çocuğu dahi yoktur. Yine de Rab soyunu yıldızlar kadar çoğaltacağını söyler. Bir süre sonra sabırsızlanan İbrahim'le eşi Sara hizmetçisi Hacer aracılığıyla çocuk sahibi olmaya karar veriyorlar. Ancak Tanrı Hacer'den doğan İsmail'i İbrahim'in mirasçısı olarak reddediyor (Yaratılış 17:19). Ona öz eşinden bir çocuk vereceğini tekrarlar. Böylece yüz yaşına bastığında İbrahim Sara'dan İshak isminde bir oğula sahip oluyor. İşte o zamanda İsmail'le İshak arasında başlayan rekabet hala bugün Orta Doğu'yu kasıp kavuran şiddetin kaynağıdır. Özellikle İshak'ı büyük bereketin mirasçısı olarak seçen Tanrı daha sonra aynı vaadi oğluna Yakup'a da iletir. Tanrı Yakup'un ismini de sonradan İsrail'e değiştirir. Daha sonra İsrail'le on iki oğlu büyük bir kıtlık yüzünden Mısır'a Yusuf'un yanına inerler. Yaratılış bölümü burada sona erer ve Mısır'dan Çıkış kaldığı yerden devam eder.

İbrahim'i ve soyunu tüm ulusların bereket kaynağı olarak seçen Tanrı İbrahim'in ayak bastığı Kenan topraklarını soyuna vereceğini söyler. Fakat bunun öncesinde soyunun Mısır'da köle olup 400 yıl baskı göreceğini bildirir (Yaratılış 15:13-16). Ama daha sonra onları görkemli bir şekilde Mısır'dan kurtarıp vaat

edilen topraklara götüreceğini vaat eder. İşte Mısır'dan Çıkış bölümü Tanrı'nın bu büyük vadin nasıl gerçekleştiğini kaydeder. Evet Rab Tanrı başta İbrahim'in soyu olan İsrail'i kutsal halkı olarak seçti. Amacı onların aracılığıyla tüm uluslara görkemini ve lütfunu göstermekti. Aynı zamanda onların aracılığıyla gelecek olan büyük Mesih'in yolunu da hazırlamak istedi. Tanrı'nın bu kutsal planını anlamak için İsrail'in doğuşunu anlatan Mısır'dan Çıkış bölümünü anlamamız gerek. Elinizdeki kitap Tevrat'ın ikinci kısmı olan Mısır'dan Çıkış bölümünün ayetlerini aktarmakla birlikte, bizim üzerinde yaptığımız açıklamalardan ibarettir. Tanrı'nın kutsal sözlerini elimizden geldiğince orijinal bağlamına uygun şekilde yorumlamaya çalışacağız. Değerli okuyucu, Tanrı'nın çok önceden vahyettiği bu kutsal sözleri okuyarak O'nun tüm ulusları kurtarmak için özellikle İsrail'i nasıl kullandığını anlamanızı dileriz. Sonuç olarak Tanrı'da ayrımcılık söz konusu olamaz, o herkesin gerçeğin bilincine varmasını diler.

GİRİŞ

Bugünden yaklaşık 3.500 yıl önce Peygamber Musa'nın eliyle yazılan Mısır'dan Çıkış kitabı İsrail ulusunun kurtuluşunu kaydeder. Tanrı'nın halkını Firavun'un elinden bir çok mucize sonucunda kurtarması Eski Antlaşma boyunca en çok kutlanan olaydır. Yani Mesih'in ölümü ve dirilişi Yeni Antlaşma için ne kadar kilit bir olaysa İsrail'in Mısır'dan kurtulması Eski Antlaşma için de o kadar da büyüktür. Bunları yazan Musa bir önceki yazıda, Yaratılış'ta, İsrail'in ataları olan İbrahim, İshak ve Yakup'un öyküsünü aktardı. En sonunda Yusuf, Mısır'a gidip başına gelen bir çok olumsuz olay sonucunda, Mısır'ın ikinci en güçlü adamı oldu. Mısır'ı kıtlıktan kurtaran Yusuf aynı zamanda acı çeken ailesini yanına alarak da kurtardı. Ama Yusuf halkının bir gün Kenan topraklarına dönmesi gerektiğini biliyordu çünkü Tanrı'nın baştan İbrahim'e vaat ettiği toprak orasıydı. O yüzden ölmek üzere olan Yusuf bir gün vaat edilen toprağa döndüklerinde kemiklerini yanlarına almaları için oğullarına ant içirtti (Yaratılış 50:24-25).

Aradan yaklaşık 400 yıl geçti ve Yusuf ve yaptıkları unutuldu. Yeni Firavunlar geldi ve İsrail oğullarının başlarına angaryacılar koydular. Ama büyük feryatları sonucunda, Rab onlara bir kurtarıcı hazırlar, o da Musa'dır. Ancak Firavun'un kölelerini bırakmaya niyeti yoktur. O yüzden Rab Mısır'ın üzerine on büyük bela göndererek halkını elinden zorla kurtarır ve İsraililer yola çıkarlar. Ancak İsrail'in yolculuğu hiç de kolay geçmez. Her adımda Rab kendisine güvenmeleri gerektiğini öğretmeye çalışır. Kenan topraklarına geçmeden önce Rab onları kendisiyle buluşmak üzere Sina Dağının bulunduğu çöle götürür. Orada Rab İsrail halkına bütün görkemiyle görünüp On Buyruğu verir. Sonra Musa'yı yanına çağırıp bir çok yasa daha aktarır ama bu kırk günlük süre zarfında İsrail halkı Tanrı'nın yasasını çiğneyip putperestliğe dalar gider. Tanrı'nın büyük öfkesine karşın Musa halkı için yalvarır ve aralarındaki antlaşmayı yenilemesini sağlar. Kalan bölümlerde Rab halkı arasında yaşamak için ordugahın ortasında kurulacak bir 'buluşma çadırı' yapmalarını buyurur. Aslında Mısır'dan Çıkış kitabını Tanrı'nın üç 'ziyaretiyle' özetlenebilir. Rab önce gazabıyla Mısır'ı ziyaret eder ve halkını kurtarır. Sonra Rab Sina Dağına inip halkına görünür. En sonunda Rab ordugahın ortasında yapılan kutsal çadıra inerek halkına konuk olur.

Bu kitabı yorumlarken özellikle o günün şartlarını göz önünde bulundurmak gerek. Uzun zaman köle olarak Mısır'da yaşayan İsrail oğulları kim olduklarını ve Tanrı'nın vaatlerini muhtemelen unutmuşlardır. Musa gelip onları kurtardığında hem çok kalabalık, yaklaşık iki milyon bir nüfusa sahiptiler, hem de o kadar da düzensizdiler. Henüz kölelikten yeni kurtulan bu kadar büyük bir kalabalıktan ne beklenebilir ki? İşte bu yüzden Rab onları öncelikle Sina Çölüne getirip kutsal yasalarıyla tanıştırmak istiyor. Yani başıboş bu halkı belirli milli değerleri olan düzenli bir ulusa dönüştürmek ve onlara Tanrı'nın kutsal yasalarını aşlamak hiç de kolay olmayacaktır. Bu süreç hem Tanrı'nın hem de Musa'nın sabrını sonuna kadar zorlayacaktır. Ama tüm zorluklara rağmen Tanrı'nın İsrail halkını adam etmesi gerçekten inanılmaz bir hikayedir. Göreceğimiz gibi Eski Antlaşma'nın bu

bölümleri sadece Tanrı'nın yasasını ve gazabını değil, halkına olan olağanüstü sabrını ve şefkatini de sergiliyor.

YORUM:

MISIR'DA BASKI

¹Yakup'la birlikte aileleriyle Mısır'a giden İsrailoğulları'nın adları şunlardır: ²Ruben, Şimon, Levi, Yahuda, ³İssakar, Zevulun, Benyamin, ⁴Dan, Naftali, Gad, Aşer. ⁵Yakup'un soyundan gelenler toplam yetmiş kişiydi. Yusuf zaten Mısır'daydı.

⁶Zamanla Yusuf, kardeşleri ve o kuşağın hepsi öldü. ⁷Ama soyları arttı; üreyip çoğaldılar, gittikçe büyüdüler, ülke onlarla dolup taşıdı.

⁸Sonra Yusuf hakkında bilgisi olmayan yeni bir kral Mısır'da tahta çıktı. ⁹Halkına, “Bakın, İsraililer sayıca bizden daha çok” dedi, ¹⁰“Gelin, onlara karşı aklımızı kullanalım, yoksa daha da çoğalırlar; bir savaş çıkarsa, düşmanlarımıza katılıp bize karşı savaşır, ülkeyi terk ederler.”

¹¹Böylece Mısırlılar İsraililer'in başına onları ağır işlere koşacak angaryacılar atadılar. İsraililer firavun için Pitom ve Ramses adında ambarlı kentler yaptılar. ¹²Ama Mısırlılar baskı yaptıkça İsraililer daha da çoğalarak bölgeye yayıldılar. Mısırlılar korkuya kapılarak ¹³İsraililer'i amansızca çalıştırdılar. ¹⁴Her türlü tarla işi, harç ve kerpiç yapımı gibi ağır işlerle yaşamı onlara zehir ettiler. Bütün işlerinde onları amansızca kullandılar.

¹⁵Mısır Kralı, Şifra ve Pua adındaki İbrani ebelere şöyle dedi: ¹⁶“İbrani kadınlarını doğum sandalyesinde doğurturken iyi bakın; çocuk erkekse öldürün, kızsız dokunmayın.” ¹⁷Ama ebeler Tanrı'dan korkan kimselerdi, Mısır Kralı'nın buyruğuna uymayarak erkek çocukları sağ bıraktılar. ¹⁸Bunun üzerine Mısır Kralı ebeleri çağırıp, “Niçin yaptınız bunu?” diye sordu, “Neden erkek çocukları sağ bıraktınız?”

¹⁹Ebeler, “İbrani kadınlar Mısırlı kadınlara benzemiyor” diye yanıtladılar, “Çok güçlüler. Daha ebe gelmeden doğuruyorlar.”

²⁰Tanrı ebelere iyilik etti. Halk çoğaldıkça çoğaldı. ²¹Ebeler kendisinden korktukları için Tanrı onları ev bark sahibi yaptı.

²²Bunun üzerine firavun bütün halkına buyruk verdi: “Doğan her İbrani erkek çocuk Nil'e atılacak, kızlar sağ bırakılacak.”

AÇIKLAMA: Baştan beri Rab'bin Sözü Tanrı'nın halkı İsrail'le putperest Mısır halkı arasında bir kıyaslama yapmaya başlar. Yahudiler amansızca baskı görürken Mısırlılar büyümelerini bir türlü engelleyemiyor. Bu ilk bölüm İsrail'in durumu ne kadar vahim olduğunu gösterir. Musa'dan yaklaşık 400 sene önce Yusuf'un önderliğinde Mısır'a yerleşen İsrail oğulları o zamanda yalnızca 70 kişiydiler. Ama yıllar sonra İsraililerin sayıca büyüdüğünü ve hızlıca çoğaldığını fark eden Mısırlılar gittikçe kendi milli güvenlikleri için kaygı çekmeye başladılar. Aslında olayı daha iyi anlamak için o günün siyasi durumunu anlamamız yararlıdır. Yusuf'tan yaklaşık 200 yıl sonra Hiksos isminde bir hanedan Suriye topraklarından

gelip Mısır'ı ele geçirdi ve yüz yıl boyunca onları yönetti. Sonra Mısır'ın yerlisi olan yeni bir hanedan ortaya çıkıp yabancı yönetimi halkın başından atmayı başardı. Mısır'ın 18. Hanedanını başlatan bu Firavun'un ismi Ahmose'ydi. Büyük olasılıkla onun torunu 1.Tutmose'nin döneminde Yahudi çocuklarının katliamı gerçekleşti. Sebebini de az çok tahmin edebiliriz: Yeni yönetim içlerinde bulunan Yahudiler gibi çok kalabalık yabancı bir ulusun her an ayaklanıp daha önceki hanedana destek verebileceklerinden korkuyorlardı. O yüzden özellikle erkekleri yok etmeye kalkıyorlar ki bir gün büyüüp Mısır'a karşı savaşsınlar. Ancak Musa mucizevi bir şekilde Firavun'un kendi kızı tarafından kurtuluyor. İlginç bir ayrıntı daha var ki Hatşepsut isminde Firavun'un bu kızı daha sonra bir süreliğine Mısır'ı yönetir. Yani Musa Tanrı'nın halkıyla acı çekip Mısır'dan kaçmayı seçmemiş olsaydı bir gün Firavun konumuna yükselmiş olabilirdi. Yıllar sonra Mısır'a dönen Musa'yla çatışan ve Tanrı'nın halkını bir türlü bırakmak istemeyen Firavun muhtemelen 18.Hanedanın 7. Kralı 2.Amenhotep'ti ve büyük olasılıkla karşısına çıkan 'amcası' Musa'yı tahtına bir rakip olarak görmüş olabilir.

Şimdi Kutsal Kitap Mısır'ın Yahudileri bastırmak için uyguladığı üç ayrı politikaya odaklanır. İlk önce onları amansızca çalıştırarak yorup zayıflatmaya çalışırlar. Onları köleliğe bağlayan Firavun Yahudilerinin sırtından iki önemli kenti, Pitom ve Ramses'i inşa eder. Ancak Mısırlı angaryacılar baskı yaptıkça İsraililer kırılmak yerine daha da güçlenip çoğalırlar. Bu sırada Firavun ikinci bir taktik uygular: doğum yapan İbrani kadınlara yardımcı olan ebelere doğan erkek çocukları öldürmelerini buyurur. Ancak Tanrı'dan korkan Yahudi ebeler Şifra ve Pua bu konuda Firavun'a uymamaya karar verirler. Sonradan onları sorguya çeken Firavun'a İbrani kadınların yardıma gereksinim kalmadan hemen doğum yaptıklarını söylerler. Bazıları bu söylediklerinin yalan olduğunu sanır oysa ki gerçek olduğu muhtemeldir. Aynı zamanda Tanrı ebelerin Firavun'dan çok kendisinden korktukları için onları kutsar ve ev bark sahibi yapar. Aslında burada önemli bir gerçek daha ortaya çıkıyor. Tanrı sözünde büyüklerimize, anne baba olsun, patron olsun, devlet olsun, hepsine boyun eğmemiz gerektiğini öğretir (1.Petrus 2:13-17). Ancak bunların her hangi biri Tanrı'nın temel ilkelerine karşı gelmemizi buyuruyorsa o zaman dur dememiz gerekir. Benzer şekilde Mesih'i duyurmasınlar diye ilk imanlılara baskı yapan önderlerin karşısına çıkan elçiler, 'Tanrı'nın önünde, Tanrı'nın sözünü değil de sizin sözünüzü dinlemek doğru mudur?' diye sorarak Tanrı ve temel buyruklarının her yönetimin çok üstünde olduğunu belirtir (Elç. İşleri 4:19,20; 5:29).

İbrani çocukları ebeler aracılığıyla öldürtemeyen Firavun bu defa kendi halkına başvurur. Mısırlılar için Nil Nehri kutsal bir tanrıça sayılırdı. Firavun halkının İbrani çocuklarını nehre atmalarını buyurarak bir tür kurban sunmalarını istemiş olabilir. Bu sırada çok İbrani çocuk vicdansızca öldürülmüştü ama genel olarak Mısır halkının da Firavun'a uymadığını görebiliyoruz. Nitekim kendi kızı dahi sözüne karşı gelip Musa'yı Nil'den kurtardı. Kısacası bu ilk bölümde Mısır'ın uyguladığı zulüm politikaları karşısında İsrail'in maruz kaldığı korkunç şartları görüyoruz.

Ama Tanrı İbrahim'e verdiği vaadi unutmuş değildir, onun soyuna kölelik yaptıran ulusu cezalandıracağına söz verdi (Yaratılış 15:14). Sonra da onları vaat edilen topraklara geri götürecektir.

MUSA KAÇIYOR

¹Levili bir adam kendi oymağından bir kızla evlendi. ²Kadın gebe kaldı ve bir erkek çocuk doğurdu. Güzel bir çocuk olduğunu görünce, onu üç ay gizledi. ³Daha fazla gizleyemeyeceğini anlayınca, hasır bir sepet alıp katran ve ziftle sıvadı. İçine çocuğu yerleştirip Nil kıyısındaki sazlığa bıraktı. ⁴Çocuğun ablası kardeşine ne olacağını görmek için uzaktan gözlüyordu.

⁵O sırada firavunun kızı yıkanmak için ırmağa indi. Hizmetçileri ırmak kıyısında yürüyorlardı. Sazların arasındaki sepeti görünce, firavunun kızı onu getirmesi için hizmetçisini gönderdi. ⁶Sepeti açınca ağlayan çocuğu gördü. Ona acıyarak, “Bu bir İbrani çocuğu” dedi.

⁷Çocuğun ablası firavunun kızına, “Gidip bir İbrani sütnine çağırayım mı?” diye sordu, “Senin için bebeği emzirsin.”

⁸Firavunun kızı, “Olur” diye yanıtladı. Kız gidip bebeğin annesini çağırdı. ⁹Firavunun kızı kadına, “Bu bebeği al, benim için emzir, ücretin neyse veririm” dedi. Kadın bebeği alıp emzirdi. ^{10*}Çocuk büyüyünce, onu geri getirdi. Firavunun kızı çocuğu evlat edindi. “Onu sudan çıkardım” diyerek adını Musa koydu.

¹¹Musa büyüdüktan sonra bir gün soydaşlarının yanına gitti. Yaptıkları ağır işleri seyredirken bir Mısırlı'nın bir İbrani'yi dövdüğünü gördü. ¹²Çevresine göz gezdirdi; kimse olmadığını anlayınca, Mısırlı'yı öldürüp kuma gizledi. ¹³Ertesi gün gittiğinde, iki İbrani'nin kavga ettiğini gördü. Haksız olana, “Niçin kardeşini dövüyorsun?” diye sordu.

¹⁴Adam, “Kim seni başımıza yönetici ve yargıç atadı?” diye yanıtladı, “Mısırlı'yı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmek istiyorsun?” O zaman Musa korkarak, “Bu iş ortaya çıkmış!” diye düşündü. ^{15*}Firavun olayı duyunca Musa'yı öldürtmek istedi. Ancak Musa ondan kaçıp Midyan yöresine gitti. Bir kuyunun başında otururken ¹⁶Midyanlı bir kâhinin yedi kızı su çekmeye geldi. Babalarının sürüsünü suvarmak için yalıkları dolduruyorlardı. ¹⁷Ama bazı çobanlar gelip onları kovmak istedi. Musa kızların yardımına koşup hayvanlarını suvardı.

¹⁸Sonra kızlar babaları Reuel'in yanına döndüler. Reuel, “Nasıl oldu da bugün böyle tez geldiniz?” diye sordu.

¹⁹Kızlar, “Mısırlı bir adam bizi çobanların elinden kurtardı” diye yanıtladılar, “Üstelik bizim için su çekip hayvanlara verdi.”

²⁰Babaları, “Nerede o?” diye sordu, “Niçin adamı dışarıda bıraktınız? Gidin onu yemeğe çağırın.”

²¹Musa Reuel'in yanında kalmayı kabul etti. Reuel de kızı Sippora'yı onunla evlendirdi. ²²Sippora bir erkek çocuk doğurdu. Musa, “Garibim bu yabancı ülkede” diyerek çocuğa Gersom adını verdi.

²³Aradan yıllar geçti, bu arada Mısır Kralı öldü. İsraililer hâlâ kölelik altında inliyor, feryat ediyorlardı. Sonunda yakarışları Tanrı'ya erişti. ²⁴Tanrı iniltilerini duydu; İbrahim, İshak ve Yakup'la yaptığı antlaşmayı anımsadı. ²⁵İsraililer'e baktı ve onlara ilgi gösterdi.

AÇIKLAMA: Bu bölümde Musa'yla tanışıyoruz. Dünyaya geldiğinde tüm İbrani erkek çocukların ölümü emredildiği için ailesi onu üç ay sakladıktan sonra bebek Musa'yı ziftle kaplı bir sepete bırakarak Nil Nehrinin kenarındaki sazlığa bıraktı. Bunu artık son çare olarak mı yoksa ölümünü görmeye dayanamadıkları için mi yaptılar bilmiyoruz ama Tanrı'nın başka bir planı vardı. Nehrin kenarına inen Firavun'un kızı ağlayan bebeği görünce onu sevdi ve kurtarmaya karar verdi. Olanları uzaktan takip eden Musa'nın ablası derhal yanına koşup kendi annesini sütnine olarak teklif etti. Böylece Musa en az dört yaşına kadar öz ailesiyle kaldı ve sonrasında Firavun'un kızının yanında sarayda büyüdü. İstefanos'un dediğine göre Musa 'Mısırlılar'ın bütün bilim dallarında eğitildi. Gerek sözde, gerek eylemde güçlü biri oldu (Elç.İşleri 7:22). Yosefus isminde ünlü Yahudi tarihçiye göre Musa güçlü bir general olmuş ve Etiyopyalıları bozguna uğratarak Firavun'u kiskandıran kahraman seviyesine ulaşmış. Efsanevi hikayenin bazı unsurları abartılı olsa da çoğunlukla gerçeği yansıttığı muhtemeldir.

Kırk yaşına gelince yüreğinde öz halkını görme arzusu doğdu. İbraniler kitabından Musa'nın bu sırada Tanrı'ya olan imandan ötürü Mısırlı bir prens olarak tanınmak ve ancak bir süreliğine günahın sefasını sürmek yerine Rab'bin halkıyla birlikte olup baskı görmeyi yeğledi. Bu Musa'nın hayatını değiştiren dönüm noktası oldu çünkü Mısır'ın hazinelerini elin tersiyle itip bir çok acı çekeceğini bile bile İsrail halkını tercih ederek Tanrı'dan alacağı ödülü seçti (İbraniler 11:24-27). Musa Tanrı'nın onu kutsal bir görev için bu konuma

yükselttiğine inanıyordu. Eziyet gören Yahudi halkını kurtarması gerektiğini biliyordu ama ne yazık ki Tanrı'dan yardım dilemek yerine kendi kaba kuvvetiyle bunu başarmaya kalkıştı. Günün birinde İbrani bir köleyi döven Mısırlı bir adamı gördü ve ezilenin öcünü almak için Mısırlı'yı öldürüp kuma gömdü. Ancak ertesi gün birbiriyle kavga eden iki İbrani'yi barıştırmaya çalıştığı anda onlardan birinin 'Seni kim başımıza yönetici ve yargıç atadı?' demesi üzerinde Musa yaptığına ortaya çıkıp bu şekilde asla başaramayacağını anladı. Böylece Musa çölün öbür ucunda bulunan Midyan ülkesine kaçtı.

Musa'nın bu yaptığı bazılarını şaşırtabilir çünkü peygamberleri genellikle günahsız diye biliyoruz. Oysa ki Kutsal Kitap onların 'tıpkı bizim gibi insan' olduklarını belirtir (Yakup 5:17). Aslında Kutsal Kitap'ın peygamberlerin başlarına gelen kötü olayları bile dürüstçe anlatması Tanrı'nın Sözü'ne olan güvenimizi daha da artırır çünkü kimseyi kayırmadığını anlıyoruz. Gerçek şu ki peygamberler dahi bizim gibi günah işler ve Tanrı'nın lütfuna muhtaçtılar. Ancak tüm hatalarına rağmen belli ki Musa'nın kutsal bir çağrısı var. Fakat buna hazır olması 40 yıl daha gerekecekti. Midyan'a vardığında Musa Reuel isminde varlıklı bir adamın kızlarına yardım eder ve sonra onlardan biri Sippora ile evlenir. Ancak bu sırada Mısırlıların baskısından dolayı İsrail oğullarının feryadı göklere yükseliyor ve Tanrı harekete geçmeye hazırlanır. Ama bölümün son ayetlerinde Tanrı'nın bunu özellikle İbrahim ve soyuyla yaptığı özel antlaşmadan ötürü yaptığı dikkatimizi çeker. Yani bundan sonra Tanrı'nın İsrail için yaptığı her şey Rab'bin asırlar önce İbrahim'e verdiği söze dayanır. Böylece Rab İsrail oğullarını kurtarmak için Musa isminde bir kurtarıcı hazırlar ancak bu kurtarış Musa'nın yüksek eğitimi ya da üstün kuvvetiyle değil Tanrı'nın gücü ve hikmetiyle olacaktır.

ÇOBAN MUSA

¹Musa kayınbabası Midyanlı Kâhin Yitro'nun sürüsünü güdüyordu. Sürüyü çölün batısına sürdü ve Tanrı Dağı'na, Horev'e vardı. ²RAB'bin meleği bir çalıdan yükselen alevlerin içinde ona göründü. Musa baktı, çalı yanıyor, ama tükenmiyor.

³"Çok garip" diye düşündü, "Gidip bir bakayım, çalı neden tükenmiyor!"

⁴RAB Tanrı Musa'nın yaklaştığını görünce, çalının içinden, "Musa, Musa!" diye seslendi.

Musa, "Buyur!" diye yanıtladı.

⁵Tanrı, "Fazla yaklaşma" dedi, "Çarıklarını çıkar. Çünkü bastığın yer kutsal topraktır. ⁶Ben babanın Tanrısı, İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın Tanrısı ve Yakup'un Tanrısı'yım." Musa yüzünü kapadı, çünkü Tanrı'ya bakmaya korkuyordu.

⁷RAB, "Halkımın Mısır'da çektiği sıkıntıyı yakından gördüm" dedi, "Angaryacılar yüzünden ettikleri feryadı duydum. Acılarını biliyorum. ⁸Bu yüzden onları Mısırlıların elinden kurtarmak için geldim. O ülkeden çıkarıp geniş ve verimli topraklara, süt ve bal akan ülkeye, Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus

topraklarına götüreceğim. ⁹İsrailliler'in feryadı bana erişti. Mısırlılar'ın onlara yapmakta olduğu baskıyı görüyorum. ¹⁰Şimdi gel, halkım İsrail'i Mısır'dan çıkarmak için seni firavuna göndereyim.”

¹¹Musa, “Ben kimim ki firavuna gidip İsrailliler'i Mısır'dan çıkarayım?” diye karşılık verdi.

¹²Tanrı, “Kuşkun olmasın, ben seninle olacağım” dedi, “Seni benim gönderdiğimin kanıtı şu olacak: Halkı Mısır'dan çıkardığın zaman bu dağda bana tapınacaksınız.”

^{13*}Musa şöyle karşılık verdi: “İsrailliler'e gidip, ‘Beni size atalarınızın Tanrısı gönderdi’ dersem, ‘Adı nedir?’ diye sorabilirler. O zaman ne diyeyim?”

^{14*}Tanrı, “Ben Ben'im” dedi, “İsrailliler'e de ki, ‘Beni size Ben Ben'im diyen gönderdi.’

^{15*}“İsrailliler'e de ki, ‘Beni size atalarınızın Tanrısı, İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın Tanrısı ve Yakup'un Tanrısı Yahve gönderdi.’ Sonsuza dek adım bu olacak. Kuşaklar boyunca böyle anılacağım. ¹⁶Git, İsrail ileri gelenlerini topla, onlara şöyle de: ‘Atalarınız İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'un Tanrısı Yahve bana görünerek şunları söyledi: Sizinle ve Mısır'da size yapılanlarla yakından ilgileniyorum. ¹⁷Söz verdim, sizi Mısır'da çektiğiniz sıkıntıdan kurtaracağım; Kenan, Hitit, Amor, Periz, Hiv ve Yevus topraklarına, süt ve bal akan ülkeye götüreceğim.’

¹⁸“İsrail ileri gelenleri seni dinleyecekler. Sonra birlikte Mısır Kralı'na gidip, ‘İbraniler'in Tanrısı Yahve bizimle görüştü’ diyeceksiniz, ‘Şimdi izin ver, Tanrımız Yahve'ye kurban kesmek için çölde üç gün yol alalım.’ ¹⁹Ama biliyorum, güçlü bir el zorlamadıkça Mısır Kralı gitmenize izin vermeyecek. ²⁰Elimi uzatacak ve aralarında şaşılacak işler yaparak Mısır'ı cezalandıracağım. O zaman sizi salıverecek.

^{21*}“Halkımın Mısırlılar'ın gözünde lütf bulmasını sağlayacağım. Gittiğinizde eli boş gitmeyeceksiniz. ²²Her kadın Mısırlı komşusundan ya da konuğundan altın ve gümüş takılar, giysiler isteyecek. Oğullarınızı, kızlarınızı bunlarla süsleyeceksiniz. Mısırlılar'ı soyacaksınız.”

AÇIKLAMA: Musa en son Mısır'dan kaçıp Midyan çölünde çobanlığa başladı. Başta kendi gücü ve hikmetiyle İsrail oğullarını Firavun'un elinde kurtarmaya yeltenen Musa zaman geçtikçe kendi başına ne kadar güçsüz olduğunu anladı. Koyunların başında 40 yıl geçiren Musa Rab'bin çağrısını unutmuş da olabilir ta ki Tanrı yanan bir çalıda karşısına çıkana kadar. Aslında başta Rab'bin Meleği alev alan ama bir türlü yanmayan çalıdan kendisine görünür. Merak eden Musa çalıya yaklaşır ve birden Rab Tanrı ona ‘Musa’ diye seslenerek ‘Fazla yaklaşma, çarıklarını çıkar çünkü bastığın yer kutsal topraktır’ der. Sonra Tanrı Yahudilerin atalarıyla yaptığı antlaşmayı dile getirerek halkının bunca zaman çektikleri çileyi görmezden gelmediğini belirtir. Son olarak İsrail oğullarını kurtarmak için Musa'yı Firavun'a göndermek istediğini söyler. Aslında bu ilk karşılaşmada Rab Musa'ya

çok önemli bir takım dersler veriyor. Her şeyden önce son derece *kutsal* bir Tanrı olduğunu belirtir. İbranice dilinde 'kutsal' demek günahattan uzak apayrı bir konum demek. Aynı zamanda Rab Musa'yla yüz yüze görüşerek ve ezilen halkının acılarını bildiğini belirterek son derece yakın ve ilgili olduğunu da gösterir. Musa Tanrı'yı ancak uzaktan tanımıştı ama bundan sonra yakın bir ilişki kuracak. Aynı zamanda yaptığı her şeyde Tanrı'nın kutsallığını el üstünde tutması gerekecek.

Fakat Musa kendini bu kutsal göreve hiç hazır hissetmiyor ve tam beş itirazla Tanrı'nın çağrısına karşı koymaya çalışır. İlk itirazında 'Ben kimim ki?' diye sorar. Belli ki sürülerin başında 40 yıl geçiren Musa eski özgüvenini yetirmişti. Ama Tanrı cevabında kısacası 'Senin kim olup olmadığın önemli değil, önemli olan Benim seninle birlikte olmam.' Yine de Musa 'Atalarınızın Tanrısı beni gönderdi desem, adı nedir diye sorarlarsa ne diyeceğim' diye itiraz etmeye devam eder. Rab 'Ben Benim' beni gönderdi' diyeceksin der. Tanrı'nın burada kullandığı isim İbranice'de 'var olmak' fiilinden türetilir. Eski Antlaşmada İbranice'de Tanrı için kullanılan üç temel isim var: Elohim, Adonay ve Yahve. Burada vurguladığı isim var olmak fiilinden gelen 'Yahve' ismidir. Bu ismin manası Tanrı'nın her daim değişmeyen kimliğini belirtir. Asırlar önce İbrahim ve soyuna vaat eden Rab sözünden vazgeçmez çünkü O sadıktır. Daha sonra Tanrı'nın bu kişisel ismi Yahudi toplumu için o kadar önemli oldu ki onu yanlış yere kullanmak için telaffuz etmekten bile çekinirlerdi.

İlerleyen ayetlerde Rab Musa'yı başarılı kılacağını ve halkını kurtarıp süt ve bal akan vaat edilen topraklara geri götüreceğini söyler. Aynı zamanda Mısır Kralı Firavun'un var gücüyle karşı çıkacağını da belirtir. Sonraki bölümlerde Firavun'un ne kadar inatçı olduğunu göreceğiz. Hatta gururlu inadı yüzünden Tanrı'nın yüreğini daha da sertleştirdiğini de göreceğiz. Ancak unutmamalıyız ki baştan beri Firavun'un tutumu zaten Tanrı'ya karşıydı. Yine de Rab bir çok mucize ve harikalar yaparak halkını kurtarmayı başaracağını belirtir. Üstelik Mısır'dan ayrılırken Tanrı Mısırlıların yüreklerine dokunup İsrail oğullarına armağanlar vermelerini

sağlayacağını belirtir. Böylece Yahudiler onca zaman onlara kölelik çektiren Mısırlıları 'soymuş' gibi olacaklar. Evet, Tanrı'nın planı hazır ama Musa henüz hazır değil. Ama neden Rab özellikle Musa'yı istiyor? Aslında Rab baştan beri Musa'yı çağırdı ancak öncelikle onun alçakgönüllü olmayı öğrenmesi gerekiyordu. Kırk sene önce 'halkımı ben kurtarırım' diyen Musa'nın eski gururundan bir eser kalmadı o yüzden Rab özellikle onu istiyor. Bu çok önemli bir gerçektir ki Rab hepimizi kutsal planında kullanmak istiyor ama ne kadar kabiliyetli olursak olalım alçakgönüllülük şarttır.

MUSA DÖNÜYOR

¹Musa, "Ya bana inanmazlarsa?" dedi, "Sözümü dinlemez, 'RAB sana görünmedi' derlerse, ne olacak?"

²RAB, "Elinde ne var?" diye sordu.

Musa, "Değnek" diye yanıtladı.

³RAB, "Onu yere at" dedi. Musa değneğini yere atınca, değnek yılan oldu. Musa yilandan kaçtı.

⁴RAB, "Elini uzat, kuyruğundan tut" dedi. Musa elini uzatıp kuyruğunu tutunca yılan yine değnek oldu. ⁵RAB, "Bunu yap ki, ataları İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'un Tanrısı RAB'bin sana görüldüğüne inansınlar" dedi.

⁶Sonra, "Elini koynuna koy" dedi. Musa elini koynuna koydu. Çıkardığı zaman eli bir deri hastalığına yakalanmış, kar gibi bembeyaz olmuştu.

⁷RAB, "Elini yine koynuna koy" dedi. Musa elini yine koynuna koydu. Çıkardığı zaman eli eski haline dönmüştü.

⁸RAB, "Eğer sana inanmaz, ilk belirtiyi önemsemezlerse, ikinci belirtiyeye inanabilirler" dedi, ⁹"Bu iki belirtiyeye de inanmaz, sözünü dinlemezlerse, Nil'den biraz su alıp kuru toprağa dök. İrmaktan aldığın su toprakta kana dönecek."

¹⁰Musa RAB'be, "Aman, ya Rab!" dedi, "Ben kulun ne geçmişte, ne de benimle konuşmaya başladığından bu yana iyi bir konuşmacı oldum. Çünkü dili ağır, tutuk biriyim."

¹¹RAB, "Kim ağız verdi insana?" dedi, "İnsanı sağır, dilsiz, görür ya da görmez yapan kim? Ben değil miyim? ¹²Şimdi git! Ben konuşmana yardımcı olacağım. Ne söylemen gerektiğini sana öğreteceğim."

¹³Musa, "Aman, ya Rab!" dedi, "Ne olur, benim yerime başkasını gönder."

¹⁴RAB Musa'ya öfkeleni ve, "Ağabeyin Levili Harun var ya!" dedi, "Bilirim, o iyi konuşur. Hem şu anda seni karşılamaya geliyor. Seni görünce sevinecek.

¹⁵Onunla konuş, ne söylemesi gerektiğini anlat. İkinizin konuşmasına da yardımcı olacak, ne yapacağınızı size öğreteceğim. ¹⁶O sana sözcülük edecek, senin yerine halkla konuşacak. Sen de onun için Tanrı gibi olacaksın. ¹⁷Bu değneği eline al, çünkü belirtileri onunla gerçekleştireceksin."

¹⁸Musa kayınbabası Yitro'nun yanına döndü. Ona, “İzin ver, Mısır'daki soydaşlarımın yanına döneyim” dedi, “Bakayım, hâlâ yaşıyorlar mı?”
Yitro, “Esenlikle git” diye karşılık verdi.

¹⁹RAB Midyan'da Musa'ya, “Mısır'a dön, çünkü canını almak isteyenlerin hepsi öldü” demişti. ²⁰Böylece Musa karısını, oğullarını eşeğe bindirdi; Tanrı'nın buyurduğu değneği de eline alıp Mısır'a doğru yola çıktı.

²¹RAB Musa'ya, “Mısır'a döndüğünde, sana verdiğim güçle bütün şaşılasi işleri firavunun önünde yapmaya bak” dedi, “Ama ben onu inatçı yapacağım. Halkı salıvermeyecek. ²²Sonra firavuna de ki, ‘RAB şöyle diyor: İsrail benim ilk oğlumdur. ²³*Sana, bırak oğlum gitsin, bana tapsın, dedim. Ama sen onu salıvermeyi reddettin. Bu yüzden senin ilk oğlunu öldüreceğim.’ ”

²⁴RAB yolda, bir konaklama yerinde Musa'yla karşılaştı, onu öldürmek istedi. ²⁵O anda Sippora keskin bir taş alıp oğlunu sünet etti, derisini Musa'nın ayaklarına dokundurdu. “Gerçekten sen bana kanlı güveysin” dedi. ²⁶Böylece RAB Musa'yı esirgedi. Sippora Musa'ya sünetten ötürü “Kanlı güveysin” demişti.

²⁷RAB Harun'a, “Çöle, Musa'yı karşılamaya git” dedi. Harun gitti, onu Tanrı Dağı'nda karşılayıp öptü. ²⁸Musa duyurması için RAB'bin kendisine söylediği bütün sözleri ve gerçekleştirmesini buyurduğu bütün belirtileri Harun'a anlattı.

²⁹Musa'yla Harun varıp İsrail'in bütün ileri gelenlerini topladılar. ³⁰Harun RAB'bin Musa'ya söylemiş olduğu her şeyi onlara anlattı. Musa da halkın önünde belirtileri gerçekleştirdi. ³¹Halk inandı; RAB'bin kendileriyle ilgilendiğini, çektikleri sıkıntıyı görmüş olduğunu duyunca, eğilip tapındılar.

AÇIKLAMA: Eskiden kendi gücüyle İsrail oğullarını kurtarmaya yeltenen Musa kırk yıl çölde çobanlık yaptıktan sonra artık kendi bilgeliğine hiç güvenmiyor. Rab ise tam bu yüzden Musa'yı geri göndermek istiyor çünkü O gururlu değil alçakgönüllü bir kurtarıcı arıyordu. Musa ise itiraz etmeye devam ediyor. Bölümün başında ‘Ya bana inanmazlarsa, halk, ‘Rab seni göndermedi’ derse, ne diyeceğim?’ diye direnir. Rab hemen elindeki sorar. Sonra elindeki değnekle Mısır'da bir çok harika yapacağını söyler. Musa halkını kurtarmak için belki büyük bir orduya ihtiyacı olduğunu düşünmüş olabilir ancak Tanrı İsrail'i kendi başına kurtaracağını belirtir. Bunu da, Musa'nın elindeki basit bir çoban değneğiyle gerçekleştireceğini söyler. Burada önemli bir ders var. Rab bizi kutsal işinde kullanmak istediğinde kendisi yolu ve yöntemi belirlemeli. Bunu elimizdeki en basit imkanlarla yapmaya başlar. Sonuç olarak O'nun işiyse O gerekeni yapacaktır, yeter ki biz ellerimizi Kendisine uzatalım.

Ama Musa hala gitmek istemiyor. Bu defa iyi bir konuşmacı olmadığını dili ağır tutuk biri olduğunu ileri sürer. Belli ki eskiden Mısır'da çok güçlü olan Musa 40 yıl koyunlarla birlikte zaman geçirdikten sonra kendini çok zayıf ve yetersiz hissediyordu. Tanrı ise hemen ‘Kim ağız verdi insana?’ diye sorarak esas Musa'nın bu konuda kaygı çekmesine hiç gerek kalmadığını belirtir. Sonuçta konuşan Musa değil, Tanrı olacaktır. Yine de Musa itiraz ediyor ve Tanrı'nın sağladığı tüm

imkanlara rağmen aslında hiç gitmek istemediğini dile getiriyor. Bu kez Rab öfkeleniyor ve onunla birlikte ağabeyi Harun'u göndereceğini söyler. Böylece nasıl ki Rab Musa'yı ağız yani sözcüsü olarak kullanmak istediye bu defa Harun Musa'nın ağız olacaktır. Tanrı'ya karşı koymanın boş olduğunu anlayan Musa evine döner ve ailesini yanına alarak Mısır'a dönmek için yola koyulur.

Yoldayken Rab Musa'yı hazırlamaya başlar. Öncelikle Firavun'un Tanrı'nın planına karşı koyacağını belirtir. Hatta Tanrı onu inatçı yapacağını söyler. Başta bu ifade bizi şaşırtabilir, sanki Tanrı Firavun'a haksızlık ediyor gibi gelebilir. Ancak şunu unutmamalıyız ki kendini bir ilah sanan Firavun'un yüreği zaten inatçıydı (3:19). İlerleyen bölümlerde Firavun'un kendi yüreğini tekrar ve tekrar nasırlaştırdığını göreceğiz (7:13, 8:15, 19, 32, 9:7). Daha sonra buna karşılık Rab de onu daha da nasırlaştırır (9:12, 10:1). Buradaki prensip şudur ki gururu seçen gururun meyvesini yemek zorundadır. Günah işlemekte inatçı olanı Rab daha çok günah işlemek üzere kendi inatçılığına teslim eder (Romalılar 1:18-32). Belli ki Firavun zaten Tanrı'ya karşıydı ve Tanrı'nın onu ayrıca inatçı yapması adil yargısıydı. Son olarak şunu unutmamalıyız ki Egemen olan Rab'in adaletini sorgulamak bize düşmez (Romalılar 9:17-24).

Bu sırada Musa'nın öğrenmesi gereken bir ders daha var. Yolda bir konaklama yerinde Rab Musa'nın karşısına çıkıp onu öldürmek istedi. Ama neden? Musa'nın eşi Sippora nedeni biliyordu o yüzden derhal oğlunu sünnet edip Musa'ya 'Sen bana kanlı güveysin' diyerek deri parçasını ayaklarına fırlatır. Neler oluyor? Aslında İbrahim'in soyundan gelen Musa oğullarını sekiz günlükken sünnet etmesi gerektiğini bildiği halde bunu yapmadı. Şimdi ise İbrahim'in soyu olan İsrail'in üzerinde önder olmak üzere Mısır'a dönüyor ama kendi çocuklarına bile Tanrı'nın buyruğunu uygulamamıştı. O yüzden Rab Musa'yı bu çifte standart konusunda sıkı sıkıya uyarmak istedi. Böylece Musa ağabeyi Harun'la buluşur ve Mısır'a dönerler. Halkın önderleriyle yaptıkları ilk konuşma başarılı geçer ve bütün halk sevinir. Ama göreceğimiz gibi kurtulmaları pek kolay olmayacaktır.

YAHVE TANRI

¹Sonra Musa'yla Harun firavuna gidip şöyle dediler: "İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, 'Halkımı bırak gitsin, çölde bana bayram yapsın.' "

²Firavun, "RAB kim oluyor ki, O'nun sözünü dinleyip İsrail halkını salıvereyim?" dedi. "RAB'bi tanımıyorum. İsraililer'in gitmesine izin vermeyeceğim."

³Musa'yla Harun, "İbraniler'in Tanrısı bizimle görüştü" diye yanıtladılar, "İzin ver, Tanrımız RAB'be kurban kesmek için çölde üç gün yol alalım. Yoksa bizi salgın hastalık ya da kılıçla cezalandırabilir."

⁴Mısır Firavunu, "Ey Musa ve Harun, niçin halkı işinden alıkoyuyorsunuz? Siz de işinizin başına dönün" dedi, ⁵"Bakın, halkınız Mısırlılar'dan daha kalabalık, oysa siz onların işini engellemeye çalışıyorsunuz."

⁶Firavun o gün angaryacılara ve halkın başındaki görevlilere buyruk verdi:

⁷“Kerpiç yapmak için artık halka saman vermeyeceksiniz. Gitsinler, kendi samanlarını kendileri toplasınlar. ⁸Önceki gibi aynı sayıda kerpiç yapmalarını isteyin, kerpiç sayısını azaltmayın. Çünkü tembel insanlardır; bu yüzden, ‘Gidelim, Tanrımız'a kurban keselim’ diye bağrışıyorlar. ⁹İşlerini ağırlaştırın ki, meşgul olsunlar, yalan sözlere kulak asmasınlar.”

¹⁰Angaryacılarla görevliler gidip İsraililer'e şöyle dediler: “Firavun diyor ki, ‘Artık size saman vermeyeceğim. ¹¹Gidin, nerede bulursanız oradan kendinize saman alın. Ancak işiniz hiç hafifletilmeyecek.’ ” ¹²Böylece halk saman yerine anız toplamak üzere bütün Mısır'a dağıldı. ¹³Angaryacılar, “Saman verildiği günlerdeki gibi gündelik görevlerinizi eksiksiz yerine getirin” diyerek onlara baskı yapıyordu. ¹⁴Firavunun angaryacılarının atadığı İsraili görevliler, “Niçin dün ve bugün daha önceki gibi gereken sayıda kerpiç yaptırmadınız?” diyerek dövüldüler.

¹⁵Bunun üzerine İsraili görevliler firavunun yanına varıp yakındılar: “Neden kullarına böyle davranıyorsun? ¹⁶Neden bize saman verilmediği halde, ‘Kerpiç yapın!’ deniyor? İşte kulların dövülüyor, oysa suçlu senin kendi halkındır.”

¹⁷Firavun, “Tembelsiniz siz, tembel!” diye karşılık verdi, “Bu yüzden ‘Gidip RAB'be kurban keselim’ diyorsunuz. ¹⁸Haydi, işinizin başına dönün. Size saman verilmeyecek; yine de aynı sayıda kerpiç üreteceksiniz.”

¹⁹Kendilerine, “Her gün üretmeniz gereken kerpiç sayısını azaltmayacaksınız” dendiğinde İsraili görevliler zor durumda olduklarını anladılar. ²⁰Firavunun yanından ayrılınca, kendilerini bekleyen Musa'yla Harun'a çıktılar. ²¹“RAB yaptığınızı görsün, cezanızı versin!” dediler, “Bizi firavunla görevlilerinin gözünde rezil ettiniz. Bizi öldürmeleri için ellerine bir kılıç verdiniz.”

²²Musa RAB'be döndü ve, “Ya Rab, niçin bu halka kötü davrandın?” dedi, “Beni bunun için mi gönderdin? ²³Senin adına firavunla konuşmaya gittim gideli firavun bu halka kötü davranıyor. Sen de kendi halkını kurtarmak için hiçbir şey yapmadın.”

^{6:1}RAB Musa'ya, “Firavuna ne yapacağımı şimdi göreceksin” dedi, “Güçlü elimden ötürü İsrail halkını salıverecek, güçlü elimden ötürü onları ülkesinden kovacak.”

^{2*}Tanrı ayrıca Musa'ya, “Ben Yahve'yim^k” dedi, ³“İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a Her Şeye Gücü Yeten Tanrı olarak göründüm, ama onlara kendimi Yahve adıyla tanıtmadım. ⁴Yabancı olarak yaşadıkları Kenan ülkesini kendilerine vermek üzere onlarla antlaşma yaptım. ⁵Mısırlılar'ın köleleştirdiği İsraililer'in iniltilerini duydum ve antlaşmamı hep andım.

⁶“Onun için İsraililer'e de ki, ‘Ben Yahve'yim. Sizi Mısırlılar'ın boyunduruğundan çıkaracak, onların kölesi olmaktan kurtaracağım. Onları ağır biçimde yargılayacak ve kudretli elimle sizi özgür kılacağım. ⁷Sizi kendi halkım

yapacak ve Tanrınız olacağım. O zaman sizi Mısırlılar'ın boyunduruğundan çıkararak Tanrınız Yahve'nin ben olduğumu bileceksiniz. ⁸Sizi İbrahim'e, İshak'a ve Yakup'a vereceğime ant içtiğim topraklara götüreceğim. Orayı size mülk olarak vereceğim. Ben Yahve'yim.' ”

⁹Musa bunları İsraililer'e anlattı, ama umutları kırıldığı ve ağır baskı altında oldukları için onu dinlemediler.

¹⁰⁻¹¹RAB Musa'ya, “Git, Mısır Firavunu'na İsraililer'i ülkesinden salıvermesini söyle” dedi.

¹²Ama Musa, “İsraililer beni dinlemedikten sonra, firavun nasıl dinler?” diye karşılık verdi, “Zaten iyi konuşan biri değilim.”

¹³RAB Musa ve Harun'la İsraililer ve Mısır Firavunu hakkında konuştu. İsraililer'i Mısır'dan çıkarmalarını buyurdu.

¹⁴İsraililer'in aile önderleri şunlardır: Yakup'un ilk oğlu Ruben'in oğulları: Hanok, Pallu, Hesron, Karmi. Ruben'in boyları bunlardır. ¹⁵Şimon'un oğulları: Yemuel, Yamin, Ohat, Yakın, Sohar ve Kenanlı bir kadının oğlu Şaul. Şimon'un boyları bunlardır. ^{16*}Kayıtlarına göre Levioğulları'nın adları şunlardır: Gerşon, Kehat, Merari. Levi 137 yıl yaşadı. ¹⁷Gerşon'un oğulları boylarına göre şunlardır: Livni, Şimi. ¹⁸Kehat'ın oğulları: Amram, Yishar, Hevron, Uzziel. Kehat 133 yıl yaşadı. ¹⁹Merari'nin oğulları: Mahli, Muşi. Kayıtlarına göre Levi boyları bunlardır.

²⁰Amram halası Yokevet'le evlendi. Yokevet ona Harun'la Musa'yı doğurdu. Amram 137 yıl yaşadı. ²¹Yishar'ın oğulları: Korah, Nefek, Zikri. ²²Uzziel'in oğulları: Mişael, Elsafan, Sitri. ²³Harun Nahşon'un kızkardeşi ve Amminadav'ın kızı Elişeva'yla evlendi. Elişeva ona Nadav, Avihu, Elazar ve İtamar'ı doğurdu. ²⁴Korah'ın oğulları: Assir, Elkana, Aviasaf. Korahlılar'ın boyları bunlardır. ²⁵Harun'un oğlu Elazar Putiel'in kızlarından biriyle evlendi. Karısı ona Pinehas'ı doğurdu. Boylarına göre Levili aile önderleri bunlardır.

²⁶RAB'bin, “İsraililer'i ordular halinde Mısır'dan çıkarın” dediği Harun ve Musa bunlardır. ²⁷İsraililer'i Mısır'dan çıkarmak için Mısır Firavunu ile konuşanlar da Musa'yla Harun'dur.

²⁸⁻²⁹RAB Mısır'da Musa'yla konuştuğunda, ona, “Ben RAB'bim” dedi, “Sana söylediğim her şeyi Mısır Firavunu'na ilet.”

³⁰Musa RAB'bin huzurunda, “Ben iyi konuşan biri değilim” diye karşılık verdi, “Firavun beni nasıl dinler?”

AÇIKLAMA: Musa ile Harun İsrail'in önderleriyle konuşup Tanrı'nın kurtarma operasyonunu anlattıktan sonra kuşkusuz ki heyecan dolu bir umut belirdi halkın yüreğinde. Ancak Tanrı'nın baştan uyardığı gibi kurtulmaları hiç kolay olmayacaktı. Musa'nın Rab (Yahve) adına yaptığı talebi duyan Firavun'un karşılığı: ‘Yahve kim oluyor ki?’ Mısırlıların her durum için ayrı ayrı bir çok ilahı vardı ama aralarında Yahve adında biri yoktu. Hatta Firavun kendini de bir tanrı olarak görüyordu.

Dolayısıyla Musa'nın tek gerçek Tanrı Yahve adına gelip halkını salıvermesini buyurması Firavun'a büyük hakaret gibi geldi. Aynı zamanda tüm işlerini yapan İbrani köleleri bırakması hiç de mantıklı değildi. Ama bu sırada İsrail halkının ümitlendiğini sezen Firavun teşviklerini kırmak için işlerini daha da ağırlaştırdı. Kerpiç yapmak için artık halka saman verilmeyecek, normal kotaları yanı sıra kendilerine saman bulmaları gerekecek. Bunu duyan halk derhal Musa'ya yakınmaya başladı. Musa da Tanrı'ya dönüp 'Beni bunun için mi gönderdin?' diyerek şikayetini dile getirir.

Tanrı bu fırsatı kendini Musa'ya ve halkına daha iyi tanıtmak için kullanır. Günü geldiğinde onları Firavun'un köleliğine güçlü eliyle kurtaracağına söz verir. Dahası bunu çok önceden ataları olan İbrahim, İshak ve Yakup'a söz verdiğini hatırlatır. İşte bu sırada özellikle Yahve ismi üzerinde durur. Yahudilerin atalarına kendini Her Şeye Gücü Yeten Tanrı olarak görüldüğünü belirten Rab şimdi kendini Yahve olarak göstereceğini söyler. İbrahim 'Yahve' ismini duymuştur fakat Tanrı anlamını daha sonra Musa'ya açıkladı (3:14-15). Yahve demek her daim olan, hiç değişmeyen, sözüne sadık Tanrı demek. Var olmak fiilinde türeyen bu isim Tanrı'nın her hangi bir sıfatına odaklanmak yerine ezeli ve ebedi kimliğine ve değişmeyen karakterine dikkat çeker. Böylece Yahve ismi bundan sonra Tanrı'nın kişisel ismi olarak Yahudilerce anılmaya başlandı.

Bölümün ilerisinde Tanrı kendisini tanımayan Firavun ve Mısır toplumuna Yahve kimliğini göstereceğini söyler. Yahve diğer ilahlardan biri değil, hatta onlarla asla bir tutulamaz. O her şeyin üzerinde ezelden ebede kadar var olan tek ve eşsiz Tanrı'dır. Aynı zamanda Rab kölelik süresince kendisini unutmuş halkına kendini yeniden tanıtmak istiyor. Mısır'ın Firavunu'yla yaşanacak güç gösterisi bu açıdan çok büyük önem taşıyor. Yahve Mısırlıların ilah panteonunu bozguna uğratarak halkının şampiyonu olarak belirecektir. Buradan önemli bir ders var: hayatta karşılaştığımız sıkıntılar bizi ne kadar zorlasalar da esas Tanrı'nın gücünü görmemiz için mükemmel fırsatlar sağlayabilir. Rab'bin acı çeken Pavlus'a belirttiği gibi 'Lütfum sana yeter. Çünkü gücüm, güçsüzlükte tamamlanır' (2.Korintliler 12:9). Zorluklar olmazsa Tanrı'nın kudretini ve sevgisini tecrübe etmeyiz. O yüzden sıkıntılı da olsa Tanrı'nın planına güvenmeye devam edelim çünkü günün sonunda O'nu daha iyi tanıyacağımız kesin.

BELALAR BAŞLIYOR

¹RAB, "Bak, seni firavuna karşı Tanrı gibi yaptım" dedi, "Ağabeyin Harun senin peygamberin olacak. ²Sana buyurduğum her şeyi ağabeyine anlat. O da firavuna İsraililer'i ülkesinden salıvermesini söylesin. ³*Ben firavunu inatçı yapacağım ki, belirtilerimi ve şaşılacak işlerimi Mısır'da artırabileyim. ⁴Ama firavun sizi dinlemeyecek. O zaman elimi Mısır'ın üzerine koyacağım ve onları ağır biçimde cezalandırarak halkım İsrail'i ordular halinde Mısır'dan

çıkarcacağım. ⁵Mısır'a karşı elimi kaldırdığım ve İsraililer'i aralarından çıkardığım zaman Mısırlılar benim RAB olduğumu anlayacak.”

⁶Musa'yla Harun RAB'bin buyurduğu gibi yaptılar. ⁷Firavunla konuştuklarında Musa seksen, Harun seksen üç yaşındaydı.

⁸RAB Musa'yla Harun'a şöyle dedi: ⁹“Firavun size, ‘Bir mucize yapın’ dediğinde, söyle Harun'a, değneğini alıp firavunun önüne atsın. Değnek yılan olacak.”

¹⁰Böylece Musa'yla Harun firavunun yanına gittiler ve RAB'bin buyurduğu gibi yaptılar. Harun değneğini firavunla görevlilerinin önüne attı. Değnek yılan oluverdi. ¹¹* Bunun üzerine firavun kendi bilgelerini, büyücülerini çağırdı. Mısırlı büyücüler de büyüleriyle aynı şeyi yaptılar. ¹²Her biri değneğini attı, değnekler yılan oldu. Ancak Harun'un değneği onların değneklerini yuttu. ¹³Yine de, RAB'bin söylediği gibi firavun inat etti ve Musa'yla Harun'u dinlemedi.

¹⁴RAB Musa'ya, “Firavun inat ediyor, halkı salıvermeyi reddediyor” dedi, ¹⁵“Sabah git, firavun Nil'e inerken onu karşılamak için ırmak kıyısında bekle. Yılana dönüşen değneği eline al ¹⁶ve ona de ki, ‘Halkımı salıver, çölde bana tapsınlar, demem için İbraniler'in Tanrısı RAB beni sana gönderdi. Ama sen şu ana kadar kulak asmadın. ¹⁷* Benim RAB olduğumu şundan anla, diyor RAB. İşte, elimdeki değneği ırmağın sularına vuracağım, sular kana dönecek. ¹⁸Irmaktaki balıklar ölecek, ırmak leş gibi kokacak, Mısırlılar artık ırmağın suyunu içemeyecekler.’ ”

¹⁹Sonra RAB Musa'ya şöyle buyurdu: “Harun'a de ki, ‘Değneğini al ve elini Mısır'ın suları üzerine –ırmakları, kanalları, havuzları, bütün su birikintileri üzerine– uzat, hepsi kana dönsün. Bütün Mısır'da tahta ve taş kaplardaki sular bile kana dönecek.’ ”

²⁰Musa'yla Harun RAB'bin buyurduğu gibi yaptılar. Harun firavunla görevlilerinin gözü önünde değneğini kaldırıp ırmağın sularına vurdu. Bütün sular kana dönüştü. ²¹Irmaktaki balıklar öldü, ırmak kokmaya başladı. Mısırlılar ırmağın suyunu içemez oldular. Mısır'ın her yerinde kan vardı.

²²Mısırlı büyücüler de kendi büyüleriyle aynı şeyi yaptılar. RAB'bin söylediği gibi firavun inat etti ve Musa'yla Harun'u dinlemedi. ²³Olanlara aldırmadan sarayına döndü. ²⁴Mısırlılar içecek su bulmak için ırmak kıyısını kazmaya koyuldular. Çünkü ırmağın suyunu içemiyorlardı.

²⁵RAB'bin ırmağı vurmasının üzerinden yedi gün geçti.

AÇIKLAMA: Kitabın başından beri Rab halkını kurtarmak için şaşılabilir işler yaparak Firavun'u cezalandıracağını söyledi (3:20). Nedeni de Firavun'un gururu ve Mısır halkının İsrail oğullarına yıllarca çektirdikleri eziyet ve Tanrı'nın planına karşı koymalarıydı. Aynı zamanda burada yaşananlar Mısır'ın çok sayıdaki ilahları ile İsrail'in tek Tanrısı arasında büyük bir mücadele ve güç gösterisiydi. Antik dünyada Mısırlılar kadar putperest bir halk yoktu; günlük hayatta karşılanacak her

tür olaya karşı bir ilah ve put icat etmişlerdi. Tabii putların hiç bir gücü yoktur ancak onların arkasındaki Şeytani güç gerçek ve etkindir. Fakat Rab gönderdiği belalarla Mısır'ın tüm ilahlarını tek tek bozguna uğrattı tüm herkese tek Tanrı'nın Yahve olduğunu ispatlayacaktır.

Rab'bin buyruğu üzerine Firavun'un huzuruna giren Musa ile Harun, Tanrı'nın baştan Musa'ya gösterdiği mucizeleri gerçekleştirdi. Yere fırlatılan değneği aniden yılanla döndü. Buna hiç aldırmayan Firavun ise hemen büyücülerini çağırıp benzerini yapmalarını sağladı. Bunu hileyle ya da sihirle yaptılar mı bilmiyoruz, ancak şunu bilmeliyiz ki İblis'in de harikalar yapmak için belirli bir gücü var (Matta 24:24, 2.Selanıklılar 2:9-10). İlerleyen ayetlerde Mısırlı büyücülerin Rab'bin Musa'nın eliyle yaptığı bir çok mucizenin taklidini yaptıklarını görüyoruz (7:22, 8:7). Ancak güçleri bir yere kadardı ve sonunda bu harikaları gerçekleştiren 'Tanrı'nın parmağı' olduğunu itiraf etmek zorunda kaldılar (8:18-19). Hatta daha sonra çibanlardan ötürü Firavun'un huzurunda duramadıklarını okuyoruz (9:11). Böylece Rab Mısırlı büyücülerinin akılsızlığını ve kendi eşsiz yüceliğini herkesin gözü önünde sermiş oldu (2.Timoteos 3:8-9).

Halkını kurtarmak için Rab tam on bela ile Mısır'ı vurdu. İlk belada Rab Nil Nehrini kana dönüştürdü. Bu çok büyük bir darbeydi çünkü Mısırlıların gözünde Nil'in kendisi bir tanrıçaydı. Mısır'ın en büyük ilahlarından biri Osiris'in şah damarı sayılıyordu, o yüzden kana dönmesi biraz da ironikti. Dahası, bugün olduğu gibi, Mısır'ın hayatı Nil Nehrine endekslidir çünkü onun dışındaki her şey çöldür. Yılın belirli bir döneminde Nil'in suları yükselir ve dağlardan getirdiği toprak ile Mısır'ın çiftliklerini canlandırır. O dönemde nehir kilden dolayı kızıl bir renk alır ancak burada Musa'nın gerçekleştirdiği farklıdır. Çünkü Tanrı'nın buyruğuyla aniden baş gösteren bu bela yedi gün sonra aniden sona erdi. Ayrıca nehrin içindeki canlıların ölüp kokuşmaya başladığını okuyoruz. Belli ki burada olanlar normalin çok ötesinde bir şey. Ama Firavun yine aldırmadan sarayına döndü. Mısırlılar da nehrin kenarında kuyu kazarak başlarının çaresine baktılar. İşte insanın gururuyla Tanrı'nın mutlak yetkisi arasındaki mücadele devam edecek.

İNADA DEVAM

¹RAB Musa'ya şöyle dedi: “Firavunun yanına git ve ona de ki, ‘RAB şöyle diyor: Halkımı salıver, bana tapsınlar. ²Eğer halkımı salıvermeyi reddedersen, bütün ülkeni kurbağalarla cezalandıracağım. ³Irmak kurbağalarla dolup taşacak. Kurbağalar çıkıp sarayına, yatak odana, yatağına, görevlilerinin ve halkının evlerine, fırınlarına, hamur teknelerine girecekler. ⁴Senin, halkının, bütün görevlilerinin üstüne sıçrayacaklar.’”

⁵“Harun'a de ki, ‘Elindeki değneği ırmakların, kanalların, havuzların üzerine uzatıp kurbağaları çıkart; Mısır'ı kurbağalar kaplasın.’”

⁶Böylece Harun elini Mısır'ın suları üzerine uzattı; kurbağalar çıkıp Mısır'ı kapladı. ⁷Ancak büyücüler de kendi büyüleriyle aynı şeyi yaptılar ve ülkeye kurbağaları saldıılar.

⁸Firavun Musa'yla Harun'u çağırıp, “RAB'be dua edin, benim ve halkımın üzerinden kurbağaları uzaklaştırsın” dedi, “O zaman halkınızı RAB'be kurban kessinler diye salıvereceğim.”

⁹Musa, “Sen karar ver” diye karşılık verdi, “Bunu sana bırakıyorum. Kurbağalar senden ve evlerinden uzak dursun, yalnız ırmakta kalsınlar diye senin, görevlilerin ve halkın için ne zaman dua edeyim?”

¹⁰Firavun, “Yarın” dedi.

Musa, “Peki, dediğin gibi olsun” diye karşılık verdi, “Böylece bileceksin ki, Tanrımız RAB gibisi yoktur. ¹¹Kurbağalar senden, evlerinden, görevlilerinden, halkından uzaklaşacak, yalnız ırmakta kalacaklar.”

¹²Musa'yla Harun firavunun yanından ayrıldılar. Musa RAB'bin firavunun başına getirdiği kurbağa belası için RAB'be feryat etti. ¹³RAB Musa'nın isteğini yerine getirdi. Kurbağalar evlerde, avlularda, tarlalarda öldüler. ¹⁴Kurbağaları yığın yığın topladılar. Ülke kokudan geçilmez oldu. ¹⁵Ancak firavun ülkenin rahatladığını görünce, RAB'bin söylediği gibi inatçılık etti ve Musa'yla Harun'u dinlemedi.

¹⁶RAB Musa'ya şöyle dedi: “Harun'a de ki, ‘Değneğini uzatıp yere vur, yerdeki toz sivrisineğe dönüşsün, bütün Mısır'ı kaplasın.’ ” ¹⁷Öyle yaptılar. Harun elindeki değneği uzatıp yere vurunca, insanlarla hayvanların üzerine sivrisinekler üşüştü. Mısır'da yerin bütün tozu sivrisineğe dönüştü. ¹⁸Büyücüler de kendi büyüleriyle tozu sivrisineğe dönüştürmek istedilerse de başaramadılar. İnsanların, hayvanların üzerini sivrisinek kapladı.

^{19*}Büyücüler firavuna, “Bu işte Tanrı'nın parmağı var” dediler. Ne var ki, RAB'bin söylediği gibi firavun inat etti, Musa'yla Harun'u dinlemedi.

²⁰RAB Musa'ya şöyle dedi: “Sabah erkenden kalk, firavun ırmağa inerken onu karşıla ve şöyle de: ‘RAB diyor ki, halkımı salıver, bana tapsınlar. ²¹Halkımı salıvermezsen senin, görevlilerinin, halkının, evlerinin üzerine at sineği yağdıracam. Mısırlılar'ın evleri ve üzerinde yaşadıkları topraklar at sinekleriyle dolup taşacak.

²²“ ‘Ama o gün halkımın yaşadığı Goşen bölgesinde farklı davranacağım. Orada at sineği olmayacak. Böylece bileceksin ki, bu ülkede RAB benim. ²³Kendi halkımla senin halkın arasına fark koyacağım. Yarın bu belirti gerçekleşecek.’ ”

²⁴RAB dediğini yaptı. Firavunun sarayına, görevlilerinin evlerine sürü sürü at sineği gönderdi. Mısır at sineği yüzünden baştan sona harap oldu.

²⁵Firavun Musa'yla Harun'u çağırıp, “Gidin, bu ülkede Tanrınız'a kurban kesin” dedi.

²⁶Musa, “Bu doğru olmaz” diye karşılık verdi, “Çünkü Mısırlılar Tanrımız RAB'be kurban kesmeyi iğrenç sayıyorlar. İğrenç saydıkları bu şeyi gözlerinin önünde yaparsak bizi taşlamazlar mı? ²⁷Tanrımız RAB'be kurban kesmek için, bize buyurduğu gibi üç gün çölde yol almalıyız.”

²⁸Firavun, “Çölde Tanrınız RAB'be kurban kesmeniz için sizi salıveriyorum” dedi, “Yalnız çok uzağa gitmeyeceksiniz. Şimdi benim için dua edin.”

²⁹Musa, “Yarın at sineklerini firavunun, görevlilerinin, halkının üzerinden uzaklaştırsın diye, yanından ayrılır ayrılmaz RAB'be dua edeceğim” dedi, “Yalnız firavun RAB'be kurban kesmek için halkın gitmesini önleyerek bizi yine aldatmamalı.”

³⁰Musa firavunun yanından çıkıp RAB'be dua etti. ³¹RAB Musa'nın isteğini yerine getirdi; firavunun, görevlilerinin, halkının üzerinden at sineklerini uzaklaştırdı. Tek sinek kalmadı. ³²Öyleyken, firavun bir kez daha inatçılık etti ve halkı salıvermedi.

9:¹RAB Musa'ya şöyle dedi: “Firavunun yanına git ve ona de ki, ‘İbraniler'in Tanrısı RAB şöyle diyor: Halkımı salıver, bana tapsınlar. ²Salıvermeyi reddeder, onları tutmakta diretirsen, ³RAB'bin eli kırlardaki hayvanlarınızı –atları, eşekleri, develeri, sığırları, davarları– büyük kırığa uğratarak sizi cezalandırıcak. ⁴RAB İsraililer'le Mısırlılar'ın hayvanlarına farklı davranıcak. İsraililer'in hayvanlarından hiçbiri ölmeyecek.’ ”

⁵RAB zamanı da belirleyerek, “Yarın ülkede bunu yapacağım” dedi. ⁶Ertesi gün RAB dediğini yaptı: Mısırlılar'ın hayvanları büyük çapta öldü. Ama İsraililer'in hayvanlarından hiçbiri ölmedi. ⁷Firavun adam gönderdi, İsraililer'in bir tek hayvanının bile ölmediğini öğrendi. Öyleyken, inat etti ve halkı salıvermedi.

⁸RAB Musa'yla Harun'a, “Yanınıza iki avuç dolusu ocak kurumu alın” dedi, “Musa kurumu firavunun önünde göğre doğru savursun. ⁹Kurum bütün Mısır'ın üzerinde ince bir toza dönüşecek; ülkenin her yanındaki insanların, hayvanların bedenlerinde irinli çıbanlar çıkıcak.”

^{10*}Böylece Musa'yla Harun ocak kurumu alıp firavunun önünde durdular. Musa kurumu göğre doğru savurdu. İnsanlarda ve hayvanlarda irinli çıbanlar çıktı. ¹¹Büyücüler çıbandan ötürü Musa'nın karşısında duramaz oldular. Çünkü bütün Mısırlılar'da olduğu gibi onlarda da çıbanlar çıkmıştı. ¹²RAB firavunu inatçı yaptı, RAB'bin Musa'ya söylediği gibi, firavun Musa'yla Harun'u dinlemedi.

¹³RAB Musa'ya şöyle dedi: “Sabah erkenden kalkıp firavunun huzuruna çık, de ki, ‘İbraniler'in Tanrısı RAB şöyle diyor: Halkımı salıver, bana tapsınlar. ¹⁴Yoksa bu kez senin, görevlilerinin, halkının üzerine bütün belalarını yağdıracağım. Öyle ki, bu dünyada benim gibisi olmadığını öğrenesin. ¹⁵Çünkü elimi kaldırıp seni ve halkını salgın hastalıkla vurmuş olsaydım, yeryüzünden silinmiş olurdu. ^{16*}Gücümü sana göstermek, adımı bütün dünyaya tanıtmak için seni ayakta tuttum. ¹⁷Hâlâ halkımı salıvermiyor, onlara üstünlük taslıyorsun. ¹⁸Bu yüzden, yarın bu saatlerde Mısır'a tarihinde görülmemiş ağır bir dolu yağdıracağım. ¹⁹Şimdi buyruk ver, hayvanların ve kırdaki neyin varsa hepsi sığınaklara konsun. Dolu yağınca, eve getirilmeyen, kırdaki kalan bütün insanlarla hayvanlar ölecek.’ ”

²⁰Firavunun görevlileri arasında RAB'bin uyarısından korkanlar köleleriyle hayvanlarını çabucak evlerine getirdiler. ²¹RAB'bin uyarısını önemsemeyenler ise köleleriyle hayvanlarını tarlada bıraktı.

²²RAB Musa'ya, “Elini göğre doğru uzat” dedi, “Mısır'ın her yerine, insanların, hayvanların, kırdaki bütün bitkilerin üzerine dolu yağsın.” ²³Musa değneğini göğre doğru uzatınca RAB gök gürlemeleri ve dolu gönderdi. Yıldırım düştü. RAB Mısır'a dolu yağdırdı. ^{24*}Şiddetli dolu yağıyor, sürekli şimşek

çakıyordu. Mısır Mısır olalı böylesi bir dolu görmemişti. ²⁵Dolu Mısır'da insandan hayvana dek kırdaki her şeyi, bütün bitkileri mahvetti, bütün ağaçları kırdı. ²⁶Yalnız İsraililer'in yaşadığı Goşen bölgesine dolu düşmedi.

²⁷Firavun Musa'yla Harun'u çağırarak, "Bu kez günah işledim" dedi, "RAB haklı, ben ve halkım haksızız. ²⁸RAB'be dua edin, yeter bu gök gürlemeleri ve dolu. Sizi salıvereceğim, artık burada kalmayacaksınız."

²⁹Musa, "Kentten çıkınca, ellerimi RAB'be uzatacağım" dedi, "Gök gürlemeleri duracak, artık dolu yağmayacak. Böylece dünyanın RAB'be ait olduğunu bileceksin. ³⁰Ama biliyorum, sen ve görevlilerin RAB Tanrı'dan hâlâ korkmuyorsunuz."

³¹Keten ve arpa mahvolmuştu; çünkü arpa başak vermiş, keten çiçek açmıştı. ³²Ama buğday ve kızıl buğday henüz bitmediği için zarar görmemişti.

³³Musa firavunun yanından ayrılıp kentten çıktı. Ellerini RAB'be uzattı. Gök gürlemesi ve dolu durdu, yağmur dindi. ³⁴Firavun yağmurun, dolunun, gök gürlemesinin kesildiğini görünce, yine günah işledi. Hem kendisi, hem görevlileri inat ettiler. ³⁵RAB'bin Musa aracılığıyla söylediği gibi, firavun inat ederek İsraililer'i salıvermedi.

AÇIKLAMA: Firavun'un inatlaşması üzerinde Rab Mısır üzerine birçok bela yağdırmaya başlar. Nil Nehrini kana dönüştürdükten sonra ikinci belada ırmağın içindeki kurbağaları çıkartıp halkın üzerine salıyor. Mısır'ı kaplayan kurbağalar evlerin içine kadar giriyor. Olanlardan tiksinen Firavun Musa'yla Harun'u çağırıp Rab'be yakarmalarını buyurur. Sonra onları bırakacağına söz verir. Musa ise 'Ne zaman dua edelim?' diye sorduğunda, gururlu Firavun 'Yarın' diye yanıtlar. Ancak ertesi gün kurbağalar nehre dönünce ve halk yeniden rahata kavuşunca Firavun'un yüreği de eski haline dönüyor. O yüzden Rab bir bela daha gönderir; bu defa yerdeki toz sivrisineğe dönüşüyor. Bir anda yoğun bir sivrisinek bulutu yerden yükselip Mısır'da yaşayan insanla hayvanı sis gibi kaplar. Buna karşılık veremeyen büyücüler bu defa 'Bu işte Tanrı'nın parmağı var' diye itiraf ediyorlar. Ne var ki her zamanki gibi inat eden Firavun Rab'bin kullarını dinlemeyi reddeder. Ardından Rab daha kötüsünü gönderir: Bu kez Rab halkın üzerine atsineği yağdırır. Ancak bu esnada Rab önemli bir farklılık gösterir. Atsineği tüm ülkede dolup taşarken İsrail halkının yaşadığı Goşen bölgesinde hiç bir atsineği yoktu. Böylece Rab kendine seçtiği İsrail halkına göz kulak olduğunu gösterir. Aynı zamanda bu belaların doğal bir felaketten değil, Tanrı'nın parmağıyla gerçekleştiğini ispatlıyordu. Mısır'ın atsineği yüzünden baştan sona kadar harap olduğunu gören Firavun Musa'yla Harun'un çağırır. Onları bırakacağını söyler ama Musa'nın duasıyla bela sona erir ermez Firavun yine inatçılık eder ve halkı salıvermekten vazgeçer.

Şimdiye kadar Rab'bin gönderdiği belalar Mısır halkının hayatını zorlaştırdı ama bundan sonraki belalar onları artık maddi manevi zarara uğratacaktır. Firavun'un huzuruna çıkan Musa Mısır'ın inadı yüzünden Rab'bin kırdaki tüm

hayvanlarını büyük kırama uğratarak onları cezalandıracağını belirtir. Aynı zamanda İsrail halkının hayvanlarının başına hiç bir zarar gelmeyeceğini söyler. Ertesi gün Rab dediğini yaptı ve Mısırlıların hayvanları büyük çapta öldü ancak Yahudilerin bir tek hayvanı bile ölmedi. Bunu gören Firavun yine de yüreğini sertleştirdi. O yüzden Rab Musa'yla Harun'u yine Firavun'a gönderir. Bu defa insanların ve hayvanların bedenleri üzerinde irinli çıbanlar çıkacağını söyler. Böylece Firavun'un büyücüleri bile aşırı rahatsızlıktan dolayı kralın huzuruna çıkamayıp herkesle birlikte acı içinde kıvranırlar. Sonuç olarak Rab Firavun'u gururundan dolayı inatçı yaptığını belirtir. Firavun zaten inat yolunu seçmişti o yüzden kendi seçtiği bu yolda Rab onu inatçılığa mahkum eder.

Ardından Rab Musa'yı yine Firavun'a gönderir. İstese onu ve tüm Mısır halkını yeryüzünden silip süpürebildiğini belirten Tanrı adım adım gönderdiği bu belalarla kendini ve gücünü tüm uluslara göstermek istediğini söyler. Ancak Firavun inadına devam ederse ertesi gün Mısır'ın tarihinde hiç görülmemiş ağır bir dolu fırtınası göndereceğini belirtir. Hatta kırdaki hayvanlarını içeri alıp kurtarsın diye uyarı verir. İlginçtir ki Firavun buna aldırış etmediyse de görevlileri arasında Rab'den korkup uyarısına kulak asan oldu. Ertesi gün Rab dediğini yaptı. Gökten şiddetli dolu ile birlikte korkunç şimşekler de sürekli çaktı. Böylece bitki olsun, hayvan olsun, kırdaki her şey mahvoldu ama İsraililerin kaldığı bölgede hiç dolu yağmadı. Musa'yı huzuruna derhal çağırta Firavun 'Bu kez günah işledim' der ve İsrail halkını salıvereceğine söz verir. Ancak yine ortalık süt liman kesilince Firavun'la görevlileri yine inat eder ve yüreklerini sertleştirirler. Burada yaşanan gel-git aslında çoğu insanın Tanrı'yla yaşadığı mücadeleyi resmeder. Rab gururumuzu yüzümüze vurup bizi kendine çekmeye çalışırken biz genellikle daha da inada biniyoruz. Ne mutlu Rab'bin önünde diz çöküp alçakgönüllülüğü benimseyenlere çünkü Rab kibirlilere karşıdır ama alçakgönüllülere lütfeder (Yakup 4:6).

SON BELALAR

¹RAB Musa'ya, “Firavunun yanına git” dedi, “Belirtilerimi aralarında göstermek için firavunla görevlilerini inatçı yaptım. ²Mısır'la nasıl alay ettiğimi, aralarında gösterdiğim belirtileri sen de çocuklarına, torunlarına anlat ki, benim RAB olduğumu bilesiniz.”

³Musa'yla Harun firavunun yanına varıp şöyle dediler: “İbraniler'in Tanrısı RAB diyor ki, ‘Ne zamana dek alçakgönüllü olmayı reddedeceksin? Halkımı salıver, bana tapsınlar. ⁴Halkımı salıvermeyi reddedersen, yarın ülkeneye çekirgeler göndereceğim. ⁵Yeryüzünü öylesine kaplayacaklar ki, toprak görünmez olacak. Doludan kurtulan ürünlerinizi, kırdaki biten bütün ağaçlarınızı yiyecekler.

⁶Evlerine, bütün görevlilerinin, bütün Mısırlılar'ın evlerine çekirge dolacak. Ne babaların, ne ataların ömürlerince böylesini görmediler.’ ” Sonra Musa dönüp firavunun yanından ayrıldı.

⁷Görevlileri firavuna, “Ne zamana dek bu adam bize tuzak kuracak?” dediler, “Bırak gitsinler, Tanrıları RAB'be tapsınlar. Mısır harap oldu, hâlâ anlamıyor musun?”

⁸Böylece, Musa'yla Harun'u firavunun yanına geri getirdiler. Firavun, “Gidin, Tanrınız RAB'be tapın” dedi, “Ama kimler gidecek?”

⁹Musa, “Genç, yaşlı hep birlikte gideceğiz” dedi, “Oğullarımızı, kızlarımızı, davarlarımızı, sığırlarımızı yanımıza alacağız. Çünkü RAB'be bayram yapmalıyız.”

¹⁰Firavun, “Alın çoluk çocuğunuzu, gidin gidebilerseniz, RAB yardımcınız olsun!” dedi, “Bakın, kötü niyetiniz ne kadar açık. ¹¹Olmaz. Yalnız erkekler gidip RAB'be tapsın. Zaten istediğiniz de bu.” Sonra Musa'yla Harun firavunun yanından kovuldular.

¹²RAB Musa'ya, “Elini Mısır'ın üzerine uzat” dedi, “Çekirge yağsın; ülkenin bütün bitkilerini, doludan kurtulan her şeyi yesinler.”

¹³Musa değneğini Mısır'ın üzerine uzattı. Bütün o gün ve gece RAB ülkede doğu rüzgarı estirdi. Sabah olunca da doğu rüzgarı çekirgeleri getirdi. ¹⁴*Mısır'ın üzerinde uçuşan çekirgeler ülkeyi boydan boya kapladı. Öyle çoktular ki, böylesi hiçbir zaman görülmedi, kuşaklar boyu da görülmeyecek. ¹⁵Toprağın üzerini öyle kapladılar ki, ülke kapkara kesildi. Bütün bitkileri, dolunun zarar vermediği ağaçlarda kalan meyvelerin hepsini yediler. Mısır'ın hiçbir yerinde, ne ağaçlarda, ne de kırdaki bitkilerde yeşillik kalmadı.

¹⁶Firavun acele Musa'yla Harun'u çağırtdı. “Tanrınız RAB'be ve size karşı günah işledim” dedi, ¹⁷“Lütfen bir kez daha günahımı bağışlayın ve Tanrınız RAB'be dua edin; bu ölümcül belayı üzerimden uzaklaştırın.”

¹⁸Musa firavunun yanından çıkıp RAB'be dua etti. ¹⁹RAB rüzgarı çok şiddetli batı rüzgarına döndürdü. Rüzgar çekirgeleri sürükleyip Kamış Denizi'ne* döktü.

Mısır'da tek çekirge kalmadı. ²⁰Ama RAB firavunu inatçı yaptı. Firavun İsraililer'i salıvermedi.

²¹*RAB Musa'ya, “Elini göğe doğru uzat” dedi, “Mısır'ı hissedilebilir bir karanlık kaplasın.” ²²Musa elini göğe doğru uzattı, Mısır üç gün koyu karanlığa gömüldü. ²³Üç gün boyunca kimse kimseyi göremez, yerinden kılmıdayamaz oldu. Yalnız İsraililer'in yaşadığı yerler aydınlıktı.

²⁴Firavun Musa'yı çağırttı. “Gidin, RAB'be tapın” dedi, “Yalnız davarlarınızla sığırlarınız alıkonacak. Çoluk çocuğunuz sizinle birlikte gidebilir.”

²⁵Musa, “Ama Tanrımız RAB'be kurban kesmemiz için bize kurbanlık ve yakmalık sunular* da vermelisin” diye karşılık verdi, ²⁶“Hayvanlarımızı da yanımıza almalıyız. Bir tırnak bile kalmamalı burada. Çünkü Tanrımız RAB'be tapmak için bazı hayvanları kullanacağız. Oraya varmadıkça hangi hayvanları RAB'be sunacağımızı bilemeyiz.”

²⁷Ancak RAB firavunu inatçı yaptı, firavun İsraililer'i salıvermeye yanaşmadı. ²⁸Musa'ya, “Git başımdan” dedi, “Sakin bir daha karşıma çıkma. Yüzümü gördüğün gün ölürsün.”

²⁹Musa, “Dediğin gibi olsun” diye karşılık verdi, “Bir daha yüzünü görmeyeceğim.”

11:¹RAB Musa'ya, “Firavunun ve Mısır'ın başına bir bela daha getireceğim” dedi, “O zaman gitmenize izin verecek, sizi buradan adeta kovacak. ²Halkına söyle, kadın erkek herkes komşusundan altın, gümüş eşya istesin.” ³RAB İsrail halkının Mısırlılar'ın gözünde lütuf bulmasını sağladı. Musa da Mısır'da, firavunun görevlilerinin ve halkın gözünde çok büyüdü.

⁴Musa firavuna şöyle dedi: “RAB diyor ki, ‘Gece yarısı Mısır'ı boydan boya geçeceğim. ⁵Tahtında oturan firavunun ilk çocuğundan, değirmendeki kadın kölenin ilk çocuğuna kadar, hayvanlar dahil Mısır'daki bütün ilk doğanlar ölecek. ⁶Bütün Mısır'da benzeri ne görülmüş, ne de görülecek büyük bir feryat kopacak. ⁷İsraililer'e ya da hayvanlarına bir köpek bile havlamayacak.’ O zaman RAB'bin İsraililer'le Mısırlılar'a nasıl farklı davrandığını anlayacaksınız. ⁸Bu görevlilerinin hepsi gelip önümde eğilecek, ‘Sen ve seni izleyenler, gidin!’ diyecekler. Ondan sonra gideceğim.” Musa firavunun yanından büyük bir öfkeyle ayrıldı.

⁹RAB Musa'ya, “Mısır'da şaşılasi işlerim çoğalsın diye firavun sizi dinlemeyecek” demişti. ¹⁰Musa'yla Harun firavunun önünde bütün bu şaşılasi işleri yaptılar. Ama RAB firavunu inatçı yaptı. Firavun İsraililer'i ülkesinden salıvermedi.

AÇIKLAMA: Şimdiye kadar Rab'bin Mısır üzerine gönderdiği yedi bela karşısında Firavun hep inatlaştı, dolayısıyla Rab onu gururlu tutumuna teslim etti. En son belada yağın dolu yüzünden Mısır'ın keten ve arpa ekini tümünden mahvoldu. Ancak buğday henüz bitmediği için fazla zarar görmemişti (9:31-32).

Fakat bir sonraki bela onu da harap edecektir. Musa yine Firavun'a gider ve halkının saliverilmesini talep eder. Firavun'un inadı üzerine Musa büyük bir çekirge ordusunun gelip Mısır'ı kaplayacağını söyler. Bu defa Firavun'un kendi görevlileri Musa'yı dinlemesini rica eder. Ama alçakgönüllü olmayı reddeden Mısır Kralı Tanrı'ya uymak yerine uzlaşma yoluna başvurarak gururunu kurtarmaya çalışır. 'Yalnızca Yahudi erkekler gidip çölde Tanrı'ya tapınabilir' der. Ancak Rab pazarlığa gelmiyor ve Musa'nın eliyle çekirgelerin yağmasını sağlar. Her yerde uçuşan çekirgeler öyle çoktular ki Mısır kapkara kesildi. Dahası doludan kurtulan tüm bitkiler ve ekinler tamamen yok oluyor.

Bu sırada günahını fark eden ve muhtemelen halkının yoğun baskısına maruz kalan Firavun, Musa'yı bir daha çağırır ve belayı kaldırmasını rica eder. Yine Musa elini kaldırır ve batıdan esen güçlü bir rüzgar çekirgeleri alıp Kızıldeniz'e döküyor öyle ki bir tek çekirge bile kalmıyor. Ancak bu kadar net bir mucize yetmemiş gibi Firavun yine yüreğini yumuşatmıyor. O yüzden Rab karanlık belasını göndermeye karar verir. Mısır'da zaman zaman çölden yükselen toz bulutu gelip ülkeyi öyle kaplar ki her şey görünmez oluyor. Buradaki bela çöl fırtınası olabilir ama muhtemelen bundan da öte bir şeydi çünkü bu hissedilebilir koyu bir karanlıktı. Ayrıca karanlık bulutu İsrail oğullarının yaşadığı Goşen topraklarını etkilemedi. Bu belanın önemli bir yanı da şuydu ki Mısırlıların en büyük ilahı olan Ra güneşi temsil ederdi. O yüzden güneşin parıltısının kesilmesi Mısır inancına ölümcül bir darbeydi. Böylece Rab Mısır'ın bütün ilahlarını tek tek yenerek kendi mutlak egemenliğini gösterdi.

Üç gün sonra Firavun yine Musa'yı çağırır ve uzlaşma yolunu dener. Hayvanları hariç hep birlikte gidebileceklerini söyler. Ancak Musa bunu reddeder çünkü Tanrı'ya kurban kesmek için hayvanları götürmeleri gerektiğini vurgular. Bu defa Firavun artık patlıyor ve Musa'yı bir daha görmemek üzere huzurundan kovuyor. Fakat son söz Musa'ya aittir. Firavun'un huzurundan ayrılırken Musa gerçekleşecek son bir bela duyurur. Rab Mısır'ı boydan boya geçip Firavun'un ilk oğlundan başlayarak ülkedeki herkesin ilk çocuğunu öldüreceğini belirtir. Bu son bela en ağır ve acı beladır. Ayrıca bu birebir Firavun'un ailesine dokunacaktır, nitekim Kral'dan doğan ilk çocuk kendisi gibi bir tür ilah sayılırdı. Ancak bu son darbede Rab o batıl inancı da yıkacaktır. Bu son bela aslında yıllar önce Firavun'un tüm Yahudi erkekleri katletmesini akla getirir. Bununla Rab adaletini gösteriyor. Bunun sonucunda Firavun ve görevlilerinin Yahudilerin ülkeyi terk etmeleri için onlara adeta yalvaracağını belirtir. Bu şekilde Musa son bir kere Firavun'un huzurundan ayrılır. İşte burada gurur ve inadın acı sonunu görüyoruz. Bu tutum sadece bizi değil, bize bağlı olan her şeyi de etkiler ve mahva sürükler.

FISİH BAYRAMI

1-2* RAB Mısır'da Musa'yla Harun'a, "Bu ay sizin için ilk ay, yılın ilk ayı olacak" dedi, 3" Bütün İsrail topluluğuna bildirin: Bu ayın onunda herkes ailesine

göre kendi ev halkına birer kuzu^m alacak. ⁴Eğer bir kuzu bir aileye çok geliyorsa, aile bireylerinin sayısı ve herkesin yiyeceği miktar hesaplanacak ve aile kuzuyu en yakın komşusuyla paylaşabilecek. ⁵Koyun ya da keçilerden seçeceğiniz hayvan kusursuz, erkek ve bir yaşında olmalı. ⁶Ayın on dördüne kadar ona bakacaksınız. O akşamüstü bütün İsrail topluluğu hayvanları boğazlayacak. ⁷Hayvanın kanını alıp, etin yeneceği evin yan ve üst kapı sövelerine sürecekle. ⁸O gece ateşte kızartılmış et mayasız ekmek ve acı otlarla yenmelidir. ⁹Eti çiğ veya haşlanmış olarak değil, başı, bacakları, bağırsakları ve işkembesiyle birlikte kızartarak yiyeceksiniz. ¹⁰Sabaha kadar bitirmelisiniz. Artakalan olursa, sabah ateşte yakacaksınız. ¹¹Eti şöyle yemelisiniz: Beliniz kuşanmış, çarıklarınız ayağınızda, değneğiniz elinizde olmalı. Eti çabuk yemelisiniz. Bu RAB'bin Fısıh kurbanıdır.

¹²“O gece Mısır'dan geçeceğim. Hem insanların hem de hayvanların bütün ilk doğanlarını öldüreğim. Mısır'ın bütün ilahlarını yargılayacağım. Ben RAB'bim. ¹³Bulduğunuz evlerin üzerindeki kan sizin için belirti olacak. Kanı görünce üzerinizden geçeceğim. Mısır'ı cezalandırırken ölüm saçan size hiçbir zarar vermeyecek. ¹⁴Bu gün sizin için anma günü olacak. Bu günü RAB'bin bayramı olarak kutlayacaksınız. Gelecek kuşaklarınız boyunca sürekli bir kural olarak bu günü kutlayacaksınız.”

¹⁵“Yedi gün mayasız ekmek yiyeceksiniz. İlk gün evlerinizden mayayı kaldıracaksınız. Kim bu yedi gün içinde mayalı bir şey yerse, İsrail'den atılacaktır. ¹⁶Birinci ve yedinci günler kutsal toplantı yapacaksınız. O günler hiçbir iş yapılmayacak. Herkes yalnız kendi yiyeceğini hazırlayacak. ¹⁷Mayasız Ekmek Bayramı'nı kutlayacaksınız, çünkü sizi ordular halinde o gün Mısır'dan çıkardım. Bu günü kalıcı bir kural olarak kuşaklarınız boyunca kutlayacaksınız. ¹⁸Birinci ayın on dördüncü gününün akşamından yirmi birinci gününün akşamına kadar mayasız ekmek yiyeceksiniz. ¹⁹Evlerinizde yedi gün maya bulunmayacak. Mayalı bir şey yiyen yerli yabancı herkes İsrail topluluğundan atılacaktır. ²⁰Mayalı bir şey yemeyeceksiniz. Yaşadığınız her yerde mayasız ekmek yiyeceksiniz.”

²¹Musa İsrail'in bütün ileri gelenlerini çağırarak onlara şöyle dedi: “Hemen gidin, aileleriniz için kendinize davarlar seçip Fısıh kurbanı olarak boğazlayın. ²²Bir demet mercanköşkotu alın, leğendeki kana batırıp kanı kapılarınızın yan ve üst sövelerine sürün. Sabaha kadar kimse evinden çıkmasın. ^{23*}RAB Mısırlıların öldürmek için gelecek, kapılarınızın yan ve üst sövelerindeki kanı görünce üzerinden geçecek, ölüm saçanın evlerinize girip sizi öldürmesine izin vermeyecek.

²⁴“Sen ve çocukların kalıcı bir kural olarak bu olayı kutlayacaksınız. ²⁵RAB'bin size söz verdiği topraklara girdiğiniz zaman bu töreye uyacaksınız. ²⁶Çocuklarınız size, ‘Bu törenin anlamı nedir?’ diye sorduklarında, ²⁷‘Bu RAB'bin Fısıh kurbanıdır’ diyeceksiniz, ‘Çünkü RAB Mısırlıların öldürürken

evlerimizin üzerinden geçerek bizi bağısladı.’ ” İsraililer eğilip tapındılar.

²⁸Sonra gidip RAB'bin Musa'yla Harun'a verdiği buyruğu eksiksiz uyguladılar.

^{29*}Gece yarısı RAB tahtında oturan firavunun ilk çocuğundan zindandaki tutsağın ilk çocuğuna kadar Mısır'daki bütün insanların ve hayvanların ilk doğanlarını öldürdü. ³⁰O gece firavunla görevlileri ve bütün Mısırlılar uyandı. Büyük feryat koptu. Çünkü ölüsü olmayan ev yoktu.

³¹Aynı gece firavun Musa'yla Harun'u çağırttı ve, “Kalkın!” dedi, “Siz ve İsraililer halkımın arasından çıkıp gidin, istediğiniz gibi RAB'be tapın.

³²Dediğiniz gibi davarlarınızı, sığırlarınızı da alın götürün. Beni de kutsayın!”

³³İsraililer'in ülkeyi hemen terk etmesi için Mısırlılar diretti. “Yoksa hepimiz öleceğiz!” diyorlardı. ³⁴Böylece halk mayası henüz katılmamış hamurunu aldı, giysilere sarılı hamur teknelerini omuzlarında taşıdı.

^{35*}İsraililer Musa'nın dediğini yapmış, Mısırlılar'dan altın, gümüş eşya ve giysi istemişlerdi. ³⁶RAB İsraililer'in Mısırlılar'ın gözünde lütuf bulmasını sağladı. Mısırlılar onlara istediklerini verdiler. Böylece İsraililer onları soydular.

³⁷İsraililer kadın ve çocukların dışında altı yüz bin kadar erkekle yaya olarak Ramses'ten Sukkot'a doğru yola çıktılar. ³⁸Daha pek çok kişi de onlarla birlikte gitti. Yanlarında çok sayıda davar ve sığır vardı. ³⁹Mısır'dan getirdikleri hamurla mayasız pide pişirdiler. Maya yoktu. Çünkü Mısır'dan kovulmuşlar, kendilerine azık hazırlayacak zaman bulamamışlardı.

^{40*}İsraililer Mısır'da dört yüz otuz yıl yaşadı. ⁴¹Dört yüz otuz yılın sonuncu günü RAB'bin halkı ordular halinde Mısır'ı terk etti. ⁴²O gece RAB İsraililer'i Mısır'dan çıkarmak için sürekli bekledi. İsraililer de kuşaklar boyunca aynı gece RAB'bi yüceltmek için uyanık olmalıdır.

⁴³RAB Musa'yla Harun'a şöyle dedi: “Fısıh Bayramı'nın kuralları şunlardır: Hiçbir yabancı Fısıh etini yemeyecek. ⁴⁴Ama satın aldığınız köleler sünnet edildikten sonra ondan yiyebilir. ⁴⁵Konuklar ve ücretli işçiler ondan yemeyecek.

^{46*}Fısıh eti evde yenmeli, evin dışına çıkarılmamalı. Kemikleri kırmayacaksınız. ⁴⁷Bütün İsrail topluluğu Fısıh Bayramı'nı kutlayacak. ⁴⁸Yanınızdaki yabancı bir konuk RAB'bin Fısıh Bayramı'nı kutlamak isterse, önce evindeki bütün erkekler sünnet edilmeli; sonra yerel halktan biri gibi İsrail halkına katılıp bayramı kutlayabilir. Ama sünnetsiz biri Fısıh etini yemeyecektir. ⁴⁹Ülkede doğan için de, aranızda yaşayan yabancı için de aynı kural geçerlidir.” ⁵⁰İsraililer RAB'bin

Musa'yla Harun'a verdiği buyruğu eksiksiz yerine getirdiler. ⁵¹O gün RAB İsraililer'i ordular halinde Mısır'dan çıkardı.

AÇIKLAMA: Musa Rab'bin son yargısını Firavun'a bildirdikten halkın yanına döner. Kralın tüm inadına karşın Tanrı kazanmış bile, bir tek Firavun'un haberi yok. Bu sırada Rab İsraililer için yeni bir takvim hazırlamaya başlar çünkü Mısır'dan kurtulmaları yaklaştı. Yeni yılları kurtuluşlarını anımsayan büyük bir bayramla başlayacaktı: Fısıh Bayramı. Her aile kusursuz bir kuzu seçip onu dört

gün beklettikten sonra bütün olarak kızaracaktı. Aynı zamanda boğazlanan hayvanın kanından bir miktarını alıp kapılarının sövelerine sürmeleri gerekiyordu. Hayvanın etini aceleyle yiyip aynı gece bitirmeleri gerekti. Bununla birlikte normal ekmek değil, mayasız ekmek yemeleri gerekti. Peki bütün bu talimatların önemi neydi? Aslında Musa bir kaç defa şunu vurgular: Bu RAB'bin Fısh Kurbanıdır. Peki bu ne demek?

Kurban kavramı Aden bahçesinden beri vardı. Günah işleyen Adem ve Havva'nın çıplaklığını kapatmak için Rab bir hayvanın derisiyle onlara giysiler yaparak günahın ücretinin ölüm olduğunu gösterdi. Ayrıca insanın günahı ancak kanın dökülmesiyle örtülebileceğini öğretti. Ondan sonra Habil olsun, Nuh olsun, İbrahim olsun, tüm Tanrı adamları hep kurban keserek Tanrı'ya yaklaştılar. Burada Rab bu önemli dersi İsrail toplumuna da öğretiyordu. Aslında onların da günahkar olup Mısırlılarla birlikte ölmeyi hak ettiklerini vurguluyordu. Ancak Tanrı'nın sağladığı kurbanı başvurarak kutsal yargısından kurtulma yolunu gösterdi. Fısh kelimesi İbranice'deki Pesah kelimesinden gelir ve 'üzerinden geçmek' ya da 'es geçmek' demek. Tanrı Mısır halkının ilk doğanlarını vurmaya geldiği gece Yahudilerin kaldığı yere de uğradı ama kapıların sövelerine sürülen kanı görünce o evin üzerinden geçip onları bağışladı. Aslında tüm bunlar yıllar sonra ortaya çıkan 'Tanrı Kuzusu' Mesih'i resmediyordu (Yuhanna 1:29). O da kusursuz bir kurban olarak kendini tüm insanlık uğruna sundu (1.Petrus 1:19). Öyle ki Mesih'in kefaretime sığınan Tanrı'nın gazabından kurtuluyor. İşte bu şekilde İsa Mesih asıl ve son Fısh Kurbanı olmuştur (1.Korintliler 5:7, İbraniler 10:10).

O gece Mısır'da büyük bir feryat koptu çünkü her evin ilk doğanı öldü. Aynı gece Firavun Musa'yla Harun'u çağırıp istedikleri gibi gitmelerine izin verdi. Sabah olunca, Firavun'un inadından usanan Mısır halkı İsraililerin bir an evvel ülkelerini terk etmeleri için onlara hediyeler bile vermeye başladı. Böylece Yahudiler apar topar eşyalarını alıp Sina Çölüne doğru yol almaya başladılar. Bu arada Mısır'dan ayrılan kalabalığın yalnız erkek sayısı altı yüz bini geçtiğini okuyoruz. Yani toplamı kesin iki milyonu geçiyordu. Bazı Mısırlıların da onlara katıldığını da anlıyoruz. Bu şekilde İsrail'in tam 430 yıl süren Mısır kabusu sona erdi ve Tanrı'nın vaadi uyarınca İbrahim'in soyu olan İsrail Mısır'dan çıktı (Yaratılış 15:13, Elç.İşleri 7:6). Tanrı Mısır'ın tüm ilahlarını bozguna uğratarak kendi eşsiz kimliğini vurgulamanın yanı sıra halkını hiç savaşa gerek kalmadan Firavun'un pençelerinden kurtardı. Ama bu son değildi, bu uzun ve zorlu olacak bir yolculuğunun henüz başlangıcıydı.

KIZILDENİZ OLAYI

1-2* RAB Musa'ya, "Bütün ilk doğanları bana adayın" dedi, "İsraililer arasında insan olsun, hayvan olsun her rahmin ilk ürünü bana aittir."

3Musa halka, "Mısır'dan, köle olduğunuz ülkeden çıktığınız bugünü anımsayın" dedi, "Çünkü RAB güçlü eliyle sizi oradan çıkardı. Mayalı hiçbir şey yenmeyecek. 4Bugün Aviv ayında buradan ayrılıyorsunuz. 5RAB sizi Kenan, Hitit,

Amor, Hiv ve Yevus topraklarına, atalarınıza vereceğine ant içtiği süt ve bal akan ülkeye götürdüğü zaman bu ay şu törelere uyacaksınız: ⁶Yedi gün mayasız ekmek yiyecek, yedinci gün RAB'be bayram yapacaksınız. ⁷O yedi gün içinde yalnız mayasız ekmek yiyeceksiniz. Aranızda ve ülkenizin hiçbir yerinde mayalı bir şey görülmeyecek. ⁸O gün oğullarınıza, 'Mısır'dan çıktığımızda RAB'bin bizim için yaptıklarından dolayı bunları yapıyoruz' diye anlatacaksınız. ⁹Bu elinizde bir belirti ve alnınızda bir anma işareti olacak; öyle ki, RAB'bin yasası hep ağzınızda olsun. Çünkü RAB güçlü eliyle sizi Mısır'dan çıkardı. ¹⁰Siz de her yıl belirlenen tarihte bu kuralı uygulamalısınız.

¹¹"RAB size ve atalarınıza ant içerek söz verdiği gibi sizi Kenan topraklarına getirecektir. Orayı size verdiği zaman, ¹²*ilk doğan erkek çocuklarınızın ve hayvanlarınızın hepsini RAB'be adayacaksınız. Çünkü bunlar RAB'be aittir. ¹³İlk doğan her sıpanın bedelini bir kuzuyla ödeyin. Bedelini ödemezseniz, boynunu kırın. Bütün ilk doğan erkek çocuklarınızın bedelini ödemelisiniz.

¹⁴"İlerde oğullarınız size, 'Bunun anlamı ne?' diye sorduklarında, 'RAB bizi güçlü eliyle Mısır'dan, köle olduğumuz ülkeden çıkardı' diye yanıtlarsınız, ¹⁵'Firavun bizi salıvermemekte diretince, RAB Mısır'da insanların ve hayvanların bütün ilk doğanlarını öldürdü. İşte bunun için hayvanların ilk doğan erkek yavrularını RAB'be kurban ediyoruz. İlk doğan erkek çocuklarımızın bedelini ise bir hayvanla ödüyoruz.' ¹⁶Bu uygulama elinizde bir belirti ve alnınızda bir anma işareti olacak; RAB'bin bizi Mısır'dan güçlü eliyle çıkardığını anımsatacak."

¹⁷Firavun İsraililer'i salıverdiğinde, Filist yöresi yakın olmasına karşın, Tanrı onları oradan götürmedi. Çünkü, "Halk savaşla karşılaşınca, düşüncelerini değiştirip Mısır'a geri dönebilir" diye düşündü. ¹⁸Halkı çöl yolundan Kamış Denizi'ne doğru dolaştırdı. İsraililer Mısır'dan silahlı çıkmışlardı.

¹⁹*Musa Yusuf'un kemiklerini yanına almıştı. Çünkü Yusuf İsrail'in oğullarına, "Tanrı kesinlikle size yardım edecek, kemiklerimi buradan götüreceksiniz" diye sıkı sıkı ant içirmişti.

²⁰Sukkot'tan ayrılıp çöl kenarında, Etam'da konakladılar. ²¹Gece gündüz ilerlemeleri için, RAB gündüzün bir bulut sütunu içinde yol göstererek, geceye bir ateş sütunu içinde ışık vererek onlara öncülük ediyordu. ²²Gündüz bulut sütunu, gece ateş sütunu halkın önünden eksik olmadı.

14:¹⁻²RAB Musa'ya, "İsraililer'e söyle, dönsünler" dedi, "Pi- Hahirod yakınlarında, Migdol ile deniz arasında, Baal-Sefon'un karşısında deniz kıyısında konaklasınlar. ³Firavun şöyle düşünecek: 'İsraililer ülkede şaşkın şaşkın dolaşıyorlardır, çöl onları kuşatmıştır.' ⁴Firavunu inatçı yapacağım. Onların peşine düşecek. Böylece firavunla ordusunu yenerek yücelik kazanacağım. Mısırlılar bilecek ki, ben RAB'bim." İsraililer söyleneni yaptılar.

⁵Halkın kaçtığı Mısır Firavunu'na bildirilince, firavunla görevlileri onlara ilişkin düşüncelerini değiştirdiler: "Biz ne yaptık?" dediler, "İsraililer'i

salıvermekle kölelerimizi kaybetmiş olduk!” ⁶Firavun savaş arabasını hazırlattı, ordusunu yanına aldı. ⁷Seçme altı yüz savaş arabasının yanısıra, Mısır'ın bütün savaş arabalarını sorumlu sürücüleriyle birlikte yanına aldı. ⁸RAB Mısır Firavunu'nu inatçı yaptı. Firavun zafer havası içinde ilerleyen İsraililer'in peşine düştü. ⁹Mısırlılar firavunun bütün atları, savaş arabaları, atlıları, askerleriyle onların ardına düştüler ve deniz kıyısında, Pi-Hahiot yakınlarında, Baal-Sefon'un karşısında konaklarken onlara yetiştiler.

¹⁰Firavun yaklaşırken, İsraililer Mısırlılar'ın arkalarından geldiğini görünce dehşete kapılarak RAB'be feryat ettiler. ¹¹Musa'ya, “Mısır'da mezar mı yoktu da bizi çöle ölmeye getirdin?” dediler, “Bak, Mısır'dan çıkarmakla bize ne yaptın! ¹²Mısır'dayken sana, ‘Bırak bizi, Mısırlılar'a kulluk edelim’ demedik mi? Çölde ölmektense Mısırlılar'a kulluk etsek bizim için daha iyi olurdu.”

¹³Musa, “Korkmayın!” dedi, “Yerinizde durup bekleyin, RAB bugün sizi nasıl kurtaracak görün. Bugün gördüğünüz Mısırlılar'ı bir daha hiç görmeyeceksiniz. ¹⁴RAB sizin için savaşacak, siz sakin olun yeter.”

¹⁵RAB Musa'ya, “Niçin bana feryat ediyorsun?” dedi, “İsraililer'e söyle, ilerlesinler. ¹⁶Sen değneğini kaldır, elini denizin üzerine uzat. Sular yarılacak ve İsraililer kuru toprak üzerinde yürüyerek denizi geçecekler. ¹⁷Ben Mısırlılar'ı inatçı yapacağım ki, artlarına düşsünler. Firavunu, bütün ordusunu, savaş arabalarını, atlılarını yenerek yücelik kazanacağım. ¹⁸Firavun, savaş arabaları ve atlılarından ötürü yücelik kazandığım zaman, Mısırlılar bilecek ki, ben RAB'bim.”

¹⁹⁻²⁰İsrail ordusunun önünde yürüyen Tanrı'nın meleği yerini değiştirip arkaya geçti. Önlerindeki bulut sütunu da yerini değiştirip arkalarına, Mısır ve İsrail ordularının arasına geldi. Gece boyunca bulut bir yanı karartıyor, öbür yanı aydınlatıyordu. Bu yüzden, bütün gece iki taraf birbirine yaklaşmadı.

²¹Musa elini denizin üzerine uzattı. RAB bütün gece güçlü doğu rüzgarıyla suları geri itti, denizi karaya çevirdi. Sular ikiye bölündü, ^{22*}İsraililer kuru toprak üzerinde yürüyerek denizi geçtiler. Sular sağlarında, sollarında onlara duvar oluşturdu. ²³Mısırlılar artlarından geliyordu. Firavunun bütün atları, savaş arabaları, atlıları denizde onları izliyordu. ²⁴Sabah nöbetinde RAB ateş ve bulut sütunundan Mısır ordusuna baktı ve onları şaşkına çevirdi. ²⁵Arabalarının tekerleklerini çıkardı; öyle ki, arabalarını zorlukla sürdüler. Mısırlılar, “İsraililer'den kaçalım!” dediler, “Çünkü RAB onlar için bizimle savaşıyor.”

²⁶RAB Musa'ya, “Elini denizin üzerine uzat” dedi, “Sular Mısırlılar'ın, savaş arabalarının, atlılarının üzerine dönsün.” ²⁷Musa elini denizin üzerine uzattı. Sabaha karşı deniz olağan haline döndü. Mısırlılar sulardan kaçarken RAB onları denizin ortasında silkip attı. ²⁸Geri dönen sular savaş arabalarını, atlıları, İsraililer'in peşinden denize dalan firavunun bütün ordusunu yuttu. Onlardan bir kişi bile sağ kalmadı.

²⁹Ama İsraililer denizi kuru toprakta yürüyerek geçmişlerdi. Sular sağlarında, sollarında onlara duvar oluşturmuştu. ³⁰RAB o gün İsraililer'i Mısırlılar'ın elinden kurtardı. İsraililer deniz kıyısında Mısırlılar'ın ölümlerini gördüler. ³¹RAB'bin Mısırlılar'a gösterdiği büyük gücü gören İsrail halkı RAB'den korkup O'na ve kulu Musa'ya güvendi.

AÇIKLAMA: Rab son bir belada Mısır'ın tüm ilk doğanlarını öldürdükten sonra Firavun'un inadı nihayet kırıldı ve İsrail oğullarının gitmesine izin verdi. Aynı zamanda Mısır'ı vuran Rab, sunulan kurbanlardan ötürü İsrail'in ilk doğanları esirgedi. Bu yüzden bu önemli günü hiç unutmamaları için Rab bundan böyle İsraililerin her yılın başında Fısh bayramını kutlamalarını buyurur. Ayrıca her ilk doğanı, insan olsun hayvan olsun, uğruna bedel ödeyerek Tanrı'ya adalarını buyurur. Bunu her yaptıklarında özgür hayatları için Tanrı'ya borçlu olduklarını hatırlayacaklardı. Bu şekilde Rab onlara yasasını öğretmeye başlıyordu. Her şeyin Rab'den geldiği gibi esasında her şeyin O'na ait olduğunu da belirtiyordu. Aynı zamanda günahtan dolayı hüküm giymemiz gerekirken dökülen kanın sayesinde akladığımızı gösteriyordu. Bu önemli ders birebir Mesih'in yolunu hazırlıyordu.

Bu sırada Tanrı, Mısır'dan ayrılan Yahudileri en kısa yoldan Kenan topraklarına götürmek yerine, onları Sina Çölüne yönlendirir. Bunun bir kaç sebebi var: Rab İsrail'in Kenan'ın uluslarıyla savaşa girmeye hazır olmadığını biliyordu. Aynı zamanda Rab öncelikle kendini ve kutsal yasasını onlara tanıtmak istiyordu. Yani Rab onları önce kutsal bir ulus yapmak istiyor ve sonra onları vaat edilen topraklara götürecektir. Bu arada Rab gündüz bulut sütunu ve akşam ateş sütunu gibi görünen bir nesneyle halkına rehberlik yapmaya başlar. Bu şekilde onlara her daim göz kulak olduğunu gösteriyordu. Aynı zamanda bu sırada halkına son büyük bir mucize daha göstererek onları tümünden Firavun'un pençelerinden kurtarmak istiyor. Sina Çölüne doğrudan gitmek yerine İsrail ulusunun güneşe dönüp Kızıldeniz'in kenarında konaklanmasını buyurur. İsrail'i bu şekilde çölde gezdirerek Rab artık öfkeden kuduran Firavun'a Yahudilerin çölde yollarını şaşırdığı imajını vermek istedi. Fırsatını fark eden Mısır Kralı tüm savaş atlılarını toplayarak İsrail'in peşine düşer. İsrail'in ordugahına yaklaştığında Yahudiler doğal olarak büyük bir paniğe kapıldılar ve Musa'ya karşı söylenmeye başladılar. Tabii henüz önderliğe yeni başlayan Musa için bu çok büyük bir sınavdı.

İsrail halkı 'Bize ne yaptın, ölmek için mi bizi çöle getirdin?' diye Musa'ya hiddetle itiraz etmeleri üzerine, Musa onlara 'Korkmayın! Yerinizde durup Rab'bi bekleyin' der. Onları o noktaya kadar getiren Rab'bin onların adına sonuna kadar savaşacağını söyler. Yine de tablo hiç iç açıcı değildi ve Musa da kaygıya düşmüş olabilir ki Rab 'Neden feryat ediyorsun?' deyip İsraililere ileri gitmelerini buyurmasını söyler. Sonra Rab deneğini kaldırıp Kızıldeniz'in üzerine uzatmasını buyurur. Böylece Rab gece boyunca esen güçlü doğu rüzgarıyla denizi ikiye ayırarak ortasından bir yol açar. İsraililer denizin dibinden beliren kuru topraktan yürüyerek karşı tarafa geçmeye başlar. Sağlarında ve sollarında denizin suları birer duvar oluşturdu. Firavun ise İsrail'in denizin ortasından yürüyerek kaçtığını fark ettiğinde at arabalarıyla peşlerine vermeye karar verir. Ancak bu defa Rab onlara karşı adeta savaşmaya başlar ve arabaların tekerleklerini sökerek Firavun'un ordusunu şaşkına çevirir. İsrail halkı denizin öbür tarafına ulaştıklarında Firavun ve ordusu hala denizin dibindeydiler. Böylece Rab Musa'ya deneğini bir kez daha denizin üzerine uzatmasını söyler ve sular Firavun'la ordusunu diri diri gömer. Sonuç olarak İsrail halkı her durumda Tanrı'ya güvenmeleri gerektiğini öğrendiler. Benzer şekilde bazen Rab bizi öyle yollardan götürüyor ki imanımızı sorgulamaya başlayabiliriz. Ancak bizi zora sokan Tanrı'nın gerekirse denizin ortasından kurtarabileceğinden şüphe etmemeliyiz. O halkını asla yüzüstü bırakmaz, her denemeyle çıkış yolunu da sağlar (1.Korintliler 10:1-13).

BÜYÜK ZAFER

*¹Musa'yla İsraililer RAB'be şu ezgiyi söylediler:
"Ezgiler sunacağım RAB'be,*

*Çünkü yüceldikçe yüceldi;
Atları da, atlıları da denize döktü.*

*^{2*}Rab gücüm ve ezgimdir,
O kurtardı beni.*

*O'dur Tanrım,
Övgüler sunacağım O'na.
O'dur babamın Tanrısı,
Yücelteceğim O'nu.*

*³Savaş eridir RAB,
Adı RAB'dir.*

*⁴“Denize attı firavunun ordusunu,
Savaş arabalarını.
Kamış Denizi'nde boğuldu seçme subayları.*

*⁵Derin sulara gömüldüler,
Taş gibi dibe indiler.*

*⁶“Senin sağ elin, ya RAB,
Senin sağ elin korkunç güce sahiptir.
Altında düşmanlar kırılır.*

*⁷Devrilir sana başkaldıranlar büyük görkemin karşısında,
Gönderir gazabını anız gibi tüketirsin onları.*

*⁸Burnunun soluğu karşısında,
Sular yığıldı bir araya.
Kabaran sular duvarlara dönüştü,
Denizin göbeğindeki derin sular dondu.*

*⁹Düşman böbürlendi:
'Peşlerine düşüp yakalayacağım onları' dedi,
'Bölüşeceğim çapulu,
Dileğimce yağmalayacağım,
Kılıcımı çekip yok edeceğim onları.'*

*¹⁰Üfledin soluğunu, denize gömüldüler,
Kurşun gibi engin sulara battılar.*

*¹¹“Var mı senin gibisi ilahlar arasında, ya RAB?
Senin gibi kutsallıkta görkemli, heybetiyle övgüye değer,
Harikalar yaratan var mı?*

*¹²Sağ elini uzattın,
Yer yuttu onları.*

*¹³Öncülük edeceksin sevginle kurtardığın halka,
Kutsal konutunun yolunu göstereceksin gücünle onlara.*

*¹⁴Uluslar duyup titreyecekler,
Filist halkını dehşet saracak.*

¹⁵Edom beyleri korkuya kapılacak,

*Moav önderlerini titreme alacak,
Kenan'da yaşayanların tümü korkudan eriyecek.*

*¹⁶Korku ve dehşet düşecek üzerlerine,
Senin halkın geçinceye dek, ya RAB,
Sahip olduğun bu halk geçinceye dek,
Bileğinin gücü karşısında taş kesilecekler.*

*¹⁷Ya RAB, halkını içeri alacaksın.
Kendi dağına, yaşamak için seçtiğin yere,
Ellerle kurduğun kutsal yere dikeceksin, ya Rab!*

¹⁸RAB sonsuza dek egemen olacaktır.”

¹⁹Firavunun atları, savaş arabaları, atlıları denize dalınca, RAB suları onların üzerine çevirdi. Ama İsraililer denizi kuru toprakta yürüyerek geçtiler.

²⁰Harun'un kızkardeşi Peygamber Miryam tefini eline aldı, bütün kadınlar teflerle, oynayarak onu izlediler. ²¹Miryam onlara şu ezgiyi söyledi:

*“Ezgiler sunun RAB'be,
Çünkü yüceldikçe yüceldi,
Atları, atlıları denize döktü.”*

²²Musa İsraililer'i Kamış Denizi'nin ötesine çıkardı. Şur Çölü'ne girdiler. Çölde üç gün yol aldılarsa da su bulamadılar. ²³Mara'ya vardılar. Ama Mara'nın suyunu içemediler, çünkü su acıydı. Bu yüzden oraya Mara adı verildi. ²⁴Halk, “Ne içeceğiz?” diye Musa'ya yakınmaya başladı.

²⁵Musa RAB'be yakardı. RAB ona bir ağaç parçası gösterdi. Musa onu suya atınca sular tatlı oldu.

Orada RAB onlar için bir kural ve ilke koydu, hepsini sınadı. ²⁶“Ben, Tanrınız RAB'bin sözünü dikkatle dinler, gözümde doğru olanı yapar, buyruklarıma kulak verir, bütün kurallarıma uyarsanız, Mısırlılar'a verdiğim hastalıkların hiçbirini size vermeyeceğim” dedi, “Çünkü size şifa veren RAB benim.”

^{27*}Sonra Elim'e gittiler. Orada on iki su kaynağı, yetmiş hurma ağacı vardı. Su kıyısında konakladılar.

AÇIKLAMA: Mısır'dan çıkış ve Kızıldeniz'den geçiş İsrail tarihinde çok büyük ve önemli bir yere sahiptir (bkz. Mezmur 106). Bu olayda İsrail toplumu az da olsa Rab'be güvenmeyi öğrendi ve iman sayesinde kurtuldular (İbraniler 11:29). Elçi Pavlus Yahudilerin Kızıldeniz'in ortasından geçmelerini de vaftize benzetir (1.Korintliler 10:2). Nasıl ki vaftiz eski hayatımıza karşı ölüp yeni bir başlangıç yapmak anlamına geliyorsa, bu olay İsrail ulusunun başlangıcı sayılır. Aynı zamanda Rab sağladığı bu kurtuluşla İsrail'i Mısır'dan tümünden koparttı. Tanrı onları denize götürüp içinden geçirterek Firavun'u mezarına davet etti. Rab Firavun'u bu şekilde tümünden yok etmemiş olsaydı eninde sonunda Mısır Kralıyla orduları peşlerine düşecekti. Aynı zamanda bundan böyle İsraililerin Mısır'a dönmeleri neredeyse imkansız oldu. Benzer şekilde vaftiz imanlıyı eski hayatından tümünden kopartıp geri dönememek üzere yeni bir yaşama sevk etmektedir.

Bu bölümde Musa'yla İsraililerin söylediği kurtuluş ezgisi kaydedilir. Dört yüz yıllık bir kölelikten ve gaddar bir kralın pençesinden kurtulmanın getirdiği rahatlık onları sevince boğdu. En önemlisi bu olaylar onlara Tanrı'nın gücünü ve hikmetini harika bir şekilde gösterdi. Ezgide Yahve bir savaşçı olarak resmedilir. Evet, Rab pasif ve ilgisiz bir Tanrı değildir, O halkı adına savaşan, adaleti savunan ve mazlumun hakkını arayandır (Yeşaya 59:16-18). Aynı zamanda bu olay daha kapsamlı ruhsal bir mücadelenin doruk noktasıydı. Rab baştan beri Mısır'ın ilahlarını bozguna uğratacağını söyledi ve daha önce belirttiğimiz gibi gönderdiği her belada onlara bir darbe daha indirdi. Ama Kızıldeniz'de kutsal planına diklenen Firavun'u denize gömerek Rab artık son noktayı koydu (15:11). Bununla beraber İsrail'in karşısına çıkacak diğer tüm ulusların İsrail'den korkmalarını sağladı. Böylece İsrail'in önü tamamen açılmış oldu. Bunu fark eden Yahudiler büyük bir sevinçle Rab'bin önünde coşmaya başladılar. Hatta Musa'nın ablası olan ve muhtemelen 90 yaş civarında olan Miryam'ın onlara önderlik yaptığını okuyoruz. Ayrıca Miryam için 'Peygamber' sıfatı kullanması dikkatimizi çeker. Kutsal Kitap'ın bir kaç yerinde bayanlar için benzer bir ifade kullanılır (Hakimler 4:4, Elç. İşleri 21:9). Peygamber demek Tanrı adına konuşan demek. Kimi peygamber, Musa gibi, hayatı boyunca Rab'be bu vasıfta hizmet eder ve adına vahiy aktarır, kimi peygamber ise, Miryam gibi, ancak bir süreliğine O'nun adına konuşur. Sonuç olarak önemli olan kimin nasıl konuştuğu değil, konuşanın Rab olmasıdır.

Her dağdan sonra vadi gelir. Kızıldeniz'deki büyük zaferin ardından İsrail çölde üç gün yürür ama içilir su bulamıyorlar. Buldukları su acıydı o yüzden Musa'ya yakınmaya başlarlar. Musa ise Rab'be seslenir ve Rab'bin buyruğu uyarınca bir ağaç parçası alıp acı suya atar ve birden su tatlı olur. Aslında bu olayda Rab halkını sınavarak onlara önemli bir prensip öğretmeye çalışıyordu. Onları her tür beladan ve hastalıktan kurtaranın kendisi Rab olduğunu vurgulamak istiyordu. Böylece Rab onlara 'Yahve Raffa' yani 'Şifa veren Rab' olarak tanıtır. Şimdiye kadar Yahudiler her hangi bir hastalık geçirdiklerinde muhtemelen Mısırlılardan öğrendikleri batıl inançlara dayanan çözümlere başvurmaya alışkındılar. Ancak Tanrı onlara gerçek şifanın kaynağı kendisi olduğunu öğretmeye çalışıyordu. Böylece Rab İsraililerin her durumda Kendisine güvenebileceklerini bir kez daha kanıtlamış oldu.

GÖKTEN MAN

¹Bütün İsrail topluluğu Elim'den ayrıldı. Mısır'dan çıktıktan sonra ikinci ayın on beşinci günü Elim ile Sina arasındaki Sin Çölü'ne vardılar. ²Çölde hepsi Musa'yla Harun'a yakınmaya başladı. ³“Keşke RAB bizi Mısır'dayken öldürseydi” dediler, “Hiç değilse orada et kazanlarının başına oturur, doyusuya yerdik. Ama siz bütün topluluğu açlıktan öldürmek için bizi bu çöle getirdiniz.”

^{4*}RAB Musa'ya, “Size gökten ekmek yağdıracağım” dedi, “Halk her gün gidip günlük ekmeğini toplayacak. Böylece onları sınavacağım: Benim yasama göre yaşıyorlar mı, yaşamıyorlar mı, göreceğim. ⁵Altıncı gün her gün topladıklarının iki katını toplayıp hazırlayacaklar.”

⁶Musa'yla Harun İsraililer'e, “Bu akşam sizi Mısır'dan RAB'bin çıkardığını bileceksiniz” dediler, ⁷“Sabah da RAB'bin görkemini göreceksiniz. Çünkü RAB kendisine söylendiğinizi duydu. Biz kimiz ki, bize söyleniyorsunuz?” ⁸Sonra Musa, “Akşam size yemek için et, sabah da dilediğiniz kadar ekmek verilince, RAB'bin görkemini göreceksiniz” dedi, “Çünkü RAB kendisine söylendiğinizi duydu. Biz kimiz ki? Siz bize değil, RAB'be söyleniyorsunuz.”

⁹Musa Harun'a, “Bütün İsrail topluluğuna söyle, RAB'bin huzuruna gelsinler” dedi, “Çünkü RAB söylediklerini duydu.”

¹⁰Harun İsrail topluluğuna bunları anlatırken, çöle doğru baktılar. RAB'bin görkemi bulutta görünüyordu.

¹¹RAB Musa'ya şöyle dedi: ¹²“İsraililer'in yakınmalarını duydum. Onlara de ki, ‘Akşamüstü et yiyeceksiniz, sabah da ekmekle karnınızı doyuracaksınız. O zaman bileceksiniz ki, Tanrınız RAB benim.’ ”

¹³Akşam bildircinler geldi, ordugahı sardı. Sabah ordugahın çevresini çiy kaplamıştı. ¹⁴Çiy eriyince, toprakta, çölün yüzeyinde kırağıya benzer ince pulcuklar görüldü. ^{15*}Bunu görünce İsraililer birbirlerine, “Bu da ne?” diye sordular. Çünkü ne olduğunu anlayamamışlardı.

Musa, “RAB'bin size yemek için verdiği ekmektir bu” dedi, ¹⁶“RAB'bin buyruğu şudur: ‘Herkes yiyeceği kadar toplansın. Çadırınızdaki her kişi için birer omer alın.’ ”

¹⁷İsraililer söyleneni yaptılar. Kimi çok, kimi az topladı. ^{18*}Omerle ölçtüklerinde, çok toplayanın fazlası, az toplayanın da eksiği yoktu. Herkes yiyeceği kadar toplamıştı.

¹⁹Musa onlara, “Kimse sabaha bir parça bile bırakmasın” dedi.

²⁰Ama bazıları ona aldırılmayıp sabaha bıraktılar. Bıraktıkları kurtlanıp kokmaya başlayınca Musa onlara öfkelendi.

²¹Her sabah herkes yiyeceği kadar topluyordu. Güneş ortalığı ısıtınca, yerde kalanlar eriyordu. ²²Altıncı gün kişi başına iki omer, yani iki kat topladılar. Topluluğun önderleri gelip durumu Musa'ya bildirdiler. ^{23*}Musa, “RAB'bin buyruğu şudur” dedi, “ ‘Yarın dinlenme günü, RAB için kutsal Şabat Günü'dür. Pişireceğinizi pişirin, haşlayacağınızı haşlayın. Artakalanı bir kenara koyun, sabaha kalsın.’ ”

²⁴Musa'nın buyurduğu gibi artakalanı sabaha bıraktılar. Ne koktu, ne kurtlandı. ²⁵Musa, “Artakalanı bugün yiyin” dedi, “Çünkü bugün RAB için Şabat Günü'dür. Bugün dışarda ekmek bulamayacaksınız. ²⁶Altı gün ekmek toplayacaksınız, ama yedinci gün olan Şabat Günü ekmek bulunmayacak.”

²⁷Yedinci gün bazıları ekmek toplamak için dışarı çıktı, ama hiçbir şey bulamadılar. ²⁸RAB Musa'ya, “Ne zamana dek buyruklarıma ve yasalarıma uymayı reddedeceksiniz?” dedi, ²⁹“Size Şabat Günü'nü verdim. Bunun için altıncı gün size iki günlük ekmek veriyorum. Yedinci gün herkes neredeyse orada kalsın, dışarı çıkmasın.” ³⁰Böylece halk yedinci gün dinlendi.

³¹*İsraililer o ekmeğe man adını verdiler. Kişniş tohumu gibi beyazımsı, tadı ballı yufka gibiydi. ³²Musa, “RAB'bin buyruğu şudur” dedi, “ ‘Mısır'dan sizi çıkardığımda, gelecek kuşakların çölde size yedirdiğim ekmeği görmesi için, bir omer saklansın.’ ”

³³*Musa Harun'a, “Bir testi al, içine bir omer man doldur” dedi, “Gelecek kuşaklar için saklanmak üzere onu RAB'bin huzuruna koy.”

³⁴RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi Harun manı saklanmak üzere Antlaşma Levhaları'nın önüne koydu.

³⁵*İsraililer yerleştikleri Kenan topraklarına varıncaya dek kırk yıl man yediler. ³⁶–Bir omer efanın onda biridir.–

AÇIKLAMA: İki milyon insandan oluşan büyük bir kalabalığın çölde dolaştığını düşünün. Mısır'dan beraberlerinde getirdikleri gıda kısa bir süre sonra tükenmeye başladı. Şimdi acil bir şekilde yemeğe ihtiyaçları vardı. Musa'yla Harun bu kadar büyük bir topluluğu nasıl doyurabilir ki? Çölde ilerlerken İsraililer açlıktan önderlerine yakınmaya başladılar. Hatta Mısır'daki eski durumları sanki çok iyiymiş gibi ‘orada et kazanların başında oturur, doyasıya yedik’ diyerek hayal kurmaya başladılar. Buna karşılık Rab onların ihtiyaçlarını gökten ekmek yağdırarak karşılayacağını söyler. Aynı zamanda bunu yaparken onları sınavacağını da belirtir. Tabii Rab bir kerede önlerine bir ziyafet çekebilirdi ama aslında karşılaştıkları her olayda onlara önemli bir ders daha öğretmeye çalışıyordu. Bir önceki olayda Rab şifa kaynağı olduğunu gösterdi, burada ise ihtiyaçlarını en iyi bilen ve en uygun şekilde karşılayan olduğunu göstermek istiyor. Ama bunun için kendi koyacağı kurallara uymaları gerektiğini de vurgular.

Burada önemli bir şey daha vurgulanır. Rab İsraililerin Musa'yla Harun'a karşı söylendiklerinde esasen kendisine karşı geldiklerini belirtir (16:8). Çünkü Musa'yla Harun'u seçen ve aracılığıyla ulusu yöneten Rab'dir. Bu önemli bir prensiptir. Zaman zaman bizler de başımızdaki önderlere başkaldırmak isteyebiliriz. Fakat Tanrı'nın izniyle o konuma yükseldiklerini unutmamalıyız ve Rab'bin isteğine bariz bir şekilde karşı gelmedikleri sürece boyun eğmemiz gerek (Romalılar 13:1-6). Şimdi Rab onlara akşam yemek için et ve sabah da diledikleri kadar ekmek sağlayacağını söyler. Burada kastettiği et bıldırcın sürüsüdür. O coğrafyanın üzerinde belirli zamanlarda göç eden ve çok alçak bir şekilde uçan bıldırcın sürüleri vardı öyle ki bir çocuk bile sopayla bir kaç tane yere düşürebilirdi. Bu olağan bir şeydi ama zamanlaması Tanrı'dandı. Gökten yağın ekmek ise tamamen bir mucizeydi. Mezmur 78:24-25'te ‘göksel tahıl’ ve ‘meleklerin ekmeği’ olarak geçer. Sabahleyin çiyile beraber düşen ince pulcuklar çölün yüzeyinde kar gibi

görünürdü. Onları toplamaya çıkan Yahudiler 'Bu ne?' sorması üzerine ismi öyle kaldı, İbranice'de 'man' 'Bu ne?' demek. Daha sonra kişniş tohumu gibi beyazımsı, tadı da ballı yufkaya benzediğini okuyoruz (16:31). Bu noktadan itibaren kırk sene sonra Yeşu'nun önderliğinde vaat edilen toprağa varana kadar, Rab her gün İsrail topluluğu üzerine manı yağdırarak onları doyurdu (Yeşu 5:12). Gerçekten inanılmaz bir olay.

Yine de Rab manın toplanmasıyla ilgili önemli bir takım kural belirtir. Herkes ancak ailesinin ihtiyacı kadar alacaktı. Yine de sabaha kadar kalan kurtlanacak diye uyarılmalarına rağmen bazıları söz dinlemedi ve Musa'nın öfkesine uğradılar. Ayrıca Şabat günü öncesinde yani Cuma günlerinde iki günlük man toplamaları gerektiğini söyledi. Bu noktadan itibaren Şabat günü, yani Cuma günbatımıyla başlayan ve Cumartesi günbatımına kadar devam eden 24 saatlik süreç, dinlenmeye ayrılmıştı. O süreç boyunca, yemek hazırlamak dahi, her tür iş yasaklandı. Bu kutsal bir istirahat günüydü. O yüzden Cuma günü iki kat man toplanmalarına izin verildi ve ertesi güne kalan man Tanrı'nın mucizesiyle hiç kurtlanmadı. Aslında tüm bu olaylarda çocuklarına evin kurallarını öğreten bir baba gibi Rab İsrail oğullarını kutsal önderliğinde yaşamamanın temel prensiplerini öğretmeye çalışıyordu. Burada temel olarak Tanrı'ya bağlı kaldıkları sürece her tür ihtiyaçlarını cömertçe karşılayacağını gösterdi. Bu ilke bugün de devam ediyor. Mesih dedi ki, 'Siz öncelikle O'nun egemenliğinin ve doğruluğunun ardından gidin, o zaman size bütün bunlar da verilecektir' (Matta 6:33). Rab aynı Rab'dir ve kurallarına bağlı kalanlara her zaman eli açıktır.

KAYADAN SU

¹*RAB'bin buyruğu uyarınca, bütün İsrail topluluğu Sin Çölü'nden ayrıldı, bir yerden öbürüne geçerek Refidim'de konakladı. Ancak orada içecek su yoktu.

²Musa'ya, "Bize içecek su ver" diye çıkıştılar.

Musa, "Niçin bana çıkışıyorsunuz?" dedi, "Neden RAB'bi deniyorsunuz?"

³Ama halk susamıştı. "Niçin bizi Mısır'dan çıkardın?" diye Musa'ya söylendiler, "Bizi, çocuklarımızı, hayvanlarımızı susuzluktan öldürmek için mi?"

⁴Musa, "Bu halka ne yapayım?" diye RAB'be feryat etti, "Neredeyse beni taşıyacaklar."

⁵RAB Musa'ya, "Halkın önüne geç" dedi, "Birkaç İsrail ileri gelenini ve Nil'e vurduğun değneği de yanına alıp yürü. ⁶Ben Horev Dağı'nda bir kayanın üzerinde, senin önünde duracağım. Kayaya vuracaksın, halk içsin diye su fışkıracak." Musa İsrail ileri gelenlerinin önünde denileni yaptı.

⁷Oraya Massa ve Meriva adı verildi. Çünkü İsraililer orada Musa'ya çıkışmış ve, "Acaba RAB aramızda mı, değil mi?" diye RAB'bi denemişlerdi.

⁸Amalekliler gelip Refidim'de İsraililer'e savaş açtılar. ⁹Musa Yeşu'ya, "Adam seç, git Amalekliler'le savaş" dedi, "Yarın ben elimde Tanrı'nın değneğiyle

tepenin üzerinde duracağım.”

¹⁰Yeşu Musa'nın buyurduğu gibi Amalekliler'le savaştı. Bu arada Musa, Harun ve Hur tepenin üzerine çıktılar. ¹¹Musa elini kaldırdıkça İsraililer, indirdikçe Amalekliler kazanıyordu. ¹²Ne var ki, Musa'nın elleri yoruldu. Bir taş getirip altına koydular. Musa üzerine oturdu. Bir yanda Harun, öbür yanda Hur Musa'nın ellerini yukarıda tuttular. Güneş batıncaya dek Musa'nın elleri yukarıda kaldı. ¹³Böylece Yeşu Amalek ordusunu yenip kılıçtan geçirdi.

^{14*}RAB Musa'ya, “Bunu anı olarak kayda geç” dedi, “Yeşu'ya da söyle, Amalekliler'in adını yeryüzünden büsbütün sileceğim.”

¹⁵Musa bir sunak yaptı, adını “Yahve nissi” koydu. ¹⁶“Eller Rab'bin tahtına doğru kaldırıldı” dedi, “RAB kuşaklar boyunca Amalekliler'e karşı savaşacak!”

^{18:}¹Musa'nın kayınbabası Midyanlı Kâhin Yitro, Tanrı'nın Musa ve halkı İsrail için yaptığı her şeyi, RAB'bin İsraililer'i Mısır'dan nasıl çıkardığını duydu. ²⁻³Musa'nın kendisine göndermiş olduğu karısı Sippora'yı ve iki oğlunu yanına aldı. Musa, “Garibim bu yabancı diyarda” diyerek oğullarından birine Gerşom adını vermişti. ⁴Sonra, “Babamın Tanrısı bana yardım etti, beni firavunun kılıcından esirgedi” diyerek öbürüne de Eliezer adını koymuştu.

⁵Yitro Musa'nın karısı ve oğullarıyla birlikte Tanrı Dağı'na, Musa'nın konakladığı çöle geldi. ⁶Musa'ya şu haberi gönderdi: “Ben, kayınbaban Yitro, karın ve iki oğlunla birlikte sana geliyoruz.”

⁷Musa kayınbabasını karşılamaya çıktı, önünde eğilip onu öptü. Birbirinin hatırını sorup çadıra girdiler. ⁸Musa İsraililer uğruna RAB'bin firavunla Mısırlılar'a bütün yaptıklarını, yolda çektikleri sıkıntıları, RAB'bin kendilerini nasıl kurtardığını kayınbabasına bir bir anlattı.

⁹Yitro RAB'bin İsraililer'e yaptığı iyiliklere, onları Mısırlılar'ın elinden kurtardığına sevindi. ¹⁰“Sizi Mısırlılar'ın ve firavunun elinden kurtaran RAB'be övgüler olsun” dedi, “Halkı Mısır'ın boyunduruğundan O kurtardı. ¹¹Artık biliyorum ki, RAB bütün ilahlardan büyüktür. Çünkü onların gurur duyduğu şeylerin üstesinden geldi.” ¹²Sonra Tanrı'ya yakmalık sunu ve kurbanlar getirdi. Harun'la bütün İsrail ileri gelenleri, Musa'nın kayınbabasıyla Tanrı'nın huzurunda yemek yemeye geldiler.

¹³Ertesi gün Musa halkın davalarına bakmak için yargı kürsüsüne çıktı. Halk sabahtan akşama kadar çevresinde ayakta durdu.

¹⁴Kayınbabası Musa'nın halk için yaptıklarını görünce, “Nedir bu, halka yaptığın?” dedi, “Neden sen tek başına yargıç olarak oturuyorsun da herkes sabahtan akşama kadar çevrende bekliyor?”

¹⁵Musa, “Çünkü halk Tanrı'nın istemini bilmek için bana geliyor” diye yanıtladı, ¹⁶“Ne zaman bir sorunları olsa, bana gelirler. Ben de taraflar arasında karar veririm; Tanrı'nın kurallarını, yasalarını onlara bildiririm.”

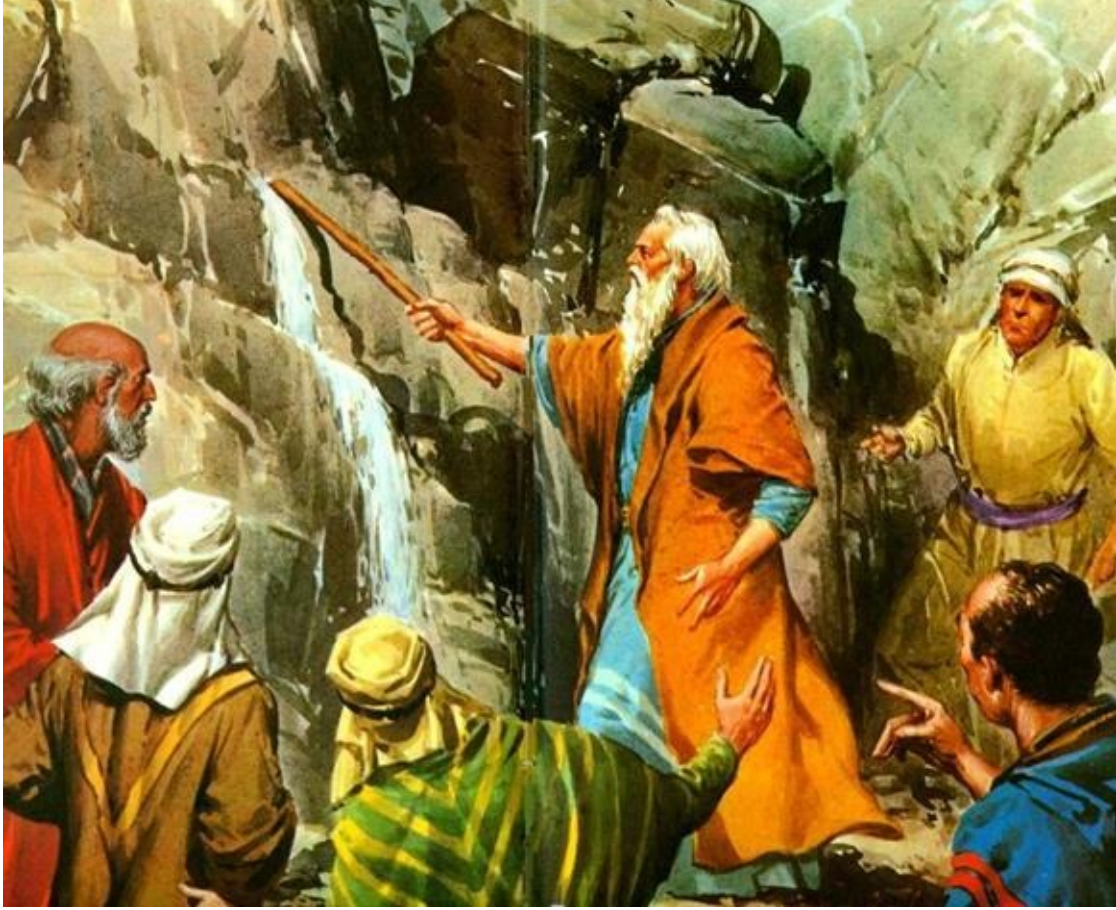
¹⁷Kayınbabası, “Yaptığın iş iyi değil” dedi, ¹⁸“Hem sen, hem de yanındaki halk tükeneceksiniz. Bu işi tek başına kaldıramazsın. Sana ağır gelir. ¹⁹Beni dinle, sana öğüt vereyim. Tanrı seninle olsun. Tanrı'nın önünde halkı sen temsil etmeli, sorunlarını Tanrı'ya sen iletmelisin. ²⁰Kuralları, yasaları halka öğret, izlemeleri gereken yolu, yapacakları işi göster. ²¹Bunun yanısıra halkın arasından Tanrı'dan korkan, yetenekli, haksız kazançtan nefret eden dürüst adamlar seç; onları biner, yüzer, ellişer, onar kişilik toplulukların başına önder ata. ²²Halka sürekli onlar yargıçlık etsin. Büyük davaları sana getirsinler, küçük davaları kendileri çözsünler. Böylece işini paylaşmış olurlar. Yükün hafifler. ²³Eğer böyle yaparsan, Tanrı da buyurursa, dayanabilirsin. Herkes esenlik içinde evine döner.”

²⁴Musa kayınbabasının sözünü dinledi. Söylediği her şeyi yerine getirdi. ²⁵İsrailliler arasından yetenekli adamlar seçti. Onları biner, yüzer, ellişer, onar kişilik toplulukların başına önder atadı. ²⁶Halka sürekli yargıçlık eden bu kişiler zor davaları Musa'ya getirdiler, küçük davaları ise kendileri çözdüler. ²⁷Sonra Musa kayınbabasını uğurladı. Yitro da ülkesine döndü.

AÇIKLAMA: Mısır'dan çıktıktan sonra İsraillilerin birçok kez Tanrı'ya karşı isyan ettiklerini görüyoruz. En ufak bir sıkıntıyla karşılaştıklarında Rab'bin o güne kadar yaptığı tüm mucizeleri unutup yeniden söylenmeye başlardı. Ne yapacağını bilmeyen Musa hep yüzünü Tanrı'ya çevirirdi. Aslında, gördüğümüz gibi, Rab tüm bu sıkıntılarda onlara Kendini tanıtmaya çalışıyordu. Bu kez susuzluktan yakınan halkın Musa'ya çıkışmaları üzerine, Rab ileri gelenleri Horev adında bir dağın yamacına çağırır. Sonra Musa'nın değneğiyle kayayı vurmasını buyurur. Birden kayadan bol su fışkırmaya başlar ve tüm halk kana kana içer. Bu olayda Rab halkının ihtiyaçlarını karşılamak için gerekirse imkansız başarabildiğini vurgulamak istiyor. Önemli bir ayrıntı daha var: Rab kayanın üzerinde Musa'nın önünde duracağını söyler. Muhtemelen yanan çalıda olduğu gibi Rab'bin Meleği görünmüştü. Daha sonra 1.Korintliler 10:4'de kayada halka görünen Mesih'in kendisi olduğunu okuyoruz. Ne var ki ilerleyen ayetlerde okuduğumuz gibi Rab halkının yakınmalarından hiç hoşnut değildi.

Bu sırada Amalekliler birden İsrail ulusuna saldırır. Amalekliler İbrahim'in torunu olan Esav'ın soyundan gelen bedevi bir ulustu (Yaratılış 36:12). Bunlar Kenan toprakların güneyi ile Sina çölü arasında gidip gelirlerdi. Tarihçi Yosefus'a göre Amalekliler çok vahşi bir kabileydiler. Bunlar İsrail'in üzerine gelince Musa Yeşu'yu bir ordu toplayıp karşılarına çıkmak için seçer. Aynı zamanda Musa savaşın gelişmelerini izlemek için yanındaki bir tepeye çıkıp ellerini göğe kaldırarak İsrail adına Tanrı'ya yakarmaya başlar. Halkı için dua ettikçe savaş alanında başarılı oluyorlar fakat yorgunluktan kolları aşağı indiği zaman yenilmeye başlarlar. O yüzden ağabeyi Harun ile Hur yanına gelip güneş batıncaya dek kollarını yukarı tutar, böylece Yeşu'nun ordusu Amaleklileri bozguna uğratmayı başarır. Elbet Musa'nın elinde sihirli bir çubuk yoktu ancak bu olayda duanın ne kadar güçlü olduğunu görüyoruz. Yani, zaferi getiren ne insanın gücü ne de

stratejisidir, esas Tanrı'nın desteğidir. O yüzden bu olayın ardından Musa Rab'be 'Yahve Nissi' yani 'Rab sancağımdır' ismini vererek esas Tanrı'nın gücüyle zaferi elde ettiklerini belirtir. Aynı zamanda burada önderlerimize destek olmanın ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Önderlerin en önemli görevlerinden biri Rab'bin halkı adına yakarmak ancak bu konuda bizim de desteğimize ihtiyaçları var.

Bu arada İsrail'in ordugahına önemli bir misafir gelir. Amalekliler İsrail'e saldırırken o bölgenin farklı bir kabilesi olan Midyanlılar onlara destek çıkıyor. Musa'nın kayınbabası Yitro Midyanın bir kahini yani ruhsal bir önderiydi. Rab'bin Musa ve İsrail topluluğu için yaptığı harikaları duyunca onu kutlamak için yanına gelir. Olayları Musa'nın ağzından dinleyince daha da sevinir ve şöyle karşılık verir: 'Artık biliyorum ki, RAB bütün ilahlardan büyüktür'. Sonra İsrail'in ileri gelenleriyle Tanrı'ya kurban keserek yemeğe otururlar. Ertesi gün Yitro tüm halkın Musa'nın etrafına toplanıp sorunlarını çözmek için tek tek beklediklerini görünce, Musa'yı bir kenara çekip bunun pek sağlıklı olmadığını söyler. Yani Musa'nın tek başına bu kadar insana adalet sağlaması imkansız. O yüzden Yitro Musa'nın öncelikle halkı Tanrı'nın buyrukları konusunda eğitmesi ve aralarından güvenilir bazı önderleri görevlendirmesini önerir. Kayınbabasının hikmetini takdir eden Musa önerisini uygular ve görev paylaşımını sağlar. Burada yine Musa'nın alçakgönüllülüğünü görüyoruz. Gerçek şu ki ne zaman tüm görevler bir önderin başında toplanırsa hem kendisi ezilir hem de topluluk açığı çeker. İşte bu bölümlerde Musa'nın

alçakgönüllü bir şekilde gerektiğinde Tanrı'ya dayanması ve gerektiğinde büyüklerinin sözünü dinlemesinin ne kadar kritik bir rol oynadığını görüyoruz.

KUTSAL HALK

¹İsrailliler Mısır'dan çıktıktan tam üç ay sonra Sina Çölü'ne vardılar.

²Refidim'den yola çıkıp Sina Çölü'ne girdiler. Orada, Sina Dağı'nın karşısında konakladılar.

³Musa Tanrı'nın huzuruna çıktı. RAB dağdan kendisine seslendi: “Yakup soyuna, İsrail halkına şöyle diyeceksin: ⁴Mısırlılar'a ne yaptığımı, sizi nasıl kartal kanatları üzerinde taşıyarak yanıma getirdiğimi gördünüz. ⁵**Şimdi sözümü dikkatle dinler, antlaşmama uyarmanız, bütün uluslar içinde öz halkım olursunuz. Çünkü yeryüzünün tümü benimdir. ⁶Siz benim için kâhinler krallığı, kutsal ulus olacaksınız. İsraililer'e böyle söyleyeceksin.”

⁷Musa gidip halkın ileri gelenlerini çağırdı ve RAB'bin kendisine buyurduğu her şeyi onlara anlattı. ⁸Bütün halk bir ağızdan, “RAB'bin söylediği her şeyi yapacağız” diye yanıtladılar. Musa halkın yanıtını RAB'be ilettiler.

⁹RAB Musa'ya, “Sana koyu bir bulut içinde geleceğim” dedi, “Öyle ki, seninle konuşurken halk işitsin ve her zaman sana güvensin.” Musa halkın söylediklerini RAB'be ilettiler.

¹⁰RAB Musa'ya, “Git, bugün ve yarın halkı arındır” dedi, “Giysilerini yıkasınlar. ¹¹Üçüncü güne hazır olsunlar. Çünkü üçüncü gün bütün halkın gözü önünde ben, RAB Sina Dağı'na ineceğim. ¹²*Dağın çevresine sınır çiz ve halka de ki, ‘Sakın dağa çıkmayın, dağın eteğine de yaklaşmayın! Kim dağa dokunursa, kesinlikle öldürülecektir. ¹³Ya taşlanacak, ya da okla vurulacak; ona insan eli değmeyecek. İster hayvan olsun ister insan, yaşamasına izin verilmeyecek.’ Ancak boru uzun uzun çalınınca dağa çıkabilirler.”

¹⁴Sonra Musa dağdan halkın yanına inip onları arındırdı. Herkes giysilerini yıkadı. ¹⁵Musa halka, “Üçüncü güne hazır olun” dedi, “Bu süre içinde cinsel ilişkide bulunmayın.”

¹⁶Üçüncü günün sabahı gök gürledi, şimşekler çaktı. Dağın üzerinde koyu bir bulut vardı. Derken, çok güçlü bir boru sesi duyuldu. Ordugahta herkes titremeye başladı. ¹⁷Musa halkın Tanrı'yla görüşmek üzere ordugahtan çıkmasına öncülük etti. Dağın eteğinde durdular. ¹⁸Sina Dağı'nın her yanından duman tütüyordu. Çünkü RAB dağın üstüne ateş içinde inmişti. Dağdan ocak dumanı gibi duman çıkıyor, bütün dağ şiddetle sarsılıyordu. ¹⁹Boru sesi gitgide yükselince, Musa konuştu ve Tanrı gök gürlemeleriyle onu yanıtladı. ²⁰RAB Sina Dağı'nın üzerine indi, Musa'yı dağın tepesine çağırdı. Musa tepeye çıktı. ²¹RAB, “Aşağı inip halkı uyar” dedi, “Sakın beni görmek için sınırı geçmesinler, yoksa birçoğu ölür.”

²²*Bana yaklaşan kâhinler de kendilerini kutsasınlar, yoksa onları şiddetle cezalandırırım.”*

²³*Musa, “Halk Sina Dağı'na çıkamaz” diye karşılık verdi, “Çünkü sen, ‘Dağın çevresine sınır çiz, onu kutsal kıl’ diyerek bizi uyardın.”*

²⁴*RAB, “Aşağı inip Harun'u getir” dedi, “Ama kâhinlerle halk huzuruma gelmek için sınırı geçmesinler. Yoksa onları şiddetle cezalandırırım.”* ²⁵*Bunun üzerine Musa aşağı inip durumu halka anlattı.*

AÇIKLAMA: Rab Musa'yı ilk çağırdığı zaman halkını Mısır'dan kurtardıktan sonra Sina Dağında onlarla buluşacağını söyledi (3:12). Tüm bu süreçte Tanrı'nın kendini halkına tanıtmak istediğini gördük. Şimdi onlara tüm gücü ve görkemiyle görünecektir. Sina Dağının karşısında konaklandıkları zaman Rab Musa'yı huzuruna çağırıp İsrail halkıyla bir antlaşma yapacağını söyler. Daha önce Rab İsrail oğullarının atası İbrahim'le çok önemli bir antlaşma yapmıştı (Yaratılış 12, 15, 22). Onun soyunu alabildiğine çoğaltıp tüm uluslara bereket kaynağı yapacağına söz verdi. Yaklaşık 500 sene sonra Rab'bin bu sözü gerçekleşmişti. Şimdiyse Rab İbrahim'in soyuyla yeni bir antlaşma yapacaktır ancak bu bir az farklı olacaktır. Bir önceki antlaşmada Rab koşul koymadı, burada ise önemli bir şart koyuyor: İsrail Tanrı'nın vereceği buyruklara uyarsa o zaman sözünü ettiği bereketlerden yararlanacaktır. Tanrı üç büyük bereket sıralar: 1. Bütün uluslar içinde öz halkım olursunuz. 2. Benim için Kahinler Krallığı olursunuz. 3. Kutsal Ulus olursunuz.

Bu iki anlaşma arasındaki ilişkiyi anlamak için küçük bir örnek verelim: Bir baba okula başlayan oğluna ‘İyi not getirsen sana bisiklet alacağım’ der. Ancak çocuk kötü karne eve getirdiğinde Baba onu evden atmaz, yalnızca bisiklet almaz, değil mi? Benzer şekilde Tanrı'nın İbrahim'le yaptığı antlaşma sayesinde, İsrail zaten Tanrı'nın seçilmiş halkıdır. Ancak Rab'bin öngördüğü bereketleri almaları için buyruklarına uymaları şarttır. Tanrı'nın İsrail için öngördüğü konuma dikkat edelim. Rab öncelikle İsrail ulusunu diğer tüm ulusların üzerinde bir emsal yapmak istiyor. Elbet ki İsrail diğer uluslardan daha değerli değildir çünkü hepsi Tanrı'ya aittir, ancak Rab İsrail'i bereketleriyle donatarak tüm dünyanın önünde bir örnek yapmak istiyor. Aynı zamanda İsrail'in Tanrı'yla diğer ulusların arasında bir aracı olmasını istiyor. Burada İsrail için ‘kahinler krallığı’ derken büyücülük ya da falcılık bir alakası yoktur. Kahin demek insanların sorunlarını ve sunularını Tanrı'ya ileten özel görevli demek. Yani Rab Yahudilerin Kendisiyle diğer uluslar arasında köprü görevi üstlenmelerini istiyor. Bunun için İsrail'in Tanrı'nın kutsallığını yansıtmayı şarttır. ‘Kutsal’ demek apayrı ve pak bir konuma sahip olmak. İşte Tanrı İsrail'i diğer tüm ulusların içinden çıkartıp kendine bu özel antlaşmayla bağlayarak tüm dünyaya kutsal huzuruna giden yolu gösterecektir.

Antlaşma gayet açık ve net: Sözüme bağlı kalırsanız benimle özel ilişkiniz gelişir ve tüm dünyaya emsal olursunuz. İsrail topluluğu hemen ‘varız’ diyor. O yüzden Rab onlarla yüzyüze görüşmek için halkın hazırlanmasını buyurur. Üçüncü günün sabahı Tanrı koyu bir bulutla büyük şan ve şöhretle Sina Dağı üzerine iner. Gök

güler, şimşekler çakar, yer sarsılır ve kulak zarı patlatan bir borunun sesi gittikçe yükselir. Halk korkudan titremeye başlar. Esas Rab onlara bu olayın önemini göstermeye çalışıyordu. Onlar Tanrı'yla antlaşma yapmanın basit bir şey olduğunu sanmışlardı ama göreceğimiz gibi hiç de öyle değildir. Sonra Rab yine Musa'yı yanına çağırır ve halkı dağa yaklaşmasınlar diye uyarmasını buyurur. İlerleyen bölümlerde Rab tek tek antlaşmanın koşullarını iletmeye başlar. Ancak halk Tanrı'nın kudretli sesine dayanamıyor o yüzden yalnızca Musa'yla konuşmasını rica eder. İbraniler kitabı bu ürpertici manzarayı dile getirerek Tanrı'nın önünde durmanın ne kadar korkunç olduğunu belirtir. Hamdolsun ki bizler Tanrı'nın kutsal yasasıyla değil lütfuyla karşı karşıyayız (İbraniler 12:22-24).

ON EMİR

¹Tanrı şöyle konuştu:

²“Seni Mısır'dan, köle olduğun ülkeden çıkaran Tanrının RAB benim.

³“Benden başka tanrın olmayacak.

⁴“Kendine yukarıda gökyüzünde, aşağıda yeryüzünde ya da yer altındaki sulara yaşayan herhangi bir canlıya benzer put yapmayacaksın. ⁵*Putların önünde eğilmeyecek, onlara tapmayacaksın. Çünkü ben, Tanrının RAB, kıskanç bir Tanrı'yım. Benden nefret edenin babasının işlediği suçun hesabını çocuklarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım. ⁶Ama beni seven, buyruklarıma uyan binlerce kuşağa sevgi gösteririm.

7*“Tanrın RAB'bin adını boş yere ağzına almayacaksın. Çünkü RAB, adını boş yere ağzına alanları cezasız bırakmayacaktır.

8*“Şabat Günü'nü kutsal sayarak anımsa. 9* Altı gün çalışacak, bütün işlerini yapacaksın. 10 Ama yedinci gün bana, Tanrın RAB'be Şabat Günü olarak adanmıştır. O gün sen, oğlun, kızın, erkek ve kadın kölen, hayvanların, aranızdaki yabancılar dahil, hiçbir iş yapmayacaksınız. 11* Çünkü ben, RAB yeri göğü, denizi ve bütün canlıları altı günde yarattım, yedinci gün dinlendim. Bu yüzden Şabat Günü'nü kutsadım ve kutsal bir gün olarak belirledim.

12**“Annene babana saygı göster. Öyle ki, Tanrın RAB'bin sana vereceği ülkede ömrün uzun olsun.

13*“Adam öldürmeyeceksin.

14*“Zina etmeyeceksin.

15*“Çalmayacaksın.

16*“Komşuna karşı yalan yere tanıklık etmeyeceksin.

17*“Komşunun evine, karısına, erkek ve kadın kölesine, öküzüne, eşeğine, hiçbir şeyine göz dikmeyeceksin.”

18* Halk gök gürlemelerini, boru sesini duyup şimşekleri ve dağın başındaki dumani görünce korkudan titremeye başladı. Uzakta durarak 19 Musa'ya, “Bizimle sen konuş, dinleyelim” dediler, “Ama Tanrı konuşmasın, yoksa ölürüz.”

20 Musa, “Korkmayın!” diye karşılık verdi, “Tanrı sizi denemek için geldi; Tanrı korkusu üzerinizde olsun, günah işlemeyesiniz diye.”

21 Musa Tanrı'nın içinde bulunduğu koyu karanlığa yaklaşırken halk uzakta durdu.

22* RAB Musa'ya şöyle dedi: “İsraililer'e de ki, ‘Göklerden sizinle konuştuğumu gördünüz. 23 Benim yanımsıra başka ilahlar yapmayacaksınız, altın ya da gümüş ilahlar dökmeyeceksiniz. 24 Benim için toprak bir sunak yapacaksınız. Yakmalık ve esenlik sunularınızı*, davarlarınızı, sığırlarınızı onun üzerinde sunacaksınız. Adımı anımsattığım her yere gelip sizi kutsayacağım. 25* Eğer bana taş sunak yaparsanız, yontma taş kullanmayın. Çünkü kullanacağınız alet sunağın kutsallığını bozar. 26 Sunağımın üzerine basamakla çıkmayacaksınız. Çünkü çıplak yeriniz görünebilir.’ ”

AÇIKLAMA: Tanrı İsrail'le yapacağı özel antlaşmaya buradaki sözlerle giriş yapıyor. Bu on buyruk yasanın köşe taşı oluşturuyor. Şimdiye kadar İsrail'in Tanrı'dan başka bir hükümeti yoktu o yüzden anayasalarını Rab'bin kendisi verir. Mutlak yetki ve egemenlik Yahve'ye ait çünkü onları kurtaran ve koruyan Kendisiydi. Bu yüzden ilk yasalar Tanrı'ya gerekli saygı ve sevgi göstermeyle ilgilidir. Kalan altı yasa etrafımızdaki insanlara gösterilmesi gereken saygı ve sevgiyle alakalı. Mesih'in söylediği gibi Tanrı'nın Yasası sevgi ilkesiyle özetlenir (Matta 22:35-40). Şimdi Tanrı'nın İsrail'e ilettiği buyrukları tek tek ele alalım:

1. *Benden başka tanrın olmayacaktır* – Tanrı rakip kabul etmiyor. Rab her bireyin, her şeyin, her alanda yegane Tanrısı olarak tanınmayı ister.
2. *Put yapmayacaksın* – Rab İsraililerin kendisini her hangi bir resimle ya da heykelle betimlemelerini yasaklar. Mısırlılar ve yörenin diğer ulusları ilahlarını bir çok figürlerle resmederlerdi. Ancak bu tür heykel Tanrı'yı yüceltmek yerine onu basite indirgeyip insanların elişî haline çevirir. Sonra Rab kıskançlığından ötürü putperestliğe tahammül göstermeyeceğini belirtir. Rab'bin kıskanç olması bizi şaşırtabilir çünkü kıskançlık genellikle kötü bir nitelik olarak bilinir. Ancak bir insanın haklı olarak kendine ait olanı (örneğin eşini) kıskanmasında sorun yoktur. Aynı şekilde İsrail'i kurtaran Tanrı'nın övgülerini kıskanması gayet doğaldır. Son olarak Rab'bin puta tapıp Kendisinden nefret edenin cezasını dördüncü kuşaklardan soracağını belirtmesi bizi şaşırtabilir. Aslında bununla Rab iyilik yapanın binlerce kuşağa ne kadar bereket vereceğine kıyas yapmak istiyor. Aynı zamanda Rab günahın etkisi ne kadar kapsamlı ve zararlı olduğunu vurgulamak istiyor. Ama bu demek değil ki Rab iyilik yapan birini babasının günahından ötürü cezalandıracaktır. Herkes kendi günahından sorumludur (Hezekiel 18).
3. *Rab'bin adını boş yere kullanmayacaksın* – Birinin ismi onurunu temsil eder. Rab insanların ismini bayağı işlerle ayak altına almalarına izin vermiyor çünkü ismi şahsı gibi kutsaldır (Matta 5:33-37).
4. *Şabat gününü anımsayacaksın* – Yedinci gün, Cumartesi, İsrail için istirahat günüydü. O günde Tanrı'nın kutsal nimetlerini anmaları gerekiyordu. İnsan doğal halinde bencildir, bir tek kendini düşünür, o yüzden Rab Şabat gününü buyurarak insanın haftada bir gün durup Tanrı'nın işlerine yüzünü çevirmesini sağlar.
5. *Annene babana saygı göster* – Tanrı'dan sonra insanın saygı göstermesi gereken en önemli kimseler anne babasıdır. Rab buna önemli bir vaat da ekler: bunu yapan bereketli ve uzun bir ömre sahip olacaktır (Efesliler 6:1-3).
6. *Adam öldürmeyeceksin* – Burada kastedilene dikkat etmek lazım. Her tür öldürmekten bahsetmiyor, aksine cinayetin günah olduğunu belirtiyor. Nitekim bir sonraki bölümde Rab adam öldürenin topluluk tarafından öldürülmesi gerektiğini buyurur (21:12).
7. *Zina etmeyeceksin* – Burada evliliğin sınırı dışındaki her tür cinsel ilişkinin yasak olduğunu belirtir. Cinsel ilişki ancak birbiriyle evli karı koca arasında doğrudur.
8. *Çalmayacaksın* – Burada Rab insanın başkasına ait olan her şeye saygı göstermesi gerektiğini vurgular çünkü neticede her şey Tanrı'ya aittir.
9. *Yalan yere tanıklık etmeyeceksin* – Burada Rab her durumda doğruyu konuşmanın ve yalancı olan her şeyden kaçınmanın önemini

belirtir.

10. *Komşunun hiç bir şeyine göz dikmeyeceksin – Son olarak Rab çalmanın ya da öldürmenin de ötesine geçip buna niyetlenmenin de günah olduğunu yazar. Tabi insan markette satılık bir şey isteyebilir ve bunun için parasını biriktirebilir ama bir başkasına ait olana göz dikmesi kesinlikle günahdır.*

Tanrı'nın buraya kadar söyledikleri kapsamlı bir liste değil, bu sadece bir girişti. Zaten İsrailileri korkutmak için yetmişti ki bundan sonra Rab'bin Musa'yla konuşmasını rica ederler. On emre bir bütün olarak baktığımızda hem Tanrı'nın kutsallığını hem de insana verdiği değeri görebiliyoruz. İlginçtir ki bugün dahi dünya çapında kurulan çoğu devletin anayasalarının temelinde Tanrı'nın bu on emri yatar. Sonuç olarak Rab bu buyruklarda insanla kendisi arasında kurulacak ilişkinin temel ilkelerini belirtir.

KÖLELİK VE ŞİDDET

¹“İsraililer'e şu ilkeleri bildir:

^{2**}“İbrani bir köle satın alırsan, altı yıl kölelik edecek, ama yedinci yıl karşılık ödemediği özgür olacak. ³Bekâr geldiyse, yalnız kendisi özgür olacak; evli geldiyse, karısı da özgür olacak. ⁴Efendisi kendisine bir kadın verir ve o kadından çocukları olursa, kadın ve çocuklar efendisinde kalacak, yalnız kendisi gidecek.

⁵“Ama köle açıkça, ‘Ben efendimi, karımla çocuklarımı seviyorum, özgür olmak istemiyorum’ derse, ⁶efendisi onu yargıç huzuruna çıkaracak. Kapıya ya da kapı sövesine yaklaştırıp kulağını bizle delecek. Böylece köle yaşam boyu efendisine hizmet edecek.

⁷“Eğer bir adam kızını cariye olarak satarsa, kız erkek köleler gibi özgür bırakılmayacak. ⁸Efendisi kızla nişanlanır, sonra kızdan hoşlanmazsa, kızın geri alınmasına izin vermelidir. Kızı aldattığı için onu yabancılara satamaz. ⁹Eğer cariyeyi oğluna nişanlarsa, ona kendi kızı gibi davranmalıdır. ¹⁰Eğer ikinci bir kadınla evlenirse, ilk karısını nafakadan, giysiden, karılık haklarından yoksun bırakmamalıdır. ¹¹Eğer bu üç hakkı ona vermezse, kadın karşılıksız özgür olacaktır.”

^{12*}“Kim birini vurup öldürürse, kendisi de kesinlikle öldürülecektir. ^{13*}Ama olayda kasıt yoksa, ona ben izin vermişsem, size adamın kaçacağı yeri bildireceğim. ¹⁴Eğer bir adam komşusuna düzen kurar, kasıtlı olarak saldırıp onu öldürürse, sunağıma bile kaçmış olsa, onu çıkarıp öldüreceksiniz.

¹⁵“Kim annesini ya da babasını döverse, kesinlikle öldürülecektir.

^{16*}“Kim adam kaçırırsa, onu ister satmış olsun, ister elinde tutsun, kesinlikle öldürülecektir.

17*“Annesine ya da babasına lanet eden kesinlikle öldürülecektir.

18“Kavga çıkar, bir adam komşusuna taşla ya da yumrukla vurur, vurulan adam ölmeyip yatağa düşer, ¹⁹sonra kalkıp değnekle dışarıda gezebilirse, vuran adam suçsuz sayılacaktır. Yalnız yaralının kaybettiği zamanın karşılığını ödeyecek ve tümüyle iyileşmesini sağlayacaktır.

20“Bir adam erkek ya da kadın kölesini değnekle döverken öldürürse, kesinlikle cezalandırılacaktır. ²¹Ama köle hemen ölmez, bir iki gün sonra ölürse, köle sahibi ceza görmeyecektir. Çünkü köle onun malı sayılır.

22“İki kişi kavga ederken gebe bir kadına çarpar, kadın erken doğum yapar ama başka bir zarar görmezse, saldırgan, kadının kocasının istediği ve yargıçların onayladığı miktarda para cezasına çarptırılacaktır. ^{23-25*}Ama başka bir zarar varsa, cana karşılık can, göze karşılık göz, dişe karşılık diş, ele karşılık el, ayağa karşılık ayak, yanığa karşılık yanık, yaraya karşılık yara, bereye karşılık bere ödenecektir.

26“Bir adam erkek ya da kadın kölesini gözüne vurarak kör ederse, gözüne karşılık onu özgür bırakacaktır. ²⁷Eğer erkek ya da kadın kölesinin dişini kırarsa, dişine karşılık onu özgür bırakacaktır.”

28“Eğer bir boğa bir erkeği ya da kadını boynuzuyla vurup öldürürse, kesinlikle taşlanacak ve eti yenmeyecektir. Boğanın sahibi ise suçsuz sayılacaktır. ²⁹Ama saldırganlığı bilinen bir boğanın sahibi uyarılmasına karşın boğasına sahip çıkmazsa ve boğası bir erkeği ya da kadını öldürürse, hem boğa taşlanacak, hem de sahibi öldürülecektir. ³⁰Ancak, boğanın sahibinden para cezası istenirse, istenen miktarı ödeyerek canını kurtarabilir. ³¹Boğa ister erkek, ister kız çocuğunu öldürsün, aynı kural uygulanacaktır. ³²Eğer boğa bir erkek ya da kadın köleyi öldürürse, kölenin efendisine otuz şekel gümüş verilecek ve boğa taşlanacaktır.

33“Bir adam bir çukur açar ya da kazdığı çukurun üzerini örtmezse ve çukura bir boğa ya da bir eşek düşerse, ³⁴çukuru kazan hayvanın bedelini ödeyecektir. Parayı hayvanın sahibine verecek, ölü hayvan kendisinin olacaktır.

35“Bir adamın boğası komşusunun boğasını yaralar, yaralı boğa ölürse, sağ boğayı satıp parasını paylaşacak, ölü hayvanı da bölüşeceklerdir. ³⁶Eğer boğanın saldırgan olduğu ve sahibinin ona sahip çıkmadığı biliniyorsa, boğaya karşılık boğa verecek ve ölü hayvan kendisine kalacaktır.”

AÇIKLAMA: On emir girişinden sonra Rab Musa aracılığıyla İsrail oğullarına kapsamlı bir anayasa aktarmaya başlar. Musa'nın Yasasında toplam 600'den fazla buyruk yer alır ama buradan 23:13'e kadar Rab 42 temel ilkedden oluşan bir özetini verir. Burada geçenler genel adalet ve insanların temel hakları ile ilgili. İlk karşımıza çıkan konu köleliktir. O dönemde köleler sahibinin malı sayılır ve insan yerine konulmazdı. Rab ise yasasında onların da temel insan haklarına sahip olduklarını vurgular. Tabi bazıları 'Rab neden köleliği tümünden yasaklamadı?' diye

sorabilir. En başta şunu anlamalıyız ki o günün köleliği bizim akla getirdiğimiz zenci köle ticaretinden farklıydı. O dönemde maddi sıkıntısı olan her hangi bir İsraili kendini toparlayana kadar belirli bir süreliğine bir başka İsraili'ye çalışabilirdi. En fazla altı yıl hizmet edebilirdi ve yedinci yıl karşılıksız özgür bırakılırdı ve borcu silinirdi. Benzer şekilde bir kız gelin ya da cariye olarak birine verilirse o ailenin ona eziyet çektirmek gibi bir lüksü yoktu. Onun temel haklarına saygı gösterilmezse kızın karşılıksız özgür bırakılması gerekiyordu.

Sonra Rab idam ile ilgili yasalara değinir. Kasıtlı bir şekilde adam öldüren öldürülecektir ama kasıt yoksa adamın kaçması için Rab belirli bazı 'sığınak kentleri' belirledi (Çölde Sayım 35). Daha sonra Rab adam kaçırın, anne babasını döven ya da onlara lanet okuyan kişinin de idam edilmesi gerektiğini söyler. Bu bizi şaşırtabilir ama Rab bununla ailenin özyapısına ne kadar önem verdiğini vurguluyordu. Kendi anne babasına durmadan çıkışın evlat, hükümete de Tanrı'ya da isyan eder. Ardından kaza sonucu başkasına zarar veren adamın öldürülmeyeceği ama gereken telafiyi vermesi gerektiğini söyler. Benzer şekilde kölesini döverek öldüren patronun cezasız kalmayacağını belirtir. Bu arada klasik 'dişe diş, göze göz' ayet geçer. İnsanlar genellikle bu ilkeyi yanlış kullanıyor. Bir insanın gözü oyulmuşsa o zaman yapanın gözü de oyulmalı diye düşünerek intikamın yolunu hazırlarlar. Ama Tanrı'nın demek istediği farklıdır. Bir sonraki örnekte şunu açıklıyor: Patron erkek ya da kadın kölesinin gözünü vurur da kör ederse, gözüne karşılık özgür bırakılacak der. Buradaki mantık karşılıklı olarak şiddet uygulamak değil tersine haksızlık yapan kişi hakkında feragat ediyor ve gerekli telafi yapılır. İntikamla adalet arasındaki fark burada: İntikam karşılıklı hamlelerle bir kısır döngü yaratır. Adalet ise durumu iyileştirir ve düzen sağlar.

Son paragraf insanın malıyla ilgili sorumluluklarına değinir. Bir insanın hayvanı kaza yoluyla başkasına zarar verebilir ancak kendisi önceden uyarıldıysa da gereken önlemi almadıysa o zaman durum farklıdır. Bu şekilde bir başkası boğanın saldırmada ötürü ölürse hem boğa taşlanmalı hem de sahibi idam edilmeli. Aslında tüm bu yasalar bugünkü hukukumuzdan pek farklı değildir. Ama o günlerdeki yasalarla kıyaslandığı zaman Musa'nın Yasası çok ilericiydi. En önemlisi bu yasalarda Tanrı'nın insan hayatına ve haklarına gösterdiği hassasiyet dikkatimizi çeker. Kadın erkek olsun, özgür köle olsun, adalet sağlanmalı ve düzen korunmalıdır.

KUTSALLIK VE ADALET

¹“Bir adam öküz ya da davar çalıp boğazlar ya da satarsa, bir öküze karşılık beş öküz, bir koyuna karşılık dört koyun ödeyecektir.

²“Bir hırsız bir eve girerken yakalanıp öldürülürse, öldüren kişi suçlu sayılmaz. ³Ancak olay güneş doğduktan sonra olmuşsa, kan dökmekten sorumlu sayılır.

“Hırsız çaldığının karşılığını kesinlikle ödemelidir. Hiçbir şeyi yoksa, hırsızlık yaptığı için köle olarak satılacaktır. ⁴Çaldığı mal –öküz, eşek ya da koyun– sağ olarak elinde yakalanırsa, iki katını ödeyecektir.

⁵“Tarlada ya da bağda hayvanlarını otlatan bir adam, hayvanlarının başkasının tarlasında otlamasına izin verirse, zararı kendi tarlasının ya da bağının en iyi ürünleriyle ödeyecektir.

⁶“Birinin yaktığı ateş dikenlere sıçrar, ekin demetleri, tarladaki ekin ya da tarla yanarsa, yangın çıkaran kişi zararı ödeyecektir.

⁷“Biri komşusuna saklasın diye parasını ya da eşyasını emanet eder ve bunlar komşusunun evinden çalınırsa, hırsız yakalandığında iki katını ödemelidir. ⁸Ama hırsız yakalanmazsa, komşusunun eşyasına el uzatıp uzatmadığının anlaşılması için ev sahibi yargıç^f huzuruna çıkmalıdır. ⁹Emanete ihanet edilen konularda, öküz, eşek, koyun, giysi, herhangi bir kayıp eşya için ‘Bu benimdir’ diyen her iki taraf sorunu yargıcın huzuruna getirmelidir. Yargıcın suçlu bulunduğu kişi komşusuna iki kat ödeyecektir.

¹⁰“Bir adam komşusuna korusun diye eşek, öküz, koyun ya da herhangi bir hayvan emanet ettiğinde, hayvan ölür, sakatlanır ya da kimse görmeden çalınırsa, ¹¹komşusu adamın malına el uzatmadığına ilişkin RAB'bin huzurunda ant içmelidir. Mal sahibi bunu kabul edecek ve komşusu bir şey ödemeyecektir. ¹²Ama mal gerçekten ondan çalınmışsa, karşılığı sahibine ödenmelidir. ¹³Emanet hayvan parçalanmışsa, adam parçalarını kanıt olarak göstermelidir. Parçalanan hayvan için bir şey ödemeyecektir.

¹⁴“Biri komşusundan bir hayvan ödünç alır, sahibi yokken hayvan sakatlanır ya da ölürse, karşılığını ödemelidir. ¹⁵Ama sahibi hayvanla birlikteyse, ödünç alan karşılığını ödemeyecektir. Hayvan kiralanmışsa, kayıp ödenen kiraya sayılmalıdır.”

¹⁶*“Eğer biri nişanlı olmayan bir kızı aldatıp onunla yatarsa, başlık parasını ödemeli ve onunla evlenmelidir. ¹⁷Babası kızını ona vermeyi reddederse, adam normal başlık parası neyse onu ödemelidir.

¹⁸*“Büyücü kadını yaşatmayacaksınız.

¹⁹*“Hayvanlarla cinsel ilişki kuran herkes öldürülecektir.

²⁰*“RAB'den başka bir ilaha kurban kesen ölüm cezasına çarptırılacaktır.

²¹*“Yabancıya haksızlık ve baskı yapmayacaksınız. Çünkü siz de Mısır'da yabancıydınız.

²²“Dul ve öksüzün hakkını yemeyeceksiniz. ²³Yerseniz, bana feryat ettiklerinde onları kesinlikle işitirim. ²⁴Öfkem alevlenir, sizi kılıçtan geçirtirim. Kadınlarınız dul, çocuklarınız öksüz kalır.

²⁵*“Halkıma, aranızda yaşayan bir yoksula ödünç para verirsiniz, ona tefeci gibi davranmayacaksınız. Üzerine faiz eklemeyeceksiniz. ²⁶*Komşunuzun abasını rehin alırsanız, gün batmadan geri vereceksiniz. ²⁷Çünkü tek örtüsü abasıdır,

ancak onunla örtünebilir. Onsuz nasıl yatar? Bana feryat ederse işiteceğim, çünkü ben iyilikseverim.

28*“Tanrı'ya sövmeyeceksiniz. Halkınızın önderine lanet etmeyeceksiniz.

29“Ürününüzü ve şıranızı sunmakta gecikmeyeceksiniz. İlk doğan oğullarınızı bana vereceksiniz. 30Öküzlerinize, davarlarınıza da aynı şeyi yapacaksınız. Yedi gün analarıyla kalacaklar, sekizinci gün onları bana vereceksiniz.

31*“Benim kutsal halkım olacaksınız. Bunun içindir ki, kırdan parçalanmış hayvanların etini yemeyecek, köpeklerin önüne atacaksınız.”

23:1“Yalan haber taşımayacaksınız. Haksız yere tanıklık ederek kötü kişiye yan çıkmayacaksınız.

2“Kötülük yapan kalabalığı izlemeyeceksiniz. Bir davada çoğunluktan yana konuşarak adaleti saptırmayacaksınız. 3* Duruşmada yoksulu kayırmayacaksınız.

4*“Düşmanınızın yolunu şaşırılmış öküzüne ya da eşeğine rastlarsanız, onu kendisine geri götüreceksiniz. 5Sizden nefret eden kişinin eşeğini yük altında çökmüş görürseniz, kendi haline bırakıp gitmeyecek, ona yardımcı olacaksınız.

6*“Duruşmada yoksula karşı adaleti saptırmayacaksınız. 7Yalandan uzak duracak, suçsuz ve doğru kişiyi öldürmeyeceksiniz. Çünkü ben kötü kişiyi aklamam.

8“Rüşvet almayacaksınız. Çünkü rüşvet göreni kör eder, haklıyı haksız çıkarır.

9*“Yabancıya baskı yapmayacaksınız. Yabancılığın ne olduğunu bilirsiniz. Çünkü siz de Mısır'da yabancıydınız.

10*“Toprağınızı altı yıl ekecek, ürününü toplayacaksınız. 11Ama yedinci yıl nadasa bırakacaksınız; öyle ki, halkınızın arasındaki yoksullar yiyecek bulabilsin, onlardan artakalanı da yabanıl hayvanlar yesin. Bağınıza ve zeytinliğinize de aynı şeyi yapın.

12*“Altı gün çalışacak, yedinci gün dinleneceksiniz. Böylece hem öküzünüz, eşeğiniz dinlenir, hem de kadın kölenizin oğulları ve yabancılar rahat eder.

13“Söylediğim her şeyi yerine getirin. Başka ilahların adını anmayın, ağzınıza almayın.”

14“Yılda üç kez bana bayram yapacaksınız. 15* Size buyurduğum gibi, Aviv ayının belirli günlerinde yedi gün mayasız ekmek yiyerek Mayasız Ekmek Bayramı'nı kutlayacaksınız. Çünkü Mısır'dan o ay çıktınız.

“Kimse huzuruma eli boş çıkmamasın.

16“Tarlaya ektiğiniz ürünleri biçtiğinizde ilk ürünlerle Hasat Bayramı'nı kutlayacaksınız.

“Yıl sonunda tarladan ürünlerinizi topladığınızda Ürün Devşirme Bayramı'nı kutlayacaksınız.

17“Bütün erkekleriniz yılda üç kez ben Egemen RAB'bin huzuruna çıkacaklar.

18“Evinizde maya bulunduğu sürece bana kurban kesmeyeceksiniz.

“Bayramda bana kurban edilen hayvanın yağı sabaha bırakılmamalı.

^{19**}“Toprağınızın seçme ilk ürünlerini Tanrınız RAB'bin Tapınağı'na getireceksiniz.

“Oğlağı anasının sütünde haşlamayacaksınız.”

²⁰“Yolda sizi koruması, hazırladığım yere götürmesi için önünüzden bir melek gönderiyorum. ²¹Ona dikkat edin, sözünü dinleyin, başkaldırmayın. Çünkü beni temsil ettiği için başkaldırınızı bağışlamaz. ²²Ama onun sözünü dikkatle dinler, bütün söylediklerimi yerine getirirseniz, düşmanlarınıza düşman, hasımlarınıza hasım olacağım. ²³Meleğim önünüzden gidecek, sizi Amor, Hitit, Periz, Kenan, Hiv ve Yevus topraklarına götürecektir. Onları yok edeceğim. ²⁴Onların ilahları önünde eğilmeyecek, tapınmayacaksınız; törelerini izlemeyeceksiniz. Tersine, ilahlarını yok edecek, dikili taşlarını büsbütün parçalayacaksınız. ²⁵Tanrınız RAB'be tapacaksınız. Ekmeğinizi, suyunuzu bereketli kılacak, aranızdaki hastalıkları yok edeceğim. ²⁶Ülkenizde kısır ve çocuk düşüren kadın olmayacak. Size uzun ömür vereceğim.

²⁷“Dehşetimi önünüzden gönderecek, karşılaşacağınız bütün halkları şaşkına çevireceğim. Düşmanlarınız önünüzden kaçacak. ²⁸Hivliler'i, Kenanlılar'ı, Hititler'i önünüzden kovmaları için önünüz sıra eşekarısı göndereceğim. ²⁹Ama onları bir yıl içinde kovmayacağım. Yoksa ülke viran olur, yabancı hayvanlar çoğaldıkça çoğalır, sayıları sizi aşar. ³⁰Siz çoğalınca, toprağı yurt edininceye dek onları azar azar kovacağım.

³¹“Sınırlarınızı Kamış Denizi'nden Filist Denizi'ne, çölden Fırat Irmağı'na kadar genişleteceğim. Ülke halkını elinize teslim edeceğim. Onları önünüzden kovacaksınız. ³²Onlarla ya da ilahlarıyla antlaşma yapmayacaksınız. ³³Onları ülkenizde barındırmayacaksınız. Yoksa bana karşı günah işlemenize neden olurlar. İlahlarına taparsanız, size tuzak olur.”

AÇIKLAMA: Bu bölümde Rab henüz Mısır'dan kurtulmuş halkına Musa aracılığıyla kutsal ilkelerini ve temel buyruklarını aktarmaya devam eder. Hepsinde kusursuz bir adalet sergilenir. Tanrı'nın insanların sahip olduğu mala saygı duyulmasını ve çalan kişinin gereken telafiyi vermesini emreder. Sonra idamlık bazı durumları açıklar. Örneğin, büyücü kadın, hayvanlarla cinsel ilişki kuran ve putperestlik yapan yaşatılmayacaktır. Aynı zamanda temel bazı ilkelere de değinir. Mesela, yabancı, dul ve öksüz hakkı yenmeyecek, tefecilik yapılmayacak, Tanrı'ya veya önderlere lanet okunmayacak. Şimdi bazıları bu kadar kurala ne gerek var diyebilir. Ancak unutmayalım ki yeni kölelikten kurtulan bu kalabalığın Tanrı'dan başka bir yönetimleri yoktur. O yüzdendir ki bir baba çocuklarını nasıl eğitirse ve nerede nasıl davranmaları gerektiğini gösterirse, benzer şekilde Tanrı tek tek İsrail oğullarını eğitiyor. En önemlisi Rab onları kendisi gibi kutsal olmayı öğretiyor (22:31). Rab onların çevredeki putperestlerin yolunda gitmelerine izin vermiyor. İsrail ulusu her şeyiyle farklı emsalsiz bir halk olacaktı.

Sonra Rab adaletin bazı temel ilkelerine daha değinir. Duruşmada taraf tutulmayacak, yalancı tanıklık verilmeyecek. Ama burada ilginç bir noktaya daha

değiniyor. Rab düşmana düşmanca davranılmamalı der. İnsan yolunu şaşırılmış düşmanının hayvanını bulursa sahibine sağ salim teslim etmeli. Yani adalet derken kendimizi kötü ve kinli duygular beslemekten korumalıyız. Devamında Rab rüşveti tümünden yasaklar çünkü adaletin gözünü kör ediyor. Aynı zamanda yabancıya baskı yapılmayacak çünkü hepimiz bir zamanlar gurbette yaşadık. Ekilen toprağa da haksızlık kabul edilmeyecektir, altı yıl işlendikten sonra yedinci yıl nadasa bırakılması gerek. Anlaşılan şu ki Tanrı için adalet çok önemli ve kapsamlı bir kavram. Özet olarak şunu belirtir: ‘Ben kötü kişiyi aklamam’ (23:7). Adalet Tanrı’nındır ve eninde sonunda gerekeni yapacaktır.

Bölümün devamında Rab İsrail ulusu için belirlenen üç büyük bayrama kısaca değinir. Birincisi ‘Mayasız Ekmek Bayramı’ ilk baharda kutlanır ve İsrail’in Mısır’dan kurtulmasını anar. İkinci bayram ‘Hasat Bayramı’ bir öncekinden 50 gün sonra kutlanır ve hasadın ilk ürünü Tanrı’ya sunulur. Son büyük bayram ‘Ürün Devşirme Bayramı’ son baharda olur ve hasadın tamamını veren Tanrı’yı yüceltmek için düzenlenir. Bu üç tarihte İsraililerin bir araya gelip Tanrı’yı tapınmaları gerekti. Bayramlar Tanrı’nın özel halkı olduklarını ve sahip oldukları her şey için Tanrı’ya borçlu olduklarını anımsamak için önemli bir rol oynadılar. Daha sonra Rab bayramların içeriğini daha da açar (Yasanın Tekrarı 16). Bölümün son kısmında Rab halkın önünde gönderdiği Melekten söz eder. Sözüünü ettiği Melek muhtemelen Musa’ya baştan görünen Rab’bin Meleğidir (3:2). Ardından Rab aynı Melek aracılığıyla gündüz bir bulut olarak ve geceleyin bir ateş sütunu olarak halkına göründüğünü okuduk (13:21-22, 14:19). Kutsal Kitap’ın bir çok yerinde görünen bu özel varlığın Tanrı Oğlu’nun henüz insan olarak dünyaya gelmemiş görünür şekli olduğu düşünülüyor. Çünkü sıradan bir melekten çok daha büyük bir rol oynuyor ve konuştuğu zaman Rab adına konuşur. Anlaşılan şu ki İsa Mesih baştan beri halkının yanı başındaydı.

ANTLAŞMA TÖRENİ

¹RAB Musa’ya, “Sen, Harun, Nadav, Avihu ve İsrail ileri gelenlerinden yetmiş kişi bana gelin” dedi, “Bana uzaktan tapın. ²Yalnız sen bana yaklaşacaksın. Ötekiler yaklaşmamalı. Halk seninle dağa çıkmamalı.”

³Musa gidip RAB’bin bütün buyruklarını, ilkelerini halka anlattı. Herkes bir ağızdan, “RAB’bin her söylediğini yapacağız” diye karşılık verdi. ⁴Musa RAB’bin bütün buyruklarını yazdı. Sabah erkenden kalkıp dağın eteğinde bir sunak kurdu, İsrail’in on iki oymağını simgeleyen on iki taş sütun dikti. ⁵Sonra İsraili gençleri gönderdi. Onlar da RAB’be yakmalık sunular sundular, esenlik kurbanları olarak boğalar kestiler. ⁶Musa kanın yarısını leğenlere doldurdu, öbür yarısını sunağın üzerine döktü. ⁷Sonra antlaşma kitabını alıp halka okudu. Halk, “RAB’bin her söylediğini yapacağız, O’nu dinleyeceğiz” dedi.

⁸Musa leğenlerdeki kanı halkın üzerine serpti ve, “Bütün bu sözler uyarınca, RAB'bin sizinle yaptığı antlaşmanın kanı budur” dedi.

⁹Sonra Musa, Harun, Nadav, Avihu ve İsrail ileri gelenlerinden yetmiş kişi dağa çıkararak ¹⁰İsrail'in Tanrısı'nı gördüler. Tanrı'nın ayakları altında laciverttaşını andıran bir döşeme vardı. Gök gibi duruydu. ¹¹Tanrı İsrail soylularına zarar vermedi. Tanrı'yı gördüler, sonra yiyip içtiler.

¹²RAB Musa'ya, “Dağa, yanıma gel” dedi, “Burada bekle, halkın öğrenmesi için üzerine yasalarla buyrukları yazdığım taş levhaları sana vereceğim.”

¹³Musa'yla yardımcısı Yeşu hazırlandılar. Musa Tanrı Dağı'na çıkarken, ¹⁴İsrail ileri gelenlerine, “Geri dönünceye kadar bizi burada bekleyin” dedi, “Harun'la Hur aranızda; kimin sorunu olursa onlara başvursun.”

¹⁵Musa dağa çıkınca, bulut dağı kapladı. ¹⁶RAB'bin görkemi Sina Dağı'nın üzerine indi. Bulut dağı altı gün örttü. Yedinci gün RAB bulutun içinden Musa'ya seslendi. ¹⁷RAB'bin görkemi İsraililer'e dağın doruğunda yakıcı bir ateş gibi görünüyordu. ^{18*}Musa bulutun içinden dağa çıktı. Kırk gün kırk gece dağda kaldı.

AÇIKLAMA: Şimdiye kadar Rab İsrail ulusuyla yapacağı antlaşmanın temel unsurlarını belirtmişti. Artık antlaşmayı onaylama vakti geldi. Rab Musa, ağabeyi Harun'la iki oğlu ve halkın yetmiş önderinden oluşan bir heyeti huzuruna davet eder. Normal şartlarda Tanrı'nın huzuruna yaklaşmak ani ölümle sonuçlanırdı ancak bu durumda Rab onlara lütfunu gösterir ve huzuruna buyurur. Ama dağa çıkmadan önce Musa Rab'bin söylediklerini halka iletir. İsrail oğulları da 'Rab'bin söylediği her şeyi yapacağız' diye karşılık verdiler. Böylece Musa Rab ile İsrail arasındaki antlaşma koşullarını yazıya döker. Ertesi gün erkenden kalkıp Sina Dağının eteklerinde bir sunak kurur. Karşısında İsrail'in on iki oymağını temsil eden on iki taş sütun diker. Sonra bir takım kurbanlar kesilir ve Musa kanın yarısını sunağın üzerine döker, öbür yarısını ise halkın üzerine serpmek üzere leğenlere döker. Bu sırada yazılı antlaşmayı halka okur ve onların onayını aldıktan sonra leğendeki kanı onların üzerine serpti.

Şimdi bu ritüel doğal olarak bize çok tuhaf geliyor ama o dönemki insanlara hiç de tuhaf değildi. O dönemde önemli bir antlaşmaya imza atmak isteyen iki kişi bir kurban keserdi ve birlikte parçalanan hayvanların arasından yürüyerek sözleşmeyi onaylardı. Bunun mesajı şuydu: kendine düşeni yapmayanın son hali bu hayvanlarınkı gibi olsun. Bunun aynısını Rab'bin İbrahim'le yaptığı anlaşmada görebiliyoruz (Yaratılış 15). Bir antlaşmada kanın dökülmesi çok önemli bir rol oynuyordu. Verilen sözlere netlik ve kesinlik kazandırıyordu. Mesajı çok açık ve güçlü: Ölüm pahasına da olsa gerekeni yapacağım demek. Dikili taşlara gelince Yakup'la Lavan arasındaki antlaşmada birer tanık olarak kullanıldıklarını görebiliyoruz. Sonra da birlikte yemek yediler (bkz. Yaratılış 31:43-53). Benzer şekilde Musa İsrail halkıyla antlaşmayı onayladıktan sonra önderlerinden oluşan temsilci bir heyetle Rab'bin huzuruna çıkar ve birlikte göksel bir şölene otururlar. Karşılaştıkları manzara gerçekten harika. Tanrı'nın tahtının dibinde laciverttaşı

renginde gök gibi duru bir zemin var. Rab'bin huzurunda muazzam bir ziyafet çekerler. Bu sırada 'İsrail'in Tanrısını gördüler' cümlesi bizi şaşırtabilir. Başka ayetlerden Ruh olan Tanrı'yı görmenin mümkün olmadığını okuyoruz (33:10, Yuhanna 1:18). Ancak Tanrı'nın zaman zaman görkemini yansıtan ve varlığını temsil eden bir görüntü ile insanlara görüldüğünü görüyoruz (Yeşaya 6, Hezekiel 1-2). Sonuç olarak Tanrı 'yaklaşılmaz ışıktaki' yaşadığı halde kendi isteği uyarınca insanlara farklı şekillerde görüntülenebileceğini de anlıyoruz.

Antlaşma töreni bittikten sonra Rab antlaşmanın temel koşulları kazılı bulunan taş levhaları almak üzere Musa'yı huzuruna yine çağırır. Böylece Musa kırk gün ve kırk gece Sina Dağında Rab'le birlikte kalır. Tanrı'nın İsrail'le yaptığı bu antlaşmanın önemi çok büyük. Hatta Kutsal Kitabın ilk kısmına 'Eski Antlaşma' dememiz bundan kaynaklanıyor. Ne var ki ilerleyen bölümlerde göreceğimiz gibi İsrail ulusu kurulan antlaşmayı hemen bozuyor. Rab yine de antlaşmayı sürdürmeye söz veriyor fakat İsrail'in tarihi boyunca halkın antlaşmayı tekrar ve tekrar çiğnediğine şahit oluyoruz. Bu yüzden Rab yeni bir antlaşma yapmaya karar veriyor (Yeremya 31:31-34). Bu antlaşmada Rab halkının tüm günahlarını silmeye söz veriyor. İsa Mesih geldiğinde bu antlaşmayı kendi kanıyla imzalıyor (Matta 26:28). Mesih'in ölümü bu açıdan kilit bir rol oynuyor çünkü 'kan dökülmeden bağışlama olmaz' (İbraniler 9:22). Böylece Yeni Antlaşmanın aracısı olan Mesih'in kanı insanların bütün suçlarının fidyesi olarak sunulmuştur. Musa'yla gelen Eski Antlaşma insanları Tanrı'yla barıştıramadı. İsa Mesih'le gelen Yeni Antlaşma ise

günahlarımızı affettirerek hepimizin Tanrı'nın huzuruna ebediyen çıkmamızı sağladı (İbraniler 10:15-25).

RABBİN KONUTU

¹RAB Musa'ya şöyle dedi: ²“İsraililer'e söyle, bana armağan getirsinler. Gönülden veren herkesin armağanını alın. ³Onlardan alacağınız armağanlar şunlardır: Altın, gümüş, tunç; ⁴lacivert, mor, kırmızı iplik; ince keten, keçi kılı, ⁵deri, kırmızı boyalı koç derisi, akasya ağacı, ⁶kandil için zeytinyağı, mesh yağıyla güzel kokulu buhur için baharat, ⁷başkâhinin efoduyla göğüslüğü için oniks ve öbür kakma taşlar.

⁸“Aralarında yaşamam için bana kutsal bir yer yapsınlar. ⁹Konutu ve eşyalarını sana göstereceğim örneğe tıpatıp uygun yapın.”

¹⁰“Akasya ağacından bir sandık yapsınlar. Boyu iki buçuk, eni ve yüksekliği birer buçuk arşın olsun. ¹¹İçini de dışını da saf altınla kapla. Çevresine altın pervaz yap. ¹²Dört altın halka döküp dört ayağına tak. İki bir yanda, ikisi öbür yanda olacak. ¹³Akasya ağacından sıriklar yapıp altınla kapla. ¹⁴Sandığın taşınması için sırikları yanlardaki halkalara geçir. ¹⁵Sıriklar sandığın halkalarında kalacak, çıkarılmayacak. ¹⁶Antlaşmanın taş levhalarını sana vereceğim. Onları sandığın içine koy.

¹⁷“Saf altından bir Bağışlanma Kapağı yap. Boyu iki buçuk, eni bir buçuk arşın olacak. ¹⁸Kapağın iki kenarına dövme altından birer Keruv yap. ¹⁹Keruvlar'dan birini bir kenara, öbürünü öteki kenara, kapakla tek parça halinde yap. ²⁰Keruvlar yukarı doğru açık kanatlarıyla kapağı örtecek. Yüzleri birbirine dönük olacak ve kapağa bakacak. ²¹Kapağı sandığın üzerine, sana vereceğim taş levhaları ise sandığın içine koy. ²²Seninle orada, Levha Sandığı'nın üstündeki Keruvlar arasında, Bağışlanma Kapağı'nın üzerinde görüşeceğim ve İsraililer için sana buyruklar vereceğim.”

²³“Akasya ağacından bir masa yap. Boyu iki, eni bir, yüksekliği bir buçuk arşın olacak. ²⁴Masayı saf altınla kapla. Çevresine altın pervaz yap. ²⁵Pervazın çevresine dört parmak eninde bir kenarlık yaparak altın pervazla çevir. ²⁶Masa için dört altın halka yap, dört ayak üzerindeki dört köşeye yerleştir. ²⁷Masanın taşınması için sırikların içinden geçeceği halkalar kenarlığa yakın olmalı. ²⁸Sırikları akasya ağacından yap, altınla kapla. Masa onlarla taşınacak. ²⁹Masa için saf altından tabaklar, sahanlar, dökmelek sunu testileri, tasları yap. ³⁰*Ekmekleri sürekli olarak huzuruma, masanın üzerine koyacaksın.”

³¹“Saf altından bir kandillik yap. Ayağı, gövdesi dövme altın olsun. Çanak, tomurcuk ve çiçek motifleri kendinden olsun. ³²Kandillik üç kolu bir yanda, üç kolu öteki yanda olmak üzere altı kollu olacak. ³³Her kolda badem çiçeğini

andıran üç çanak, tomurcuk ve çiçek motifi bulunacak. Altı kol da aynı olacak.

³⁴Kandilliğin gövdesinde badem çiçeğini andıran dört çanak, tomurcuk ve çiçek motifi olacak. ³⁵Kandillikten yükselen ilk iki kolun, ikinci iki kolun, üçüncü iki kolun altında kendinden birer tomurcuk bulunacak. Toplam altı kol olacak.

³⁶Tomurcukları, kolları tek parça olan kandillik saf dövme altından olacak.

³⁷“Kandillik için yedi kandil yap; kandiller karşısını aydınlatacak biçimde yerleştirilsin. ³⁸Fitul maşaları, tablaları saf altından olacak. ³⁹Bütün takımları dahil kandilliğe bir talant saf altın harcanacak. ^{40*}Her şeyi sana dağda gösterilen örneğe göre yapmaya dikkat et.”

^{26:1}“Tanrı'nın Konutu'nu on perdeden yap. Perdeler lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden olsun, üzeri Keruvlar'la ustaca süslensin.

²Her perdenin boyu yirmi sekiz, eni dört arşın olmalı. Bütün perdeler aynı ölçüde olacak. ³Perdeler beşer beşer birbirine eklenerek iki takım perde yapılacak.

⁴Birinci takımın kenarına lacivert ilmekler aç. Öbür takımın kenarına da aynı şeyi yap. ⁵Birinci takımın ilk perdesiyle ikinci takımın son perdesine ellişer ilmek aç.

İlmekler birbirine karşı olmalı. ⁶Elli altın kopça yap, perdeleri kopçalayarak çadırı birleştir. Böylece konut tek parça haline gelecek.

⁷“Konutun üstünü kaplayacak çadır için keçi kılından on bir perde yap. ⁸Her perdenin boyu otuz, eni dört arşın olacak. On bir perde de aynı ölçüde olmalı. ⁹Beş perde birbirine, altı perde birbirine birleştirilecek. Altıncı perdeyi çadırın önünde katla. ¹⁰Her iki perde takımının kenarlarına ellişer ilmek aç. ¹¹Elli tunç kopça yap, kopçaları ilmeklere geçir ki, çadır tek parça haline gelsin. ¹²Çadırın perdelerinden artan yarım perde konutun arkasından sarkacak. ¹³Perdelerin uzun kenarlarından artan kumaş çadırın yanlarından birer arşın sarkarak konutu örtecek. ¹⁴Çadır için kırmızı boyalı koç derilerinden bir örtü, onun üstüne de deriden başka bir örtü yap.

¹⁵“Konut için akasya ağacından dikine çerçeveler yap. ¹⁶Her çerçevenin boyu on^s, eni bir buçuk arşın olacak. ¹⁷Çerçevelerin birbirine uyan iki paralel çıkıntısı olacak. Konutun bütün çerçevelerini aynı biçimde yapacaksın. ¹⁸Konutun güneyi için yirmi çerçeve yap. ¹⁹Her çerçevenin altında iki çıkıntı için birer taban olmak üzere, yirmi çerçevenin altında kırk gümüş taban yap. ²⁰⁻²¹Konutun öbür yanı, yani kuzeyi için de yirmi çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere kırk gümüş taban yap. ²²Konutun batıya bakacak arka tarafı için altı çerçeve yap. ²³Arkada konutun köşeleri için iki çerçeve yap. ²⁴Bu köşe çerçevelerinin alt tarafı ayrı kalacak, üst tarafı ise birinci halkayla birleştirilecek. İki köşeyi oluşturan iki çerçeve aynı biçimde olacak. ²⁵Böylece sekiz çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere on altı gümüş taban olacak.

²⁶⁻²⁷“Konutun bir yanındaki çerçeveler için beş, öbür yanındaki çerçeveler için beş, batıya bakan arka tarafındaki çerçeveler için de beş olmak üzere akasya

ağacından kirişler yap. ²⁸Çerçevelerin ortasındaki kiriş çadırın bir ucundan öbür ucuna geçecek. ²⁹Çerçeveleri ve kirişleri altınla kapla, kirişlerin geçeceği halkaları da altından yap.

³⁰“Konutu dağda sana gösterilen plana göre yap.

³¹“Lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden bir perde yap; üzerini Keruvlar'la ustaca süsle. ³²Dört gümüş taban üstünde duran akasya ağacından altın kaplı dört direk üzerine as. Çengelleri altın olacak. ³³* Perdeyi kopçaların altına asıp Levha Sandığı'nı perdenin arkasına koy. Perde Kutsal Yer'le En Kutsal Yer'i birbirinden ayıracak. ³⁴Bağışlanma Kapağı'nı En Kutsal Yer'de bulunan Levha Sandığı'nın üzerine koy. ³⁵Masayı perdenin öbür tarafına, konutun kuzeye bakan yanına yerleştir; kandilliği masanın karşısına, konutun güney tarafına koy.

³⁶“Çadırın giriş bölümüne lacivert, mor, kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden nakışlı bir perde yap. ³⁷Perdeyi asmak için akasya ağacından beş direk yap, altınla kapla. Çengelleri de altın olacak. Direkler için tunçtan beş taban dök.”

AÇIKLAMA: Rab İsrail halkıyla antlaşma yaparak onlarla birlikte olacağına söz verdi ama bu vaadi sadece sözde kalmayacaktı. Bu sırada Musa Sina Dağının üstünde Tanrı'yla kırk gün geçiriyor. Oradayken İsrail halkı arasındaki kutsal huzurunu belirtmek adına ordugahın ortasında kurulacak koskoca bir buluşma çadırı kurmaları için talimat vermeye başlar. Bu çadırın bir çok fonksiyonu olacak. En başta Tanrı'nın halkıyla birlikte yaşamaya karar verdiğini gösterir (25:8). Yahve Tanrı uzak ve yabancı biri değil, O halkını sever ve onlarla iç içe olmak istiyor. Aynı zamanda çadırdaki gerçekleşen törenler Tanrı'nın kutsal olup günaha asla tahammül göstermeyeceğini belirtir (29:43). Kutsal çadır Tanrı'yla buluşma noktası aynı zamanda halkın kahinlerin yardımıyla günahlarına karşılık Tanrı'ya kurbanlar sundukları mekandır. Kısacası çadır Tanrı'nın varlığını simgelerdi. Tabii ki Tanrı ruhtur ve esas mabedi göklerde, yani bir çadıra sığması imkansız. Yine de bu çadır sayesinde İsrail halkı aralarında etkin olan Tanrı'nın varlığını hissedebiliyordu ve kahinler aracılığıyla ona ulaşabiliyorlardı (Yeşaya 66:1,2;Elç. İşleri 7:44-50).

Buluşma Çadırına gelince yapımı ne kadar basit görünse de esas muazzam bir eserdi. Dikdörtgen şeklindeki çadır iki bölüme ayrılırdı. Kare şeklindeki giriş bölümüne 'Kutsal Yer' denirdi. Arkasında kalın bir perdeyle kapanmış ve 'En Kutsal Yer' diye adlandırılan bir bölüm daha vardı. En Kutsal Yer'de tek bir eşya vardı: Antlaşma Sandığı. Bu sandık İsrail ulusunun en kutsal eşyası sayılırdı çünkü bire bir Tanrı'nın tahtını sembolize ederdi. İçi dışı saf altınla kaplanan sandığın içinde Tanrı'nın Musa'ya verdiği 10 emir tabletleri gibi bazı kutsal eşyalar bulunurdu. Ama esas önemli olan 'Bağışlanma Kapağı' denen ve karşı karşıya duran iki altın Keruv'la taçlanan kapak kısmıydı. Yılda bir kere başkâhin En Kutsal Yere girer ve tüm ulusun günahlarının bağışlanması için kurban kanını Tanrı'ya

sunardı (bkz. Levililer 16). Onun dışında hiç kimse buraya giremezdi. Hemen dışındaki Kutsal Yer’de toplam üç önemli eşya vardı: Ekmek masası, Kandillik ve Buhur Sunağı. Saf altınla kaplı bu eşyalar günlük olarak kahinlerin hizmetlerinin odağıydılar. Ekmek masasına her gün 12 adet taze ekmek konulurdu. Kandilliğin tomurcuk ve çiçek motifleriyle süslü yedi dalın üzerindeki kandiller günlük bakıma muhtaçtı. Bu eşyalar Tanrı’nın halkının ihtiyacını karşılayan ve onlara yolu gösteren sadık Rab’bi olduğunu hatırlatırdı.

Esas çadıra gelince ağaçtan yapılan bir çerçeve üzerinde asılan bir takım süslü lacivert, mor ve kırmızı perde ile keçi derilerinden yapıldığını görüyoruz. Çadırın ve içindeki bütün eşyaların taşınabilir olması önemliydi çünkü periyodik olarak İsrail ulusu göç ediyordu. Yine de kısıtlı imkanlar ve ilkel yöntemler ile yapılacak olan bu çadır son derece ihtişamlı bir yapıydı. İlerleyen bölümlerde nasıl yapıldığına dair pek çok zaman ayrılır. Burada ise Tanrı’nın bununla vurgulamak istediği gerçeği anlamak çok önemli. Dikkat edersek Buluşma Çadırında hiç bir heykel ya da put yoktu. Daha sonra Tanrı’nın varlığını temsil eden ateşli bulutun çadırı doldurduğunu okuyoruz. Bununla Tanrı halkıyla birlikte olmak istediğini vurguluyordu. O kuru ibadet ya da mekanik bir din değil yakın bir ilişki arzuluyor. Yeni Antlaşma’ya gelince artık bir tapınak yapısına gereksinim yoktur çünkü Mesih’e inanan herkes birer tapınak olup Kutsal Ruh’a ev sahipliği yapar. (1.Korintliler 6:19). Benzer şekilde Kilise topluğu genel anlamda tapınak görevini sürdürmeye başlar (1.Korintliler 3:16, Efesliler 2:21). Yeni gök ve yeryüzünde de artık tapınak olmayacak çünkü imanlılar Tanrı’yla birlikte yaşayacaklar (Vahiy 21:22).

KAHİNLER

¹“Sunağı akasya ağacından kare biçiminde yap. Eni ve boyu beşer arşın, yüksekliği üç arşın olacak. ²Dört üst köşesine kendinden boynuzlar yaparak hepsini tunçla kapla. ³Sunak için yağ ve kül kovaları, kürekler, çanaklar, büyük çatallar, ateş kapları yap. Tümü tunç olacak. ⁴Ağ biçiminde tunç bir ızgara da yap, dört köşesine birer tunç halka tak. ⁵Izgarayı sunağın kenarının altına koy. Öyle ki, aşağı doğru sunağın yarısına yetişsin. ⁶Sunak için akasya ağacından sıırıklar yap, tunçla kapla. ⁷Sırıklar halkalara geçirilecek ve sunak taşınırken iki yanında olacak. ⁸Sunağı tahtadan, içi boş yapacaksın. Tıpkı dağda sana gösterildiği gibi olacak.”

⁹“Konuta bir avlu yap. Avlunun güney tarafı için yüz arşın boyunda, özenle dokunmuş ince keten perdeler yapacaksın. ¹⁰Perdeler için yirmi direk yapılacak; direklerin tabanları tunç, çengelleri ve çengel çemberleri gümüş olacak. ¹¹Kuzey tarafı için yüz arşın boyunda perdeler, yirmi direk, direkler için yirmi tunç taban yapılacak. Direklerin çengelleriyle çemberleri gümüşten olacak.

¹²“Avlunun batı tarafı için elli arşın boyunda perde, on direk, on taban yapılacak. ¹³Doğuya bakan tarafta avlunun eni elli arşın olacak. ¹⁴Girişin bir tarafında on beş arşın boyunda perde, üç direk ve üç taban olacak. ¹⁵Girişin öbür tarafında da on beş arşın boyunda perde, üç direk ve üç taban olacak.

¹⁶“Avlunun girişinde lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden yirmi arşın boyunda nakışlı bir perde olacak. Dört direği ve dört tabanı bulunacak. ¹⁷Avlunun çevresindeki bütün direkler gümüş çemberlerle donatılacak. Çengelleri gümüş, tabanları tunç olacak. ¹⁸Avlunun boyu yüz, eni elli, çevresindeki perdelerin yüksekliği beş arşın olacak. Perdeleri özenle dokunmuş ince ketenden, tabanları tunçtan olacak. ¹⁹Konutta her türlü hizmet için kullanılacak bütün aletler, konutun ve avlunun bütün kazıkları da tunçtan olacak.”

²⁰“İsrail halkına buyruk ver, kandilin sürekli yanıp ışık vermesi için saf sıkma zeytinyağı getirsinler. ²¹Harun'la oğulları kandilleri benim huzurumda, Buluşma Çadırı'nda, Levha Sandığı'nın önündeki perdenin dışında, akşamdan sabaha kadar yanar tutacaklar. İsraililer için kuşaklar boyunca sürekli bir kural olacak bu.”

^{28:1}“Bana kâhinlik etmeleri için İsraililer arasından ağabeyin Harun'u, oğulları Nadav, Avihu, Elazar ve İtamar'ı yanına al. ²Ağabeyin Harun'a görkem ve saygınlık kazandırmak için kutsal giysiler yap. ³Bilgelik verdiğim becerikli adamlara söyle, Harun'a giysi yapsınlar. Öyle ki, bana kâhinlik etmek için kutsal kılınmış olsun. ⁴Yapacakları giysiler şunlardır: Göğüslük, efod, kaftan, nakışlı mintan, sarık, kuşak. Bana kâhinlik etmeleri için ağabeyin Harun'a ve oğullarına bu kutsal giysileri yapacaklar. ⁵Altın sırma, lacivert, mor, kırmızı iplik, ince keten kullanacaklar.”

⁶“Efodu altın sırmayla, lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden ustaca yapacaklar. ⁷Bağlanabilmesi için iki köşesine takılmış ikişer omuzluğu olacak. ⁸Efodun üzerinde efod gibi ustaca dokunmuş bir şerit olacak. Efodun bir parçası gibi lacivert, mor, kırmızı iplikle, altın sırmayla, özenle dokunmuş ince ketenden olacak. ⁹⁻¹⁰İki oniks taşı alacak, İsrailoğulları'nın adlarını, doğuş sırasına göre altısını birinin, altısını ötekinin üzerine oyacaksın. ¹¹⁻¹²İsrailoğulları'nın adlarını bu iki taşın üzerine usta oymacıların mühür oyduğu gibi oyacaksın. Taşları altın yuvalar içine koyduktan sonra İsraililer'in anılması için efodun omuzluklarına tak. Harun, anılmaları için onların adlarını RAB'bin önünde iki omuzunda taşıyacak. ¹³⁻¹⁴Altın yuvalar ve saf altından iki zincir yap. Zincirleri örme kordon gibi yapıp yuvalara yerleştir.”

¹⁵“Usta işi bir karar göğüslüğü yap. Onu da efod gibi, altın sırmayla, lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden yap. ¹⁶Dört köşe, eni ve boyu birer karış olacak; ikiye katlanacak. ¹⁷Üzerine dört sıra taş yuvası kak. Birinci

sırada yakut, topaz, zümrüt; ¹⁸ikinci sırada firuze, laciverttaşı, aytaşı; ¹⁹üçüncü sırada gökyakut, agat, ametist; ²⁰dördüncü sırada sarı yakut, oniks ve yeşim olacak. Taşlar altın yuvalara kakılacak. ²¹On iki taş olacak. Üzerlerine mühür oyar gibi İsrailoğulları'nın adları bir bir oyulacak. Bu taşlar İsrail'in on iki oymağını simgeleyecek.

²²“Göğüslük için saf altından örme zincirler yap. ²³İki altın halka yap, göğüslüğün üst iki köşesine birer halka koy. ²⁴İki örme altın zinciri göğüslüğün köşelerindeki halkalara tak. ²⁵Zincirlerin öteki iki ucunu iki yuvanın üzerinden geçirerek efodun ön tarafına, omuzlukların üzerine bağla. ²⁶İki altın halka daha yap; her birini göğüslüğün alt iki köşesine, efoda bitişik iç kenarına tak. ²⁷İki altın halka daha yap; efodun önündeki omuzluklara alttan, dikişe yakın, ustaca dokunmuş şeridin yukarısına tak. ²⁸Göğüslüğün halkalarıyla efodun halkaları lacivert kordonla birbirine bağlanacak. Öyle ki, göğüslük efodun ustaca dokunmuş şeridinin yukarısında kalsın ve efoddan ayrılmasın.

²⁹“Harun Kutsal Yer'e girerken, İsrailoğulları'nın adlarının yazılı olduğu karar göğüslüğünü yüreğinin üzerinde taşıyacak. Öyle ki, ben, RAB halkımı sürekli anımsayayım. ³⁰Urim'le Tummim'i karar göğüslüğünün içine koy; öyle ki, Harun ne zaman huzuruma çıksa yüreğinin üzerinde olsunlar. Böylece Harun İsrailoğulları'nın karar vermek için kullandıkları Urim'le Tummim'i RAB'bin huzurunda sürekli yüreğinin üzerinde taşıyacak.”

³¹“Efodun altına giyilen kaftanı salt lacivert iplikten yap. ³²Ortasında baş geçecek kadar bir boşluk bırak. Yırılmaması için boşluğun kenarlarını yaka gibi dokuyarak çevir. ³³Kaftanın kenarını çepeçevre lacivert, mor, kırmızı iplikten nar motifleriyle beze, aralarına altın çingiraklar tak. ³⁴Eteğin ucu bir altın çingirak, bir nar, bir altın çingirak, bir nar olmak üzere çepeçevre kaplanacak. ³⁵Harun hizmet ederken bu kaftanı giyecek. En Kutsal Yer'e, huzuruma girip çıkarken duyulan çingirak sesi onun ölmediğini gösterecek.

³⁶“Saf altından bir levha yap ve üzerine mühür oyar gibi ‘RAB'be adanmıştır’ sözünü oy; ³⁷lacivert bir kordonla sarığın ön tarafına bağla. ³⁸Harun onu alnında taşıyacak. İsraililer kutsal bağışlarını getirirken suç işlemişlerse, suçlarını Harun taşıyacak; onlar önümde kabul görsün diye levha sürekli Harun'un alnında bulunacak.

³⁹“İnce ketenden işlemeli bir mintan doku, ince ketenden bir sarık, bir de nakışlı kuşak yap.

⁴⁰“Harun'un oğullarına mintanlar, kuşaklar, görkem ve saygınlık kazandıracak başlıklar yap. ⁴¹Bu giysileri ağabeyin Harun'a ve oğullarına giydir; sonra bana kâhinlik etmeleri için onları meshedip ata ve kutsal kıl.

⁴²“Edep yerlerini örtmek için onlara keten donlar yap. Boyu belden uyluğa kadar olacak. ⁴³Harun'la oğulları Buluşma Çadırı'na girdiklerinde ya da Kutsal

Yer'de hizmet etmek üzere sunağa yaklaştıklarında, suç işleyip ölmek için bu donları giyecekler. Harun ve soyundan gelenler için sürekli bir kural olacak bu.”

29:¹“Bana kâhinlik edebilmeleri için, Harun'la oğullarını kutsal kılmak üzere şunları yap: Bir boğa ile iki kusursuz koç al. ²İnce buğday unundan mayasız ekmek, zeytinyağıyla yoğrulmuş mayasız pideler, üzerine yağ sürülmüş mayasız yufkalar yap. ³Bunları bir sepete koyup boğa ve iki koçla birlikte bana getir. ⁴Harun'la oğullarını Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne getirip yıka. ⁵Giysileri al; mintanı, efodun altına giyilen kaftanı, efodu ve göğüslüğü Harun'a giydir. Efodun ustaca dokunmuş şeridini bağla. ⁶Başına sarığı sar, üzerine de kutsal tacı koy. ⁷Sonra mesh yağını al, başına dökerek onu meshet. ⁸Harun'un oğullarını öne çıkarıp onlara mintan giydir. ⁹Bellerine kuşak bağla, başlarına başlık koy. Kalıcı bir kural olarak kâhinlik onların işi olacak. Böylece Harun'la oğullarını atamış olacaksın.

¹⁰“Boğayı Buluşma Çadırı'nın önüne getir, Harun'la oğulları ellerini boğanın başına koysunlar. ¹¹Boğayı huzurumda, Buluşma Çadırı'nın giriş bölümünde keseceksin. ¹²Kanını parmağınla sunağın boynuzlarına sür, artan kanı sunağın dibine dök. ¹³Hayvanın bağırsak ve işkembe yağlarını, karaciğer perdesini, böbreklerini ve böbrek yağlarını sunağın üzerinde yakacaksın. ¹⁴Etini, derisini, gübresini de ordugahın dışında yak. Bu günah sunusudur.

¹⁵“Bir koç getir, Harun'la oğulları ellerini koçun başına koysunlar. ¹⁶Koçu sen kes. Kanını sunağın her yanına dök. ¹⁷Koçu parçalara ayırıp bağırsaklarını, işkembesini, ayaklarını yıka, başla öteki parçaların yanına koy. ^{18*}Sonra koçun tümünü sunağın üzerinde yak. Bu RAB'be sunulan yakmalık sunu, RAB'bi hoşnut eden koku, O'nun için yakılan sunudur.

¹⁹“Öteki koçu getir, Harun'la oğulları ellerini koçun başına koysunlar. ²⁰Koçu sen kes. Kanını Harun'la oğullarının sağ kulak memelerine, sağ el ve ayaklarının baş parmaklarına sür. Artan kanı sunağın her yanına dök. ²¹Sunağın üzerindeki kanı ve mesh yağını Harun'la oğullarının ve giysilerinin üzerine serp. Böylece Harun'la oğulları ve giysileri kutsal kılınmış olacak.

²²“Koçun yağını, kuyruk yağını, bağırsak ve işkembe yağlarını, karaciğer perdesini, böbreklerini, böbrek yağlarını ve sağ budunu al. –Çünkü bu, biri göreve atanırken kesilen koçtur.– ²³Huzurumdaki mayasız ekmek sepetinden bir somun, yağlı pide ve yufka al, ²⁴hepsini Harun'la oğullarının eline ver. Bunları benim huzurumda sallamalık sunu olarak salla, ²⁵sonra ellerinden alıp sunakta yakmalık sunuyla birlikte beni hoşnut eden koku olarak yak. Bu, RAB için yakılan sunudur.

²⁶“Harun'un atanması için sunulacak koçun döşünü huzurumda sallamalık sunu olarak salla. O döş senin payın olacak. ²⁷Harun'la oğullarının atanması için kesilen koçun sallanmış olan döşüyle bağış olarak sunulan budunu bana ayır.

²⁸İsrailliler bunları sürekli Harun'la oğullarının payına ayıracak. Bu, İsrailliler'in RAB'be sunduğu esenlik kurbanlarından biridir.

²⁹“Harun'un kutsal giysileri, kendinden sonra oğullarına kalacak. Meshedilip atanırlarken bu giysileri giyecekler. ³⁰Harun'un yerine kâhin olan oğlu, Kutsal Yer'de hizmet etmek üzere Buluşma Çadırı'na girdiğinde yedi gün bu giysileri giyecek.

³¹⁻³²“Harun'la oğulları göreve atanırken kesilen koçun etini kutsal bir yerde haşlayacaksınız. Haşlanan eti ve sepetteki ekmeği Buluşma Çadırı'nın giriş bölümünde yiyecekler. ³³Atanıp kutsal kılımları için günahları bağışlatan bu sunuları yalnız onlar yiyebilir. Yabancı biri yiyemez, çünkü bu sunular kutsaldır. ³⁴Atanmaları için kesilen kurbanın etinden ya da ekmekten sabaha artan olursa, yakacaksınız. Bunlar yenmeyecek, çünkü kutsaldır.

³⁵“Harun'la oğulları için sana buyurduklarımın hepsini yap. Atanmaları yedi gün sürecek. ³⁶Günah bağışlatmak için günah sunusu olarak her gün bir boğa sunacaksınız. Sunağı arındırmak için günah sunusu sun, kutsal kılmak için de meshet. ³⁷Yedi gün sunağı arındırarak kutsal kılacaksınız. Böylece sunak çok kutsal olacak. Ona dokunan her şey de kutsal sayılacaktır.”

³⁸“Düzenli olarak her gün sunağın üzerinde bir yaşında iki erkek kuzu sunacaksınız. ³⁹Kuzunun birini sabah, öbürünü akşamüstü sunun. ⁴⁰Kuzuyla birlikte dörtte bir hin sıkma zeytinyağıyla yoğrulmuş onda bir efa ince un ve dökmelik sunu olarak dörtte bir hin şarap sunacaksınız. ⁴¹Öbür kuzuyu akşamüstü, beni hoşnut eden koku, yakılan sunu olarak, sabahki gibi tahıl sunusu ve dökmelik sunuyla birlikte bana sunacaksınız.

⁴²“Bu yakmalık sunu Buluşma Çadırı'nın giriş bölümünde, RAB'bin huzurunda, kuşaklar boyu sürekli sunulacaktır. Musa'yla konuşmak için İsrail halkıyla orada buluşacağım. ⁴³İsrailliler'le buluşurken çadır görkemimle kutsal kılınacak.

⁴⁴“Buluşma Çadırı'nı ve sunağı kutsal kılacak, Harun'la oğullarını bana kâhinlik etmeleri için görevlendireceğim. ⁴⁵İsrailliler arasında yaşayacak, onların Tanrısı olacağım. ⁴⁶Anlayacaklar ki, aralarında yaşamak için onları Mısır'dan çıkaran Tanrıları RAB benim. Tanrıları RAB benim.”

AÇIKLAMA: Tanrı'nın halkı arasında konutunu kurma arzusu onlarla birlikte yaşamak istediğini gösterir ama aynı zamanda herkes istediği şekilde Rab'bin huzuruna çıkamazdı. Ebedi ve yüce Tanrı'nın önüne çıkmak hafife alınacak bir olay değildi. Kutsal Yahve'yle görüşmek isteyen O'nun belirlediği kutsallık yolundan yaklaşması gerekiyordu. Şimdi Buluşma Çadırının ibadet düzeninde baş rol oynayan yakmalık sunağını görüyoruz. Çok eskiden beri Tanrı'ya yaklaşmak isteyen kurbanın kanıyla gelmeliydi. Habil veya Nuh olsun, İbrahim veya Yakup olsun hepsi Rab'be yakardıklarında taştan bir sunak yapıp üzerinde kusursuz bir hayvan kurban ederlerdi (Yaratılış 8:20, 12:8-9, 35:1-7). Kurbanın dökülen kanı

insanın günahına karşılık ödenmesi gereken fidyeyi sembolize ederdi. Sunak da insanın ya şükretmek için ya da günahından af dilemek için Tanrı'yla buluştuğu yerdirdi. Buluşma Çadırının düzenine gelince sunağın yeri çok öncelikliydi. Kutsal çadırın kapısının tam karşısında bulunması dikkat çeker. Mesajı açık ve net: Tanrı'nın huzuruna erişmek isteyen günahlarına karşılık kurban getirmeli, ancak o şekilde Tanrı'yla ilişkisini sürdürebilirdi.

Aynı zamanda Buluşma Çadırının etrafını çevreleyen süslü perdelerden oluşan yaklaşık 2,5 metre yüksekliğinde bir çit vardı. Kapsadığı alan aşağı yukarı bir futbol sahasının yarısı kadardı. Bu alana kahinlerden, yani tapınak görevlilerinden, başkası giremezdi. En başta Rab Musa'nın ağabeyi olan Harun'u ve dört oğlunu kahinlik görevi için seçti. Kutsal hizmetlerini vurgulamak adına giymeleri için özel bir takım elbise tarif edilir. Buluşma Çadırına her girdiklerinde bu kutsal giysiler giymeleri gerekiyordu. Beyaz bir mintanın üstünde 'efod' isminde süslü bir kaftan giyorlardı. Efod lacivert, mor ve kırmızı iplikle özenle dokunmuş ince ketenden ustaca hazırlanan bir kıyafetti. Omuzlarında İsrail oymaklarının adı yazılan iki oniks taşı vardı. Bununla tüm halkın sorumluluğunu taşıdıklarını anımsıyorlardı. Efodun önünde on iki değerli taş sergileyen kare saf altından bir plaket asılı duruyordu. Bunlar da İsrail'in on iki oymağını simgeliyordu ve başkâhinin onları Tanrı'nın önünde temsil ettiğini gösteriyordu. Bu özel efod ve göğüslük özellikle başkâhin olarak görev yapan Harun'a ayrılmıştı. Diğer kahinler ise salt lacivert iplikten yapılan mintan giyorlardı. Hepsisi başlarında ince ketenden bir sarık da giyorlardı. Ama başkâhin Harun'un sarığın önünde saf altından yapılan bir levhanın üzerinde şu sözler yazılıydı: 'Yahve'ye adanmıştır'.

İlerleyen bölümlerde kahinlerin atanmasıyla ilgili detaylı bilgiler yer alır. Bu törene eşlik edecek kurbanlar da vardı. Kahinin günah işlememek ve kendini lekelememek için her daim dikkat etmesi gerekiyordu çünkü o özellikle Tanrı'nın kutsallığını temsil ediyordu. Her gün sabah ve akşam olmak üzere yakmalık sunağında iki kusursuz kurban sunmaları gerekiyordu. Böylece insanın Tanrı'ya nasıl yaklaşması gerektiğini gösteriyorlardı. Yani kutsallık olmadan Tanrı'ya yaklaşmak mümkün değil çünkü Rab insanın günahını ört bas edemez. Tabii zaman ilerledikçe İsraililer kutsal olmanın insanın gücüyle mümkün olmadığını öğrendiler. Kahinler de Tanrı'nın kutsallığına yaraşamayacaklarını da fark ettiler. İşte bu yüzden Rab kusursuz bir başkâhin gönderdi, O da İsa Mesih'tir. O'nun kendi kanıyla sunduğu fide sonucunda, O'na iman eden herkes Tanrı'nın huzuruna özgürce yaklaşabilir (İbraniler 10:19-22).

TAPINAĞIN KURALLARI

¹“Üzerinde buhur yakmak için akasya ağacından bir sunak yap. ²Kare biçiminde, boyu ve eni birer arşın, yüksekliği iki arşın, boynuzları kendinden olacak. ³Üstünü, yanlarını, boynuzlarını saf altınla kapla. Çevresine altın pervaz yap. ⁴İki yandaki pervazın altına iki altın halka yap. Bunlar sunağın taşınması için sırikların geçmesine yarayacak. ⁵Sırıkları akasya ağacından yap ve altınla kapla. ⁶Sunağı Levha Sandığı'nın karşısındaki perdenin, sandığın üzerindeki Bağışlanma Kapağı'nın önüne, seninle buluşacağım yere koy.

⁷“Harun her sabah kandillerin bakımını yaparken sunağın üzerinde güzel kokulu buhur yakacak. ⁸Akşamüstü kandilleri yakarken yine buhur yakacak. Böylece huzurumda kuşaklar boyunca sürekli buhur yanacak. ⁹Sunağın üzerinde başka buhur, yakmalık sunu* ya da tahıl sunusu* sunmayacaksınız; üzerine dökmelik sunu dökmeyeceksiniz. ¹⁰Harun yılda bir kez sunağın boynuzlarını arındıracak. Kuşaklarınız boyunca yılda bir kez günahları bağışlatmak için sunulan sununun kaniyla sunağı arındıracak. Sunak ben RAB için çok kutsaldır.”

¹¹RAB Musa'ya şöyle dedi: ¹²“İsrailliler'in sayımını yaptığın zaman, herkes canına karşılık bana bedel ödeyecektir. Öyle ki, sayım yapılırken başlarına bela gelmesin. ^{13*}Sayılan herkes armağan olarak bana yarım kutsal yerin şekeli verecektir. –Bir şekel yirmi geradır.– ¹⁴Sayılan yirmi yaşındaki ve daha yukarı yaştaki herkes bana armağan verecektir. ¹⁵Canlarınızın bedeli olarak bu armağanı verdiğinizde, zengin yarım şekelden fazla, yoksul yarım şekelden eksik vermeyecek. ¹⁶İsrailliler'den bedel olarak verilen paraları toplayacak, Buluşma Çadırı'nın hizmetinde kullanacaksın. Bu paralar canlarınızın bedeli olarak ben, RAB'be İsrailliler'i hep anımsatacak.”

¹⁷RAB Musa'ya şöyle dedi: ^{18*}“Yıkanmak için tunç bir kazan yap. Ayaklığı da tunçtan olacak. Buluşma Çadırı ile sunağın arasına koyup içine su doldur. ¹⁹Harun'la oğulları ellerini, ayaklarını orada yıkayacaklar. ²⁰⁻²¹Buluşma Çadırı'na girmeden ya da RAB için yakılan sunuyu sunarak hizmet etmek üzere sunağa yaklaşmadan önce, ölmek için ellerini, ayaklarını yıkamalıdır. Harun'la soyunun bütün kuşakları boyunca sürekli bir kural olacak bu.”

^{22*}RAB Musa'ya şöyle dedi: ²³“Şu nadide baharatı al: 500 şekel sıvı mür, yarısı kadar, yani 250'şer şekel güzel kokulu tarçın ve kamış, ²⁴500 kutsal yerin şekeli hıyarşembe, bir hinⁱ de zeytinyağı. ²⁵Bunlardan ıtriyatçı ustalığıyla güzel kokulu kutsal bir mesh yağı yap. Ona kutsal mesh yağı denecek. ²⁶⁻²⁸Buluşma Çadırı'nı, Levha Sandığı'nı, masayla takımlarını, kandillikle takımlarını, buhur sunağını, yakmalık sunu sunağıyla bütün takımlarını, kazanı ve kazan ayaklığını hep bu yağla meshet. ²⁹Onları kutsal kıl ki, çok kutsal olsunlar. Onlara değen her şey kutsal sayılacaktır.

³⁰“Bana kâhin olmaları için Harun'la oğullarını meshedip kutsal kıl. ³¹İsrailliler'e de ki, ‘Kuşaklarınız boyunca bu kutsal mesh yağı yalnız benim için kullanılacak. ³²İnsan bedenine dökülmeyecek. Aynı reçeteyle benzeri yapılmayacak. O kutsaldır ve sizin için kutsal olacaktır. ³³Onun benzerini yapan ya da kâhin olmayan birinin üzerine döken herkes halkının arasından atılacaktır.’ ”

³⁴Sonra RAB Musa'ya şöyle dedi: “Güzel kokulu baharat –kara günnük, onika, kasnı ve saf günnük– al. Hepsi aynı ölçüde olsun. ³⁵Bir ıtriyatçı ustalığıyla bunlardan güzel kokulu bir buhur yap. Tuzlanmış, saf ve kutsal olacak. ³⁶Birazını çok ince döv, Buluşma Çadırı'nda seninle buluşacağım yere, Levha Sandığı'nın önüne koy. Sizin için çok kutsal olacaktır. ³⁷Aynı reçeteyle kendinize buhur yapmayacaksınız. Onu RAB için kutsal sayacaksınız. ³⁸Kim koklamak için aynısını yaparsa halkının arasından atılacaktır.”

^{31:1}RAB Musa'ya şöyle dedi: ²“Bak, Yahuda oymağından özellikle Hur oğlu Uri oğlu Besalel'i seçtim. ³Beceri, anlayış, bilgi ve her türlü ustalık vermek için onu ruhumla doldurdum. ⁴Öyle ki, altın, gümüş, tunç işleyerek ustaca yapıtlar üretsin; ⁵taş kesme ve kakmada, ağaç oymacılığında, her türlü sanat dalında

çalışsın. ⁶Ayrıca Dan oymağından Ahisamak oğlu Oholiav'ı onunla çalışması için görevlendirdim. Sana buyurduğum işlerin hepsini yapabilsinler diye öteki becerikli adamlara üstün yetenek verdim. ⁷Buluşma Çadırı'nı, Levha Sandığı'nı, sandığın üzerindeki Bağışlanma Kapağı'nı, çadırın bütün takımlarını, ⁸masayla takımlarını, saf altın kandillikle takımlarını, buhur sunağını, ⁹yakmalık sunu sunağıyla takımlarını, kazanla kazan ayaklığını, ¹⁰dokunmuş giysileri –Kâhin Harun'un kutsal giysileriyle oğullarının kâhin giysilerini– ¹¹mesh yağını, kutsal yer için güzel kokulu buhuru tam sana buyurduğum gibi yapsınlar.”

¹²RAB Musa'ya şöyle buyurdu: ¹³“İsrailliler'e de ki, ‘Şabat günlerimi kesinlikle tutmalısınız. Çünkü o sizinle benim aramda kuşaklar boyu sürecek bir belirtidir. Böylece anlayacaksınız ki, sizi kutsal kılan RAB benim.

¹⁴“ ‘Şabat Günü'nü tutmalısınız, çünkü sizin için kutsaldır. Kim onun kutsallığını bozarsa, kesinlikle öldürülmeli. O gün çalışan herkes halkının arasından atılmalı. ¹⁵*Altı gün çalışılacak; ama yedinci gün RAB'be adanmış Şabat'tır, dinlenme günüdür. Şabat Günü çalışan herkes kesinlikle öldürülmelidir. ¹⁶İsrailliler, sonsuza dek sürecek bir antlaşma gereği olarak, Şabat Günü'nü kuşaklar boyu kutlamaya özen gösterecekler. ¹⁷*Bu, İsrailliler'le benim aramda sürekli bir belirti olacaktır. Çünkü ben, RAB yeri göğü altı günde yarattım, yedinci gün işe son verip dinlendim.’ ”

¹⁸Tanrı Sina Dağı'nda Musa'yla konuşmasını bitirince, üzerine eliyle antlaşma koşullarını yazdığı iki taş levhayı ona verdi.

AÇIKLAMA: Buluşma Çadırında görev yapan kahinler halkın kurbanlarını kesip Tanrı'ya sunmanın yanı sıra devamlı dua ederek topluluk adına Rab'be yakarırlardı. Onlar birer aracıydı. Sabah ve akşam günlük kurbanı sunmakla beraber Buluşma Çadırının ilk bölümüne girip kandillerin bakımını yapar, ekmeği yeniler ve küçük bir sunak üzerinde hoş kokulu buhur yakarlardı. Buhur sunağı çadırın önünde duran koca yakmalık sunağından farklıydı. Küçük sunakta yakılan buhur Tanrı'nın huzurunda yükselen duaları temsil ederdi (Vahiy 8:3). Yükselen hoş koku Tanrı'nın kutsalların dualarını nasıl karşıladığını vurgular. İman dolu yürekten ve pak dudaklardan çıkan yakarışlar Tanrı'nın önünde güzel kokulu esans gibidir. Tapınakta kullanılan bu buhurun tarifi özeldi, yani İsraillilerin onu başka işlerde kullanmaları yasaktı. Benzer şekilde Tanrı'ya edilen dua ve yakarışlar yalnızca Rab'be özgüdür çünkü bir tek O yalvarışımıza layıktır.

Daha sonra sayım yapıldığında her vatandaşın ödemesi gereken bir 'bağışlama bedeli' söz konusu. İsrail toplumunda doğan herkes canına karşılık kahinlere yarım shekel yani yaklaşık 5 gram gümüş ödemesi gerekiyordu. Bu tapınağın hizmeti için toplanan bir tür vergiydi ve daha sonra yılda bir kere toplanmaya başlandı (Matta 17:24). Ardından büyük bir yıkanma kazanından bahsedilir. Berrak su taşıyan bu kazan Buluşma Çadırının hemen önünde bulunuyordu. Her tapınağa girdiklerinde ve çıktıklarında kahinler ellerini ve ayaklarını titiz bir şekilde yıkamaları gerekiyordu. Tanrı'nın konutunda temizlik zorunluymuştu. Sonra kutsal

mesh yağının tarifi de var. Kutsal bir görev için kullanılan her şey ve herkes bu mesh yağıyla kutsanması gerekiyordu. Buluşma Çadırı için yapılan tüm araç gereçler ve eşyalar mesh edilir. Aynı şekilde tapınakta görev yapan kahinler de mesh edilmeli. İlerleyen yıllarda İsrail'in Kralı olarak görev yapanların da aynı kutsal yağ ile mesh edildiğini görüyoruz (1.Samuel 16:13). Benzer şekilde ilerleyen zamanda beklenen büyük Kral ve Kurtarıcı da 'Mesih' olarak bilinmeye başlandı (Mezmur 2).

Sina Dağının başında tüm bu talimatları Musa'ya ileten Tanrı, son olarak Buluşma Çadırını inşa etmek üzere seçtiği ve özelce donattığı iki ustayı işaret eder: Besalel ve Oholiav. Sonuçta bu basit bir iş değildi çünkü yeryüzünde yapılacak olan Buluşma Çadırı esas Tanrı'nın gökyüzünde yaptığı konutun kopyası olacaktı (İbraniler 8:5). O yüzden Rab yeryüzündeki konutunu yapacak ustaları beceri, anlayış ve bilgiyle donatmak üzere onları kendi Ruhuyla mesh eder. Verilen tüm talimatlara birebir uymaları gerekiyordu. Son olarak Şabat Günü yani dinlenme günü olarak ayrılan haftanın son günü Cumartesiyle ilgili kısa bir hatırlatma var. Rab bu günü İsrail halkına aralarında yapılan kutsal antlaşmanın belirtisi ya da işareti olarak verdiğini belirtir. Altı gün çalışıp yedinci günde Tanrı'yı anmak üzere istirahat etmeleri gerekiyordu. Tabi bizler bugün Şabat Günü yasasına bağlı değiliz çünkü bu buyruk özel olarak Yahudi halkına verildi (Koloseliler 2:16-17). Yine de belirli aralıklarda durup dinlenmeyi ve Tanrı'yla ailemize vakit ayırmayı ilke edinmek son derece yararlıdır.

BÜYÜK İHANET

¹Halk Musa'nın dağdan inmediğini, geciktiğini görünce, Harun'un çevresine toplandı. Ona, "Kalk, bize öncülük edecek bir ilah yap" dediler, "Bizi Mısır'dan çıkaran adama, Musa'ya ne oldu bilmiyoruz!"

²Harun, "Karılarınızın, oğullarınızın, kızlarınızın kulağındaki altın küpeleri çıkarıp bana getirin" dedi. ³Herkes kulağındaki küpeyi çıkarıp Harun'a getirdi.

⁴Harun altınları topladı, oymacı aletiyle buzağı biçiminde dökme bir put yaptı. Halk, "Ey İsraililer, sizi Mısır'dan çıkaran Tanrınız budur!" dedi.

⁵Harun bunu görünce, buzağının önünde bir sunak yaptı ve, "Yarın RAB'bin onuruna bayram olacak" diye ilan etti. ⁶*Ertesi gün halk erkenden kalkıp yakmalık sunular* sundu, esenlik sunuları* getirdi. Yiyip içmeye oturdu, sonra kalkıp çılgınca eğlendi.

⁷RAB Musa'ya, "Aşağı in" dedi, "Mısır'dan çıkardığın halkın baştan çıktı.

⁸Buyurduğum yoldan hemen saptılar. Kendilerine dökme bir buzağı yaparak önünde tapındılar, kurban kestiler. 'Ey İsraililer, sizi Mısır'dan çıkaran ilahınız budur!' dediler."

⁹RAB Musa'ya, "Bu halkın ne inatçı olduğunu biliyorum" dedi, ¹⁰"Şimdi bana engel olma, bırak öfkem alevlensin, onları yok edeyim. Sonra seni büyük bir ulus

yapacağım.”

^{11*}Musa Tanrısı RAB'be yalvardı: “Ya RAB, niçin kendi halkına karşı öfken alevlensin? Onları Mısır'dan büyük kudretinle, güçlü elinle çıkardın. ¹²Neden Mısırlılar, ‘Tanrı kötü amaçla, dağlarda öldürmek, yeryüzünden silmek için onları Mısır'dan çıkardı’ desinler? Öfkelenme, vazgeç halkına yapacağın kötülükten. ^{13**}Kulların İbrahim'i, İshak'ı, İsrail'i anımsa. Onlara kendi üzerine ant içtin, ‘Soyunuzu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım. Söz verdiğim bu ülkenin tümünü soyunuza vereceğim. Sonsuza dek onlara miras olacak’ dedin.” ¹⁴Böylece RAB halkına yapacağını söylediği kötülükten vazgeçti.

¹⁵Musa döndü, elinde antlaşma koşulları yazılı iki taş levhayla dağdan indi. Levhaların ön ve arka iki yüzü de yazılıydı. ¹⁶Onları Tanrı yapmıştı, üzerlerindeki oyma yazılar O'nun yazısıydı.

¹⁷Yeşu, bağırgan halkın sesini duyunca, Musa'ya, “Ordugahtan savaş sesi geliyor!” dedi.

¹⁸Musa şöyle yanıtladı:

“Ne yenenlerin,
Ne de yenilenlerin sesidir bu;
Ezgiler duyuyorum ben.”

¹⁹Musa ordugaha yaklaşınca, buzağıyı ve oynayan insanları gördü; çok öfkeleni. Elindeki taş levhaları fırlatıp dağın eteğinde parçaladı. ²⁰Yaptıkları buzağıyı alıp yaktı, toz haline gelinceye dek ezdi, sonra suya serpererek İsraililer'e içirdi.

²¹Harun'a, “Bu halk sana ne yaptı ki, onları bu korkunç günaha sürükledin?” dedi.

²²Harun, “Öfkelenme, efendim!” diye karşılık verdi, “Bilirsin, halk kötülüğe eğilimlidir. ^{23*}Bana, ‘Bize öncülük edecek bir ilah yap. Bizi Mısır'dan çıkararak adama, Musa'ya ne oldu bilmiyoruz’ dediler. ²⁴Ben de, ‘Kimde altın varsa çıkarsın’ dedim. Altınlarını bana verdiler. Ateşe atınca, bu buzağı ortaya çıktı!”

²⁵Musa halkın başıboş hale geldiğini gördü. Çünkü Harun onları dizginlememiş, düşmanlarına alay konusuna olmalarına neden olmuştu. ²⁶Musa ordugahın girişinde durdu, “RAB'den yana olanlar yanıma gelsin!” dedi. Bütün Levililer çevresine toplandı.

²⁷Musa şöyle dedi: “İsrail'in Tanrısı RAB diyor ki, ‘Herkes kılıcını kuşansın. Ordugahta kapı kapı dolaşarak kardeşini, komşusunu, yakını öldürsün.’ ”

²⁸Levililer Musa'nın buyruğunu yerine getirdiler. O gün halktan üç bine yakın adam öldürüldü. ²⁹Musa, “Bugün kendinizi RAB'be adanmış oldunuz” dedi, “Herkes öz oğluna, öz kardeşine düşman kesildiği için bugün RAB sizi kutsadı.”

³⁰Ertesi gün halka, “Korkunç bir günah işlediniz” dedi, “Şimdi RAB'bin huzuruna çıkacağım. Belki günahınızı bağışlayabilirim.”

³¹Sonra RAB'be dönerek, “Çok yazık, bu halk korkunç bir günah işledi” dedi, “Kendilerine altın put yaptılar. ^{32*}Lütfen günahlarını bağışla, yoksa yazdığın kitaptan adımı sil.”

³³RAB, “Kim bana karşı günah işlediyse onun adını sileceğim” diye karşılık verdi, ³⁴“Şimdi git, halkı sana söylediğim yere götür. Meleğim sana öncülük edecek. Ama zamanı gelince günahlarından ötürü onları cezalandıracağım.”

³⁵RAB halkı cezalandırdı. Çünkü Harun'a buzağı yaptırmışlardı.

AÇIKLAMA: İsrail halkı Tanrı'yla kutsal bir antlaşmaya imza attı, ne var ki kırk gün geçmeden onu ayakaltında çiğnediler. Antlaşma levhaları henüz dağdan getirilmeden topluluk korkunç bir günaha, rezil bir putperestliğe dalıp gitti. Musa Sina Dağında Tanrı'dan son buyrukları alırken İsrail halkı aşağıda on emirin en az ilk üçünü bir kerede kırdı. Musa'yı haftalarca görmeyen topluluk ağabeyi Harun'u kuşatarak ‘Bizi kurtaran Musa’ya ne olduğunu bilmiyoruz, kalk bize bir ilah yap’ dediler. Halkın yoğun baskısına maruz kalan Harun da altın getirmelerini söyledi. Ardından oymacı aletiyle buzağı biçiminde dökme bir put yaptı. Sonra halka ‘Sizi Mısır’dan kurtaran Tanrı budur’ dedi. Harun’un nasıl bu kadar büyük bir hata yaptığını bilmiyoruz. Acaba halk onu tehdit etti mi yoksa kardeşi Musa gelmeyince, öldüğünü mü sandı? Tabii henüz Tanrı'yı tam anlamıyla tanımadıklarını da hatırlamalıyız. Bir sonraki ayetlerden Harun’un Yahve'nin onlara öğrettiği yeni inancı eski inançlarıyla harmanlayıp sentez yaratmak istediği anlaşılıyor. Altın buzağı önünde bir sunak yaptırır, hatta ertesi gün İsrail'in Tanrısı ‘Yahve’ adına bayram yapılacağını ilan eder. Bir sonraki gün halkı altın buzağı etrafında toplanıp kurbanlar sunar ama kısa bir süre içinde yiyip içmeye hatta çılgınca eğlenmeye başlar. Burada geçen söz korkunç bir sefahati kasteder (1.Korintliler 10:7-8).

Tam bu sırada dağın başında Musa'yla görüşen Tanrı, derhal aşağı inmesi gerektiğini söyler. Halkın günahını gören Rab tümünden sapıttıklarını belirtiyor. Bu Tanrı'ya karşı işlenebileceği en korkunç hakaret ve ihanetti. Sanki Yahve değil de, boş putlar İsrail halkını Mısır'dan kurtardı. Oysa ki Rab'bin Mısır'da yaptığı bütün mucizeler putların yararsız olduğunu fazlasıyla ispatlamıştı. Halkın inatçılığını tespit eden Rab'bin öfkesine karşın Musa onlara merhamet göstermesini rica eder. Tabii Musa henüz ne kadar korkunç bir günaha saptıklarını kendi gözleriyle görmemişti o yüzden Rab'bin İsrail'in atalarına asırlar önce yaptığı kutsal antlaşmayı anımsatarak Tanrı'nın gazabını yatıştırmaya çalışır. Rab de Musa'nın yalvarışından ötürü gazabından kısmen vazgeçer. Bu söz başta bize tuhaf gelebilir. Tanrı fikrini değiştirir mi? Elbette ki Tanrı ne olacağını biliyordu ancak bu olayda Musa'nın yakarışına da müsaade etti. Burada duanın gücünü görebiliyoruz. Yalnızca Tanrı'nın adaletine kalsa dünyayı çoktan yıkıp yok etmişti. Ancak kutsalların dualarına da yer veriyor ki günah esiri olan dünyaya kendisi gibi yürek taşıyalım.

Bu arada aşağı inen Musa'yla Yeşu ordugahtan yükselen kargaşa seslerini duymaya başlar. Kaosu ve korkunç sefahati gören Musa Tanrı'nın eliyle yazılan

antlaşma levhalarını yere fırlatır. Böylece Tanrı'nın buyruklarını tümünden çiğnediklerini göstermiş oldu. Altın buzağı toz haline getirip suya serper ve İsrail topluluğuna içirerek hem putun boş olduğunu hem de günahlarını tatmalarını sağlar. Bu sırada Harun'un savunması oldukça trajik komik: 'Öfkelenme efendim...altınları bana verdiler, ateşe atınca bu buzağı ortaya çıktı!' Ne var ki çoğumuz günaha yakalandığımızda benzer şekilde mazeret uydurarak kepaze duruma düşüyoruz. Halkın başıboş rezil halini gören Musa 'Yahve'den yana kim var?' der. Kendi oymağından ve günaha bulaşmayan Levililer etrafında toplanır. Sonra Musa kardeş arkadaş demeden ordugahı boydan boya geçerek günah işleyen herkesi kılıçtan geçirmelerini buyurur. Gösterdikleri bu sadakat yüzünden Rab onları daha sonra Tapınak görevlileri olarak atadı. Kargaşayı yatıştırdıktan sonra Musa halk adına yalvarmak için yeniden Rab'bin huzuruna çıkar. Bu bölümde insanın mayasını çok net bir şekilde görebiliriz. İsrail değil de hangi ulus olursa olsun, başta Tanrı'nın buyruklarını onaylar ama eninde sonunda korkunç putperestliğe ve sefahate düşer. Gerçek şu ki insan iyi niyetiyle ya da 'insanlığıyla' asla kurtulamaz. Hamdolsun ki Rab İsa Mesih'i bizi bizden kurtarmak için ve Tanrı'yla barıştırmak için geldi.

YENİ BAŞLANGIÇ

¹*RAB Musa'ya, "Buradan git" dedi, "Sen ve Mısır'dan çıkardığın halk İbrahim'e, İshak'a, Yakup'a, 'Orayı senin soyuna vereceğim' diye ant içtiğim topraklara gidin. ²⁻³Süt ve bal akan ülkeye senden önce bir melek gönderecek, Kenan, Amor, Hitit, Periz, Hiv ve Yevus halklarını oradan kovacağım. Ben sizinle gelmeyeceğim, çünkü inatçı insanlarsınız. Belki sizi yolda yok ederim."

⁴Halk bu kötü haberi duyunca yasa büründü. Kimse takı takmadı. ⁵Çünkü RAB Musa'ya şöyle demişti: "İsrailliler'e de ki, 'Siz inatçı insanlarsınız. Bir an

aranızda kalsam, sizi yok ederim. Şimdi üzerinizdeki takıları çıkarın, size ne yapacağıma karar vereyim.’ ” ⁶Böylece Horev Dağı'ndan sonra İsraililer takılarını çıkardı.

⁷Musa bir çadır alır, ordugahın dışına, biraz öteye kurardı. Ona ‘Buluşma Çadırı’ derdi. Kim RAB'be danışmak istese, ordugahın dışındaki Buluşma Çadırı'na giderdi. ⁸Musa ne zaman çadıra gitse, bütün halk kalkar, herkes çadırının girişinde durarak Musa içeri girinceye kadar arkasından bakardı.

⁹Musa çadıra girince, bulut sütunu aşağı iner, RAB Musa'yla konuştuğu sürece girişi kapardı. ¹⁰Bulut sütununun çadırın girişinde durduğunu gören herkes kalkar, kendi çadırının girişinde tapınırdı. ¹¹RAB Musa'yla iki arkadaş gibi yüz yüze konuşurdu. Sonra Musa ordugaha dönerdi. Ama genç yardımcısı Nun oğlu Yeşu çadırdan çıkmazdı.

¹²Musa RAB'be şöyle dedi: “Bana, ‘Bu halka öncülük et’ diyorsun, ama kimi benimle göndereceğini söylemedin. Bana, ‘Seni adınla tanıyorum, senden hoşnudum’ demiştin. ¹³Eğer benden hoşnutsan, lütfen şimdi bana yollarını göster ki, seni daha iyi tanıyıp hoşnut etmeye devam edeyim. Unutma, bu ulus senin halkındır.”

¹⁴RAB, “Varlığım sana eşlik edecek” diye yanıtladı, “Seni rahata kavuşturacağım.”

¹⁵Musa, “Eğer varlığın bize eşlik etmeyecekse, bizi buradan çıkarma” dedi, ¹⁶“Yoksa benden ve halkından hoşnut kaldığın nereden bilinecek? Bize eşlik etmenden, değil mi? Ancak o zaman benimle halkın yeryüzünün öteki halklarından ayırt edilebiliriz.”

¹⁷RAB, “Söylediğin gibi yapacağım” dedi, “Çünkü senden hoşnut kaldım, adınla tanıyorum seni.”

¹⁸Musa, “Lütfen görkemini bana göster” dedi.

^{19*}RAB, “Bütün iyiliğimi önünden geçireceğim” diye karşılık verdi, “Adımı, RAB adını senin önünde duyuracağım. Merhamet ettiğime merhamet edeceğim, acıdığıma acıyacağım. ²⁰Ancak, yüzümü görmene izin veremem. Çünkü yüzümü gören yaşayamaz.” ²¹Sonra, “Yakınımda bir yer var” dedi, “Orada, kayanın üzerinde dur. ²²Görkemim oradan geçerken seni kayanın kovuğuna sokup geçinceye kadar elimle örteceğim. ²³Elimi kaldırdığımda, sırtımı göreceksin. Ama yüzüm görülmeyecek.”

^{34:}¹RAB Musa'ya, “Öncekiler gibi iki taş levha kes” dedi, “Kırdığın levhaların üzerindeki sözleri onlara yazacağım. ²Sabaha kadar hazırlan, sabah olunca Sina Dağı'na çık; dağın tepesinde, huzurunda dur. ³Senden başka kimse dağa çıkmasın, dağın hiçbir yerinde kimse görülmesin. Dağın eteğinde davar ya da sığır da otlamasın.”

⁴Musa öncekiler gibi iki taş levha kesti. RAB'bin buyurduğu gibi sabah erkenden kalktı, taş levhaları yanına alarak Sina Dağı'na çıktı. ⁵RAB bulutun

içinde oraya inip onunla birlikte durdu ve adını RAB olarak duyurdu. ⁶Musa'nın önünden geçerek, "Ben RAB'bim" dedi, "RAB, acıyan, lütfeden, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin ve sadık Tanrı. ⁷Binlercesine sevgi gösterir, suçlarını, isyanlarını, günahlarını bağışlarım. Hiçbir suçu cezasız bırakmam. Babaların işlediği suçun hesabını oğullarından, torunlarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım."

⁸Musa hemen yere kapanıp tapındı. ⁹"Ya Rab, eğer benden hoşnutsan, lütfen bizimle gel" dedi, "Bunlar inatçı insanlardır. Sen suçlarımızı, günahlarımızı bağışla. Bizi kendi mirasın olarak benimse."

¹⁰RAB, "Senin halkınla bir antlaşma yapıyorum" dedi, "Onların önünde dünyada ve öteki uluslar arasında görülmemiş harikalar yapacağım. Arasında yaşadığın halk neler yapabileceğini göreceksin. Senin için korkunç şeyler yapacağım. ¹¹Bugün sana verdiğim buyruğu tut. Amor, Kenan, Hitit, Periz, Hiv ve Yevus halklarını senin önünden kovacağım. ¹²Gideceğin ülkedeki insanlarla antlaşma yapmaktan kaçın. Çünkü bu senin için bir tuzak olur. ^{13*}Onların sunaklarını yıkacak, dikili taşlarını parçalayacak, Aşera putlarını keseceksiniz. ¹⁴Başka ilahlara tapmayacaksınız. Çünkü ben adı Kıskaç bir RAB'bim, kıskaç bir Tanrı'yım. ¹⁵Ülke halkıyla herhangi bir antlaşma yapmayın. Yoksa onlar başka ilahlara gönül verir, kurban keserken sizi de çağırırlar; siz de gider yersiniz. ¹⁶Kızlarını oğullarınıza alırsınız. Kızlar başka ilahlara gönül verirken oğullarınızı da artlarından sürükler.

^{17*}"Dökme putlar yapmayacaksınız.

^{18*}"Size buyurduğum gibi, Aviv ayının belirli günlerinde yedi gün mayasız ekmek yiyerek Mayasız Ekmek Bayramı'nı kutlayacaksınız. Çünkü Mısır'dan Aviv ayında çıktınız.

^{19*}"Bütün ilk doğanlar benimdir; ister sığır, ister davar olsun, ilk doğan erkek hayvanlarınızın tümü bana aittir. ^{20*}İlk doğan sığanın bedelini bir kuzuyla ödeyin. Bedelini ödemeyecekseniz, sığanın boynunu kıracaksınız. Bütün ilk doğan oğullarınızın bedelini ödemelisiniz.

"Kimse huzuruma eli boş çıkmazın.

^{21*}"Altı gün çalışacak, yedinci gün dinleneceksiniz. Ekim, biçim vakti bile olsa dinleneceksiniz.

^{22**}"İlk buğday biçiminde Haftalar Bayramı, yıl sonunda da Ürün Devşirme Bayramı yapacaksınız. ²³Bütün erkekleriniz yılda üç kez İsrail'in Tanrısı ben Egemen RAB'bin huzuruna çıkacaklar. ²⁴Öteki ulusları önünüzden kovacak, sınırlarınızı genişleteceğim. Yılda üç kez Tanrınız RAB'bin önüne çıktığınız zaman, kimse ülkenize göz dikemeyecek.

^{25*}"Evinizde maya bulunduğu sürece bana kurban kesmeyeceksiniz. Fısıh kurbanı sabaha bırakılmayacak.

²⁶"Toprağınızın seçme ilk ürünlerini Tanrınız RAB'bin Tapınağı'na getireceksiniz.

“Oğlağı anasının sütünde haşlamayacaksınız.”

²⁷RAB Musa'ya, “Bunları yaz” dedi, “Çünkü seninle ve İsraililer'le bu sözlere dayanarak antlaşma yaptım.” ²⁸Musa orada kırk gün kırk gece RAB'le birlikte kaldı. Ağzına ne ekmek koydu, ne de su. Antlaşma sözlerini, on buyruğu taş levhaların üzerine yazdı.

^{29*}Musa elinde iki antlaşma levhasıyla Sina Dağı'ndan indi. RAB'le konuştuğu için yüzü ışıldıyordu, ama kendisi bunun farkında değildi. ³⁰Harun'la İsraililer Musa'nın ışıldayan yüzünü görünce, ona yaklaşmaya korktular. ³¹Musa onları yanına çağırdı. Harun'la İsrail topluluğunun bütün önderleri çevresine toplandılar. Musa onlarla konuştu. ³²Sonra herkes ona yaklaştı. Musa RAB'bin Sina Dağı'nda kendisine bildirdiği bütün buyrukları onlara verdi.

³³Konuşmasını bitirdikten sonra, yüzüne bir peçe taktı. ³⁴Ama ne zaman konuşmak için RAB'bin huzuruna çıksa, ayrılıncaya kadar peçeyi kaldırırdı. Dönünce de kendisine verilen buyrukları İsraililer'e bildirir, ³⁵İsraililer de onun ışıldayan yüzünü görürlerdi. Sonra Musa içeri girip RAB'le görüşünceye kadar yine peçeyi takardı.

AÇIKLAMA: Tanrı'nın İsrail'le yaptığı kutsal antlaşma param parça oldu. Anlaşma gereği halkın korkunç ihaneti ardından Rab onları terk etmeli hatta tümünden yok etmeli, ama yine merhametinden ötürü ‘Siz gidin, ben sizinle gelmeyeceğim’ diye Musa’ya söyler. Ancak Tanrı olmadan hiç bir yere varamayacaklarını bilen Musa Rab’bin lütfuna sığınmaya çalışır. Büyük günahını fark eden İsrail oğulları da yas tutmaya başlarlar. Bu sırada Rab Musa’yla müzakereleri ordugahın hemen dışında kurulan küçük bir buluşma çadırında sürdürür. Bu yapılacak büyük tapınaktan farklı bir çadırıdır. Başta Tanrı’nın amacı halkın arasında yaşamaktı ama günahlarından sonra ordugahın dışına çekilir. Orada Musa’yla ‘iki arkadaş’ gibi yüz yüze konuşurlardı. Musa Tanrı’yi gerçek anlamda hoşnut edebilmek için onu daha iyi tanımak hatta O’nun yüce varlığını yakında tecrübe etmek ister. Önce ‘yollarını’ yani ilkelerini bana öğret der ama sonra ‘gölkemini’ bana göster diyerek Tanrı’nın öz varlığını tanımayı talep eder. Sonunda Rab kutsal adını yani karakterini Musa’ya özel olarak göstereceğine söz verir. Musa’nın asi halkı adına gösterdiği kişisel çabalar gerçekten büyük bir örnektir. Harika bir önderlik ruhu sergiler.

Sonuç olarak Rab İsrail halkıyla antlaşmayı yenilemeyi kabul eder. Musa’nın iki taş levhayı daha kesip hazırlamasını söyler. Sonra onu Sina Dağının doruğuna çağırır. Orada Rab söz verdiği gibi muazzam gölkemini Musa’nın önünden geçirir. Rab’bin muhteşem izzeti karşısında eriyen Musa yere kapanır ve yeniden Yahve’nin onlara eşlik etmesini rica eder. Rab temel şartlarını bir daha dile getirerek antlaşmayı yeniler. Temel koşulların başında başka ilahlara tapmamak yine yer alır. Sonra daha önce değindiği bir çok buyruğu tekrarlar. Böylece Musa kırk gün daha Sina Dağında Rab’bin huzurunda kalır ve antlaşma levhalarını

yeniden yazar. Sonra Musa kucağında levhaları taşıyarak dağdan iner ancak ordugaha yaklaştığında yüzünün güneş gibi parladığını fark eden halk önünden kaçmaya başlar. Belli ki Musa Tanrı'yla görüşe görüşe artık O'nun görkemini yansıtıyordu. Yine de burada önemli bir mesaj var ki Tanrı bir tek Musa'yla görüştüğüne göre başta arzuladığı ilişkiyi halkla yakalayamadı.

Yıllar sonra bu bölüm üzerinde yorum yapan Elçi Pavlus Musa'nın getirdiği Eski Antlaşma ile Mesih'in getirdiği Yeni Antlaşma arasında önemli bir karşılaştırma yapar (2.Korintliler 3:6-18). Pavlus büyük ihtişamla gelen ilk antlaşmanın görkemini geçici olduğunu söyler. Dahası yüzünün ışıltını kesmek için Musa'nın taktığı peçeyi İsrail oğullarının körlüğünün sembolü olarak yorumlar. Yani Musa bireysel olarak Tanrı'yla harika bir ilişki kurabildiyse de halkın geneli Tanrı'yı yakından tanıyamadı. Sonuç olarak Musa'nın Yasası halkı özgür kılmak yerine onlara ne kadar günahkar olduklarını göstererek mahkumiyete gömdü (Romalılar 3:19,20). Yeni Antlaşma ise çok farklı çünkü arada bir peçe yoktur. İsa Mesih'e inanan herkes peçesiz yüzle Tanrı'yla görüşebilir. Dahası Kutsal Ruh'la gelen özgürlük sayesinde her Mesih inanlısı Tanrı'ya mükemmel ilişki sahibi olmaya davet edilir. Ne harika bir fırsat!

ÇADIRIN YAPIMI

¹Musa bütün İsrail topluluğunu çağırarak, “RAB'bin yapmanızı buyurduğu işler şunlardır” dedi, ^{2*}“Altı gün çalışacaksınız. Ama yedinci gün sizin için kutsal Şabat, RAB'be adanmış dinlenme günü olacaktır. O gün çalışan herkes öldürülecektir. ³Şabat Günü konutlarınızda ateş yakmayacaksınız.”

⁴Musa bütün İsrail topluluğuna seslenerek şöyle dedi: “RAB'bin buyruğu şudur: ⁵⁻⁷Aranızda armağanlar toplayıp RAB'be sunacaksınız. İstekli olan herkes RAB'be altın, gümüş, tunç; lacivert, mor, kırmızı iplik; ince keten, keçi kılı, deri, kırmızı boyalı koç derisi, akasya ağacı armağan etsin. ⁸Kandil için zeytinyağı; mesh yağı ve güzel kokulu buhur için baharat; ⁹başkâhinin efoduyla göğüslüğü için oniks ve öbür kakma taşları getirsin.

¹⁰“Aranızdaki bütün becerikli kişiler gelip RAB'bin buyurduğu her şeyi yapsın. ¹¹Konutu, çadırın iç ve dış örtüsünü, kopçalarını, çerçevelerini, kirişlerini, direklerini, tabanlarını; ¹²sandığı ve sıriklarını, Bağışlanma Kapağı'nı, bölme perdesini, ¹³masayla sıriklarını, bütün masa takımlarını, huzura konan ekmekleri; ¹⁴ışık için kandilliği ve takımlarını, kandilleri, kandiller için zeytinyağını; ¹⁵buhur sunağını ve sıriklarını, mesh yağını, güzel kokulu buhuru; konutun giriş bölümündeki perdeyi; ¹⁶yakmalık sunu sunağını ve tunç ızgarasını, sıriklarını, bütün takımlarını, kazanı ve kazan ayaklığını; ¹⁷avlunun çevresindeki perdeleri, direkleri, direk tabanlarını, avlu kapısındaki perdeyi, ¹⁸konutun ve

avlunun kazıklarıyla iplerini; ¹⁹kutsal yerde hizmet etmek için dokunmuş giysileri –Kâhin Harun'un giysileriyle oğullarının kâhin giysilerini– yapsınlar.”

²⁰İsrail topluluğu Musa'nın yanından ayrıldı. ²¹Her istekli, hevesli kişi Buluşma Çadırı'nın yapımı, hizmeti ve kutsal giysiler için RAB'be armağan getirdi. ²²Kadın erkek herkes istekle geldi, RAB'be her çeşit altın takı, broş, küpe, yüzük, kolye getirdi. RAB'be armağan ettikleri bütün takılar altındı. ²³Ayrıca kimde lacivert, mor, kırmızı iplik; ince keten, keçi kılı, deri, kırmızı boyalı koç derisi varsa getirdi. ²⁴Gümüş ve tunç armağanlar sunan herkes onları RAB'be adadı. Herhangi bir işte kullanılmak üzere kimde akasya ağacı varsa getirdi. ²⁵Bütün becerikli kadınlar elleriyle eğirdikleri lacivert, mor, kırmızı ipliği, ince keteni getirdiler. ²⁶İstekli, becerikli kadınlar da keçi kılı eğirdiler. ²⁷Önderler efod ve göğüslük için oniks, kakma taşlar, ²⁸kandil, mesh yağı ve güzel kokulu buhur için baharat ve zeytinyağı getirdiler. ²⁹Kadın erkek bütün istekli İsraililer RAB'bin Musa aracılığıyla yapmalarını buyurduğu işler için RAB'be gönülden verilen sunu sundular.

³⁰Musa İsraililer'e, “Bakın!” dedi, “RAB Yahuda oymağından özellikle Hur oğlu Uri oğlu Besalel'i seçti. ³¹Beceri, anlayış, bilgi ve her türlü ustalık vermek için onu kendi Ruhu'yla doldurdu. ³²Öyle ki, altın, gümüş, tunç işleyerek ustaca yapıtlar üretsın; ³³taş kesme ve kakmada, ağaç oymacılığında, her türlü sanat dalında çalışsın. ³⁴RAB ona ve Dan oymağından Ahisamak oğlu Oholiav'a öğretme yeteneği de verdi. ³⁵Onlara üstün beceri verdi. Öyle ki, ustalık isteyen her türlü işte, oymacılıkta, lacivert, mor, kırmızı iplik ve ince keten yapmada, dokuma ve nakış işlerinde, her sanat dalında yaratıcı olsunlar.

36:¹“Besalel, Oholiav ve kutsal yerin yapımında gereken işleri nasıl yapacaklarına ilişkin RAB'bin kendilerine bilgelik ve anlayış verdiği bütün becerikli kişiler her işi tam RAB'bin buyurduğu gibi yapacaklar.”

²Musa Besalel'i, Oholiav'ı, RAB'bin kendilerine bilgelik verdiği becerikli adamları ve çalışmaya istekli herkesi iş başına çağırdı. ³Gelenler kutsal yerin yapımında gereken işleri yapmak üzere İsraililer'in getirmiş olduğu bütün armağanları Musa'dan aldılar. İsraililer gönülden verdikleri sunuları her sabah Musa'ya getirmeye devam ettiler. ⁴Öyle ki, kutsal yerdeki işleri yapmakta olan ustalar işlerini bırakıp bir bir Musa'nın yanına gelerek, ⁵“Halk RAB'bin yapılmasını buyurduğu iş için gereğinden fazla getiriyor” dediler.

⁶Bunun üzerine Musa buyruk verdi: “Ne erkek, ne kadın hiç kimse kutsal yere armağan olarak artık bir şey vermesin.” Buyruk ordugahta ilan edildi. Böylece halkın daha çok armağan getirmesine engel olundu. ⁷Çünkü o ana kadar getirilenler işi bitirmek için yeter de artardı bile.

⁸Çalışanlar arasındaki becerikli adamlar konutu on perdeden yaptılar. Besalel onları lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden yaptı, üzerini

Keruvlar'la ustaca süsledi. ⁹Her perdenin boyu yirmi sekiz, eni dört arşındı. Bütün perdeler aynı ölçüdeydi. ¹⁰Perdeleri beşer beşer birbirine ekleyerek iki takım perde yaptı. ¹¹Birinci takımın kenarına lacivert ilmekler açtı. Öbür takımın kenarına da aynı şeyi yaptı. ¹²Birinci takımın ilk perdesiyle ikinci takımın son perdesine ellişer ilmek açtı; ilmekler birbirine karşıydı. ¹³Elli altın kopça yaptı, perdeleri kopçalayarak çadırı birleştirdi. Böylece konut tek parça haline geldi.

¹⁴Konutun üstünü kaplayacak çadır için keçi kılından on bir perde yaptı. ¹⁵Her perdenin boyu otuz, eni dört arşındı. On bir perde de aynı ölçüdeydi. ¹⁶Beş perdeyi birbirine, altı perdeyi birbirine birleştirdi. ¹⁷Her iki perde takımının kenarlarına ellişer ilmek açtı. ¹⁸Çadırı birleştirip tek parça haline getirmek için elli tunç kopça yaptı. ¹⁹Çadır için kırmızı boyalı koç derisinden bir örtü, onun üstüne de deriden başka bir örtü yaptı.

²⁰Konut için akasya ağacından dikine çerçeveler yaptı. ²¹Her çerçevenin boyu on, eni bir buçuk arşındı. ²²Çerçevelerin birbirine uyan iki paralel çıkıntısı vardı. Konutun bütün çerçevelerini aynı biçimde yaptı. ²³Konutun güneyi için yirmi çerçeve yaptı. ²⁴Her çerçevenin altında iki çıkıntı için birer taban olmak üzere, yirmi çerçevenin altında kırk gümüş taban yaptı. ²⁵⁻²⁶Konutun öbür yanı, yani kuzeyi için de yirmi çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere kırk gümüş taban yaptı. ²⁷Konutun batıya bakacak arka tarafı için altı çerçeve yaptı. ²⁸Arkada konutun köşeleri için iki çerçeve yaptı. ²⁹Bu köşe çerçevelerinin alt tarafı ayrı kaldı, üst tarafı ise birinci halkayla birleştirildi. İki köşeyi oluşturan iki çerçeveyi aynı biçimde yaptı. ³⁰Böylece sekiz çerçeve ve her çerçevenin altında iki taban olmak üzere on altı gümüş taban yaptı.

³¹⁻³²Konutun bir yanındaki çerçeveler için beş, öbür yanındaki çerçeveler için beş, batıya bakan arka tarafındaki çerçeveler için de beş olmak üzere akasya ağacından kirişler yaptı. ³³Çerçevelerin ortasındaki kirişi konutun bir ucundan öbür ucuna geçirdi. ³⁴Çerçevelerle kirişleri altınla kapladı, kirişlerin geçeceği halkaları da altından yaptı.

³⁵Lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden bir perde yaptı, üzerini Keruvlar'la ustaca süsledi. ³⁶Perde için akasya ağacından dört direk yaparak altınla kapladı. Çengelleri de altındı. Direkler için dört gümüş taban döktü. ³⁷Çadırın giriş bölümüne lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden nakışlı bir perde yaptı. ³⁸Perdeyi asmak için çengelli beş direk yaparak başlıklarını, çemberlerini altınla kapladı. Direklere beş tunç taban yaptı.

^{37:1}Besalel Antlaşma Sandığı'nı akasya ağacından yaptı. Boyu iki buçuk, eni ve yüksekliği birer buçuk arşındı. ²İçini de dışını da saf altınla kapladı. Çevresine altın pervaz yaptı. ³İkisi bir yanda, ikisi öbür yanda olmak üzere sandığın dört köşesindeki ayaklara takmak için birer altın halka döktü. ⁴Akasya ağacından sıriklar yapıp altınla kapladı. ⁵Sandığın taşınması için sırikları yanlardaki

halkalara geçirdi. ⁶Bağışlanma Kapağı'nı saf altından yaptı. Boyu iki buçuk, eni bir buçuk arşındı. ⁷Kapağın iki kenarına dövme altından birer Keruv yaptı. ⁸Keruvlar'dan birini bir kenara, öbürünü öteki kenara koyarak kapağı tek parça halinde yaptı. ⁹Keruvlar yukarı doğru açık kanatlarıyla kapağı örtüyor, yüzleri birbirine dönük kapağa bakıyorlardı.

¹⁰Besalel akasya ağacından bir masa yaptı. Boyu iki, eni bir, yüksekliği bir buçuk arşındı. ¹¹Masayı saf altınla kapladı. Çevresine altın pervaz yaptı. ¹²Pervazın çevresine dört parmak eninde bir kenarlık yaparak altın pervazla çevirdi. ¹³Masa için dört altın halka dökerek dört ayak üzerindeki dört köşeye yerleştirdi. ¹⁴Masanın taşınması için sıırıkların içinden geçeceği halkalar kenarlığa yakındı. ¹⁵Sırııkları akasya ağacından yaptı, altınla kapladı. ¹⁶Masa için saf altından tabaklar, sahanlar, dökmelik sunu testileri, tasları yaptı.

¹⁷Saf altından bir kandillik yaptı. Ayağı, gövdesi dövme altındı. Çanak, tomurcuk ve çiçek motifleri kendindendi. ¹⁸Üç kolu bir yanda, üç kolu öteki yanda olmak üzere altı kolluydu. ¹⁹Her kolda badem çiçeğini andıran üç çanak, tomurcuk ve çiçek motifi vardı. Altı kol da aynıydı. ²⁰Kandilliğin gövdesinde badem çiçeğini andıran dört çanak, tomurcuk ve çiçek motifi bulunuyordu. ²¹Kandillikten yükselen ilk iki kolun, ikinci iki kolun, üçüncü iki kolun altında kendinden birer tomurcuk vardı. Toplam altı koldu. ²²Tomurcukları, kolları tek parça olan kandillik saf dövme altındı. ²³Kandillik için saf altından yedi kandil, fitil maşaları, tablalar yaptı. ²⁴Bütün takımları dahil kandilliğe bir talant saf altın harcandı.

²⁵Akasya ağacından bir buhur sunağı yaptı. Kare biçiminde, boyu ve eni birer arşın, yüksekliği iki arşındı. Boynuzları kendindendi. ²⁶Üstünü, yanlarını, boynuzlarını saf altınla kapladı. Çevresine altın pervaz yaptı. ²⁷İki yandaki pervazın altına iki altın halka yaptı. Bunlar sunağın taşınması için sıırıkların geçmesine yarıyordu. ²⁸Sırııkları akasya ağacından yaparak altınla kapladı.

^{29*}Itriyatçı ustalığıyla kutsal mesh yağı ve güzel kokulu saf buhur yaptı.

38:¹Besalel yakmalık sunu sunağını akasya ağacından kare biçiminde yaptı. Eni ve boyu beşer arşın, yüksekliği üç arşındı. ²Dört üst köşesine kendinden boynuzlar yaparak hepsini tunçla kapladı. ³Sunağın bütün takımlarını –kovaları, kürekleri, çanakları, büyük çatalları, ateş kaplarını– tunçtan yaptı. ⁴Kenarın altında aşağı doğru sunağın yarısına kadar ağ biçiminde tunç bir ızgara yaptı. ⁵Tunç ızgaranın dört köşesine taşıma sıırıklarını geçirmek için birer halka döktü. ⁶Sırııkları akasya ağacından yaparak tunçla kapladı. ⁷Sunağın taşınması için yan tarafındaki halkalara geçirdi. Sunağı tahtadan, içi boş yaptı.

⁸Buluşma Çadırı'nın giriş bölümünde hizmet eden kadınların aynalarından tunç ayaklıkları tunç bir kazan yaptı.

⁹Konuta bir avlu yaptı. Avlunun güney tarafı için yüz arşın boyunda özenle dokunmuş ince keten perdeler yaptı. ¹⁰Perdeler için tabanları tunç, çengelleri ve çengel çemberleri gümüş yirmi direk yaptı. ¹¹Kuzey tarafı için yüz arşın boyunda perdeler, yirmi direk, direkler için yirmi tunç taban yapıldı. Direklerin çengelleriyle çemberleri gümüştü.

¹²Avlunun batı tarafı için elli arşın boyunda perde, on direk, on taban yapıldı. Direklerin çengelleriyle çemberleri gümüştü. ¹³Doğuya bakan tarafta avlunun eni elli arşındı. ¹⁴Girişin bir tarafında on beş arşın boyunda perde, üç direk ve üç taban; ¹⁵öbür tarafında da on beş arşın boyunda perde, üç direk ve üç taban vardı. ¹⁶Avlunun çevresindeki bütün perdeler özenle dokunmuş ince ketendi.

¹⁷Direklerin tabanları tunç, çengelleriyle çemberleri gümüştü. Başlıkları da gümüş kaplamaydı. Avlunun bütün direkleri gümüş çemberlerle donatılmıştı.

¹⁸Avlunun girişindeki perde lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş nakışlı ince ketenden yapılmıştı. Boyu yirmi, yüksekliği avlunun perdeleri gibi beş arşındı. ¹⁹Tunçtan dört direği ve dört tabanı vardı. Direklerin çengelleri, başlıklarının kaplaması ve çemberleri gümüştü. ²⁰Konutun ve konutu çevreleyen avlunun bütün kazıkları tunçtandı.

²¹Antlaşma Levhaları'nın bulunduğu konut için kullanılan malzeme miktarının tümü Musa'nın buyruğu uyarınca, Kâhin Harun oğlu İtamar'ın yönetimindeki Levililer tarafından kaydedildi. ²²RAB'bin Musa'ya buyurduğu bütün işleri Yahuda oymağından Hur oğlu Uri oğlu Besalel yaptı. ²³Dan oymağından oymacı, yaratıcı, lacivert, mor, kırmızı iplik ve ince keten işlemede usta nakışçı Ahisamak oğlu Oholiav da ona yardım etti.

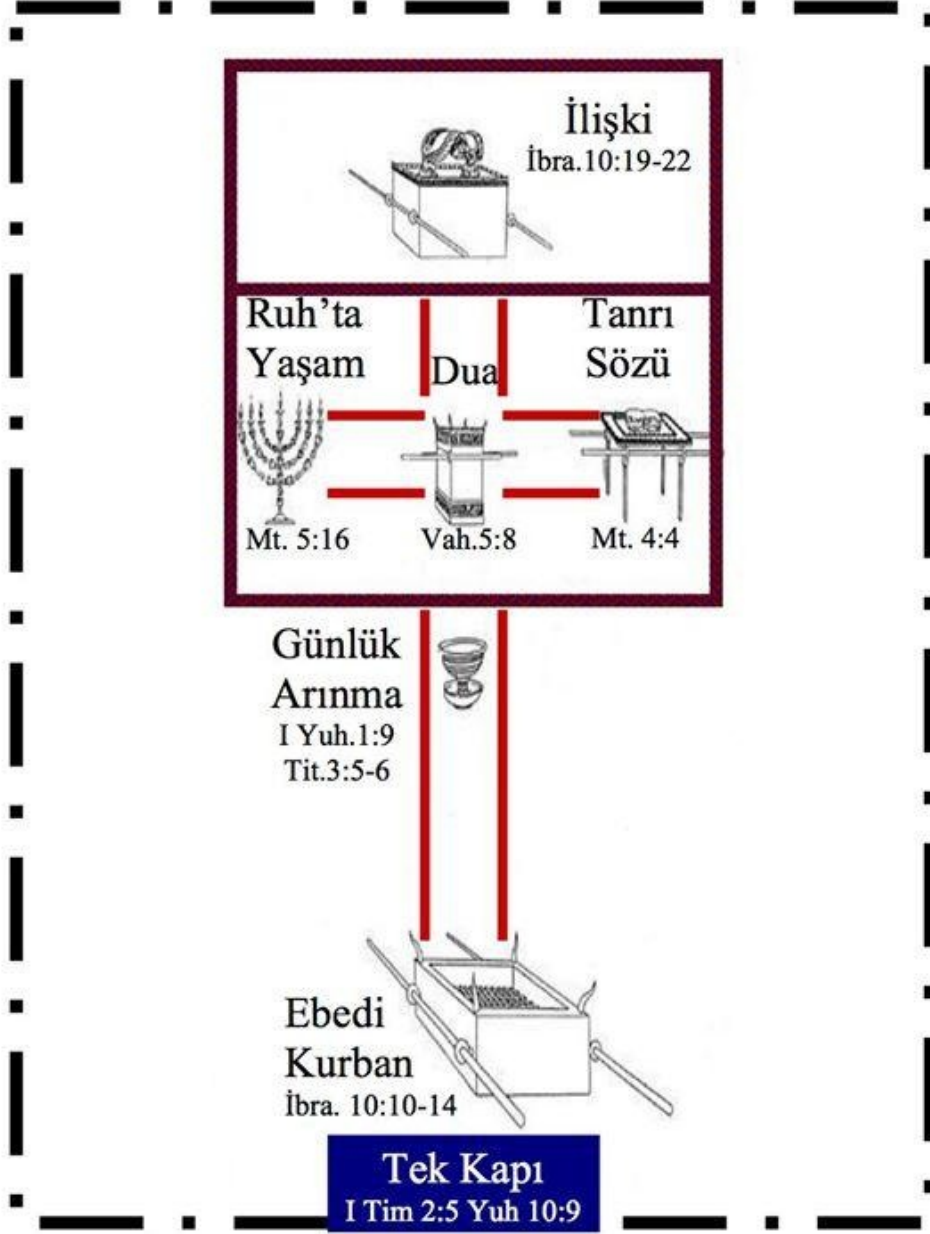
²⁴Kutsal yerdeki bütün işler için kullanılan adanmış altın miktarı kutsal yerin şekeliyle 29 talant 730 şekeldi. ^{25*}Topluluğun sayımından elde edilen gümüş, kutsal yerin şekeliyle 100 talant 1 775 şekeldi. ^{26*}Sayımı yapılan yirmi ve daha yukarı yaştaki 603 550 kişiden adam başına bir beka, yani yarım kutsal yerin şekeli düşüyordu. ²⁷Kutsal yer ve perde tabanlarının dökümü için 100 talant gümüş kullanıldı. Her tabana bir talant olmak üzere, 100 tabana 100 talant gümüş harcandı. ²⁸Direklerin çengelleri, başlıkların kaplanması ve çemberleri için 1 775 şekel harcandı. ²⁹Adanan tunç 70 talant 2 400 şekeldi. ³⁰⁻³¹Bununla Buluşma Çadırı'nın giriş bölümündeki tabanlar, sunakla ızgarası ve bütün takımları, avlu çevresindeki ve girişindeki tabanlar, bütün konut kazıklarıyla avlu çevresindeki kazıklar yapıldı.

AÇIKLAMA: İsrail'in büyük ihanetine rağmen Rab yine de onların arasında yaşamaya karar verir. Böylece tapınak görevini yapacak Buluşma Çadırının yapımı başladı. Rab daha önce Musa'ya inşaatın bilgilerini aktarmıştı. Ancak Sina Çölünde gerekli inşaat malzemelerini elde etmek için orman ya da mağaza yoktu. O yüzden tapınağı inşa etmek için Rab İsrail halkından bağışlar istedi. Böylece kimi altın, kimi gümüş, kimi ağaç ve kumaş getirdi. İsrail toplumu öyle gönülden veriyordu ki

kısa bir süre içinde dur demeleri gerekiyordu çünkü fazla malzeme toplanmıştı. Sonra Rab'bin daha önce inşaatı sürdürmek için seçtiği ve Ruhuyla donattığı Besalel ve Oholiav işe başladılar. Rab'bin kutsal konutunu yaparken önce çerçeveleri akasya ağacından yaptılar. Sonra güzel kumaştan 10 büyük perde dikip etrafa astılar. Hepsi altın kopçalarla birbirine bağlandı. Son hepsinin üzerine keçi derisinde kalın bir örtü yapıldı. Böylece son derece sağlam ama aynı zamanda tanışabilir bir çadır yükseldi. Dışarıdan görüşü çok ihtişamlı olmayabilirdi ama içi altından parlıyordu. Uzun mor ve lacivert perdelerin alt kısımlarında melek ve nar resimleri nakşedilmişti. Daha sonra kullanılan malzemelerin ölçümü de verilir. Yaklaşık 880 kg altın, 3.2 ton gümüş ve 2.1 ton tunç kullanılmıştı.

Sonra tapınağın eşyalarına geliyoruz. Her birinin şekli şeması ve ebadı Tanrı tarafından belirlenmişti. Kutsal eşyalar arasında en önemlisi Tanrı'nın tahtını temsil eden ve çadırın en kutsal bölümünde saklı bulunan Antlaşma Sandığıydı. Bir önceki bölümünde üç önemli eşya daha bulunuyordu: Buhur Sunağı, Kandillik ve Ekmek Masası. Sonra dışa doğru giderken büyük bir yıkanma kazanı ve sonra koca yakmalık sunu sunağı vardı. Aslında tapınağın genel şekli ve her bir eşyasının konumu önemli bir anlam taşıyordu. Sembolik olarak Tanrı'ya yaklaşmanın yolunu tarif eder. Buluşma Çadırına tek bir kapıdan girilirdi, aynı şekilde İncil'de Tanrı'ya tek bir kapı olan İsa Mesih'ten gidildiğini okuyoruz (Yuhanna 10:9, 14:6). Tapınağa giren hemen büyük kurban sunağıyla karşılaşır. Benzer şekilde İncil kan dökmeksizin Tanrı'ya yaklaşmanın imkansız olduğunu vurgular (İbraniler 9:22). Ardından yıkanma kazanı vardı, nitekim Tanrı'ya yaklaşan imanlı Mesih'e inanarak günahın cezasından kurtulduysa da periyodik olarak günlük günahlarından arınmaya ihtiyacı var (Yuhanna 13:8-11, 1.Yuhanna 1:9). Sonra çadırın içine girince kandillik, ekmek masası ve buhur sunağı var. Bunlar imanlının ruhsal hayatını temsil eder. Kandillik imanlının pak tanıklığı, ekmek gıdası olan Tanrı'nın Sözü ve buhur devamlı olarak Rab'be yükselen dualarını sembolize eder. Son olarak en iç bölümde bir tek başkahinin ancak yılda bir kere yaklaşabildiği Antlaşma Sandığı vardı. Ne var ki İsa'nın kanı sayesinde her Mesih inanlısı Tanrı'nın huzuruna kadar girip Tanrı'yla mükemmel bir ilişki yaşayabilir (İbraniler 10:19-22). Tabi İsa Mesih gelmeden önce buluşma çadırının şeması Tanrı'ya giden yolun son derece zor ve neredeyse imkansız olduğunu gösteriyordu. Hamdolsun ki Mesih kendi bedeninde kutsal bir kurban sunarak kendisine inanan herkese Tanrı'ya giden yolu ardına kadar açtırmaya başardı (İbraniler 9:6-14).

Çadır ve Ben

İŞİN SONU

¹Kutsal yerde hizmet için lacivert, mor, kırmızı iplikten özenle dokunmuş giysiler yaptılar. Ayrıca RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi Harun'a kutsal giysiler

yapıldı.

²Efodu altın sırmayla lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden yaptılar. ³Altını ince tabakalar halinde dövüp lacivert, mor, kırmızı iplik ve ince keten arasına ustaca işlemek için tel tel kestiler. ⁴Efodun iki köşesine tutturulmuş omuzluklar yaparak birleştirdiler. ⁵Efodun üzerindeki ustaca dokunmuş şerit efodun bir parçası gibi altın sırmayla lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketendendi; tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibiydi.

⁶Altın yuvalar içine kakılmış, üzerine İsrailoğulları'nın adları mühür gibi oyulmuş oniksi işleyip ⁷İsraililer'in anılması için efodun omuzluklarına taktılar. Tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar.

⁸Efod gibi altın sırmayla lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden usta işi bir göğüslük yaptılar. ⁹Dört köşe, eni ve boyu birer karıştı, ikiye katlanmıştı. ¹⁰Üzerine dört sıra taş yuvası taktılar. Birinci sırada yakut, topaz, zümrüt; ¹¹ikinci sırada firuze, laciverttaşı, aytaşı; ¹²üçüncü sırada gökyakut, agat, ametist; ¹³dördüncü sırada sarı yakut, oniks, yeşim vardı. Taşlar altın yuvalara kakılmıştı. ¹⁴On iki taş vardı. Üzerlerine mühür oyar gibi İsrailoğulları'nın adları bir bir oyulmuştu. Bu taşlar İsrail'in on iki oymağını simgeliyordu.

¹⁵Göğüslük için saf altından örme zincirler yaptılar. ¹⁶İkişer tane altın yuva ve halka yaptılar. Göğüslüğün üst iki köşesine birer halka koydular. ¹⁷İki örme altın zinciri göğüslüğün köşelerindeki halkalara taktılar. ¹⁸Zincirlerin öteki iki ucunu iki yuvanın üzerinden geçirerek efodun ön tarafına, omuzlukların üzerine bağladılar. ¹⁹İki altın halka yaparak göğüslüğün alt iki köşesine, efoda bitişik iç kenarına taktılar. ²⁰İki altın halka daha yaparak efodun önündeki omuzluklara alttan, dikişe yakın, ustaca dokunmuş şeridin yukarisına taktılar. ²¹Göğüslüğün halkalarıyla efodun halkalarını lacivert kordonla birbirine bağladılar. Öyle ki, göğüslük efodun ustaca dokunmuş şeridinin yukarisında kalsın ve efoddan ayrılmasın. Tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar.

²²Efodun altına giyilen kaftanı ustaca dokunmuş salt lacivert iplikten yaptılar. ²³Ortasında baş geçecek kadar bir boşluk bıraktılar. Yırtılmaması için boşluğun kenarlarını yaka gibi dokuyarak çevirdiler. ²⁴Kaftanın kenarını lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden nar motifleriyle bezediler. ²⁵⁻²⁶Saf altından çingiraklar yaptılar ve hizmet için kullanılan kaftanın eteğinin ucundaki narların arasına, bir çingirak bir nar, bir çingirak bir nar olmak üzere çepeçevre koydular. Tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar.

²⁷⁻²⁹Harun'la oğulları için ince ketenden ustaca dokunmuş mintanlar, sarıklar, süslü başlıklar, ince keten donlar, lacivert, mor, kırmızı iplikle, özenle dokunmuş ince ketenden nakışlı kuşak yaptılar; tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi.

³⁰Kutsal tacın levhasını saf altından yaparak üzerine mühür oyar gibi 'RAB'be adanmıştır' sözünü yazdılar. ³¹Üstüne bağlanmak üzere sarığa lacivert bir kordon taktılar; tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi.

³²Böylece konutun, yani Buluşma Çadırı'nın bütün işleri tamamlandı. İsraililer her şeyi tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar. ³³⁻⁴¹Konutu, çadırla bütün takımlarını, kopçalarını, çerçevelerini, kirişlerini, direklerini, tabanlarını; kırmızı boyalı koç derisinden örtüyü, deri örtüyü, bölme perdesini; Levha Sandığı'yla sıriklarını, Bağışlanma Kapağı'nı; masayla takımlarını, Tanrı'nın huzuruna konan ekmekleri; saf altın kandilliği, üstüne dizilecek kandillerle takımlarını, kandil için zeytinyağını; altın sunağı, mesh yağını, güzel kokulu buhuru, çadırın giriş bölümünün perdesini; tunç sunakla ızgarasını, sıriklarını, bütün takımlarını, kazanı, kazan ayaklığını; avlunun perdelerini, direklerini, direk tabanlarını, avlu girişinin perdesini, iplerini, kazıklarını, konutta, yani Buluşma Çadırı'ndaki hizmet için gerekli bütün aletleri; kutsal yerdeki hizmet için dokunmuş giysileri, Kâhin Harun'un kutsal giysilerini, oğullarının kâhin giysilerini Musa'ya gösterdiler. ⁴²Her şeyi tıpkı RAB'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar. ⁴³Musa baktı, bütün işlerin RAB'bin buyurduğu gibi yapılmış olduğunu görünce onları kutsadı.

^{40:1}RAB Musa'ya şöyle dedi: ²“Konutu, yani Buluşma Çadırı'nı birinci ayın ilk günü kur. ³Levha Sandığı'nı oraya getirip perdeyle gizle. ⁴Masayı içeri getir, gereken her şeyi üzerine diz. Kandilliği getirip kandillerini yak. ⁵Altın buhur sunağını Levha Sandığı'nın önüne koy, konutun giriş bölümüne perdesini tak. ⁶Yakmalık sunu sunağını konutun –Buluşma Çadırı'nın– giriş bölümüne koy. ⁷Kazanı çadırla sunak arasına koyup içine su doldur. ⁸Çadırın çevresini avluyla kapat, avlunun girişine perdesini as.

⁹“Sonra mesh yağıyla konutu ve içindeki bütün eşyaları meshederek kutsal kıl. Böylece konutla takımları kutsal olacak. ¹⁰Yakmalık sunu sunağıyla takımlarını meshet, sunağı kutsal kıl. Sunak çok kutsal olacak. ¹¹Kazan ve kazan ayaklığını meshederek kutsal kıl.

¹²“Harun'la oğullarını Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne getirip yıka. ¹³Harun'a kutsal giysileri giydir, bana kâhinlik etmesi için onu meshederek kutsal kıl. ¹⁴Oğullarını getirip mintanları giydir. ¹⁵Bana kâhinlik etmeleri için babaları gibi onları da meshet. Bu mesh onların kuşaklar boyu sürekli kâhin olmalarını sağlayacak.”

¹⁶Musa her şeyi RAB'bin kendisine buyurduğu gibi yaptı. ¹⁷Böylece ikinci yılın birinci ayının birinci günü konut kuruldu. ¹⁸Musa konutu kurdu, tabanlarını koydu, çerçevelerini yerleştirdi, kirişlerini taktı, direklerini dikti. ¹⁹Çadırı tıpkı RAB'bin kendisine buyurduğu gibi konutun üzerine gerdi, çadır örtüsünü üzerine örttü. ²⁰Antlaşma Levhaları'nı sandığa koydu, sandık sıriklarını taktı, Bağışlanma

Kapağı'nı sandığın üzerine yerleştirdi. ²¹RAB'bin kendisine buyurduğu gibi Levha Sandığı'nı konuta getirdi, bölme perdesini asarak sandığı gizledi.

²²Masayı Buluşma Çadırı'na, konutun kuzeyine, perdenin dışına koydu.

²³RAB'bin huzurunda, RAB'bin kendisine buyurduğu gibi üzerine ekmekleri dizdi.

²⁴Kandilliđi Buluşma Çadırı'na, masanın karşısına, konutun güneyine koydu.

²⁵RAB'bin kendisine buyurduğu gibi, RAB'bin huzurunda kandilleri yaktı. ²⁶Altın sunağı Buluşma Çadırı'na, perdenin önüne koydu. ²⁷RAB'bin kendisine

buyurduğu gibi üzerinde güzel kokulu buhur yaktı. ²⁸Konutun giriş bölümünün

perdesini taktı. ²⁹RAB'bin kendisine buyurduğu gibi yakmalık sunu sunağını

Buluşma Çadırı'nın giriş bölümüne koydu, üzerinde yakmalık sunu ve tahıl

sunusu sundu. ³⁰Kazanı Buluşma Çadırı ile sunak arasına koydu, yıkanmak için

içine su doldurdu. ³¹Musa, Harun ve Harun'un oğulları ellerini, ayaklarını orada

yıkadılar. ³²Ne zaman Buluşma Çadırı'na girip sunağa yaklaşsalar RAB'bin

Musa'ya buyurduğu gibi orada yıkandılar. ³³Musa konutla sunağı avluyla çevirdi.

Avlunun girişine perdeyi asarak işi tamamladı.

^{34*}O zaman bulut Buluşma Çadırı'nı kapladı ve RAB'bin görkemi konutu

doldurdu. ³⁵Musa Buluşma Çadırı'na giremedi; çünkü bulut her yeri kaplamış,

RAB'bin görkemi konutu doldurmuştu. ^{36*}İsraililer ancak bulut konutun

üzerinden kalkınca göçerlerdi. ³⁷Bulut durdukça yerlerinden ayrılmaz, kalkacağı

günü beklerlerdi. ³⁸Böylece bütün yolculuklarında konutun üzerinde gündüzün

RAB'bin bulutu, gece de ateş İsraililer'e yol gösterdi.

AÇIKLAMA: Baştan beri Tanrı'nın amacı Kendini İsrail halkına tanıtmak ve onların arasında olmaktı. Halkın isyanına rağmen Rab onlarla birlikte olacağına söz verdi ve aralarında yaşamak için kutsal konutunun tamamlanmasını sağladı. Bu bölümde kutsal tapınakta görev yapacak başkâhin ile diğer kahinlerin kıyafetleriyle ilgili son hazırlıklar sürüyor. Giyimlerine verilen itina yapılacak hizmetin önemimi ve kutsallığını gösteriyordu. Aynı zamanda halkı temsil ederek Yahve'nin önünde durduklarını vurguluyordu. Dikkat edersek bir çok kez 'her şeyi tıpkı Rab'bin Musa'ya buyurduğu gibi yaptılar' der. Bu neden önemli? Çünkü İncil'in İbraniler bölümüne göre bu tapınak göklerde Tanrı'nın huzurunda duran orijinal bir tapınağın kopyasıydı (8:5). Aynı zamanda buluşma çadırı Tanrı'nın kurtuluş planını yansıtmak üzere tasarlanmıştı. Geçen bölümde gördüğümüz gibi çadırın eşyaları ve konumları insanın Tanrı'yla olan ilişkisini tarif etmek için özenle ayarlanmıştı.

Aynı zamanda çadırda yapılan hizmet ve orada görev yapan başkâhin özellikle İsa Mesih'in hayatını ve hizmetini temsil eder (İbraniler 8:1-2). Vaftizci Yahya ilk İsa'yla karşılaştığı zaman O'nu parmakla göstererek 'İşte dünyanın günahını ortadan kaldıran Tanrı Kuzusu' diye haykırdı (Yuhanna 1:29). Çadırda kurban kanı olmadan Tanrı'ya yaklaşmanın imkansız olduğunu gördük. Ama Kutsal Kitap'ın bir çok yerinde İsa Mesih'in günahlarımıza karşılık kurban edildiğini okuyoruz (Yeşaya 53, 1.Petrus 1:18-20). Yani orada kesilen kurbanlar bir açıdan Mesih'in sunduğu son büyük kurbanın yolunu hazırladı (İbraniler 10:1-18). Tapınağın diğer eşyaları da Mesih'i anımsar: Yıkanma Kazanı, Mesih'in kanıyla günahattan nasıl arındığımızı hatırlatır (Titus 3:4-6). Ekmek Masası, Mesih'in 'Yaşam Ekmeği Ben'im' diyen sözlerini anımsatır (Yuhanna 6:48). Kandillik, İsa'nın 'Dünyanın Işığı Ben'im' diyen sözlerini akla getirir (Yuhanna 8:12). Buhur Sunağı, Mesih'in öğrencileri için sunduğu ve hala sunmakta olduğu duaları anımsatır (Yuhanna 17). Üstelik kutsal tapınakta hizmet eden başkâhin Mesih'in Tanrı'nın huzurunda yaptığı aracılık hizmetini hatırlatır (Romalılar 8:34). İsrail'in başkâhini kusurlu bir insan olarak hem kendi günahı için hem de halkı için yıldan yıla Tanrı'nın önüne çıkıp aracılık ederdi. Mesih ise kendi kusursuz kanını Tanrı'ya sunarak kurbanların gereksinimine son verdi (İbraniler 7:26-28). Yani tapınağın bütün hizmeti asırlar önceden Mesih'in kimliğini ve hizmetini mükemmel bir şekilde resmedip müjdeliyordu. Burada kutsal çadırla ilgili yazılan talimatlardan Tanrı'ya yaklaşmanın ne kadar hassas ve zor olduğunu görüyoruz. Hamdolsun ki Mesih'in

büyük kefareti sayesinde artık kendisine iman eden herkes özgürce Tanrı'nın huzuruna çıkabilir.

Tapınağın bütün eşyaları hazırlandığında yılın ilk gününde hepsi bir kerede kuruldu. Musa da Rab'bin talimatı uyarınca bütün eşyaları kutsal mesh yağıyla kutsadı. Aynı gün bütün işler tamamlandığında, Yahve'nin huzurunu temsil eden ve baştan beri İsrail topluluğuna öncülük eden ateşli bulut birden kutsal çadırı doldurdu. Bu şekilde Tanrı yaptıklarını onayladı ve kutsadı. Ne var ki geçen bölümlerde okuduğumuz gibi Tanrı'nın İsrail halkıyla yaşadığı sarsıntılı ilişki ne yazık ki ilerleyen çağlarda hiç iyileşmedi. Yahudiler Tanrı'nın kutsal yasasını maalesef eksiksiz tutamadılar ve kutsal tapınağını da kerelerce kirlettiler. Rab'bin defalarca gösterdiği büyük lütfu rağmen İsrail ulusu hep yoldan saptı. Ama Rab vaadinden hiç vazgeçmedi ve Yahudilerin bütün itaatsizliklerine rağmen eninde sonunda beklenen büyük Mesih'i göndererek tüm uluslar için öngördüğü kurtuluşu sağladı. İsrail, İsa Mesih'in yolunu hazırlayarak her türlü Tanrı'nın amacına hizmet etti, o yüzden onları hor görmemeliyiz (Yuhanna 4:22). Aynı zamanda Yahudiler çoğunlukla İsa'yı Mesih olarak reddettiler diye Tanrı onlarla işine son vermiş değildir. Pavlus'un Romalılar 11'de anlattığı gibi Tanrı amacından dönmez, vaatlerinden de vazgeçmez. İsrail'in atalarıyla başlattığı işi bir gün Yahudileri tövbeye getirerek tamamlayacaktır. O gün İsa Mesih yeryüzünde geri dönüp Yerusulim'de tahtını kurarak baştan vaat edilen barış krallığını kuracaktır (Yeşaya 11). O gün İsa Mesih bu bölümlerde okuduğumuz Tanrı'nın kusursuz yasasını yenileyecek ve tüm ulusları adaletle yönetecektir. O gün küçük bir çadır değil, koskoca bir tapınak da yapılacak (Hezekiel 40-48). Yıldan yıla bütün uluslar orada toplanıp Tanrı'yı yüceltecektir (Zekeriya 14:16). İşte o zaman Rab'bin İsrail aracılığıyla tüm uluslar için tasarladığı büyük tasarı hedefine ulaşmış olacak çünkü İbrahim'in soyu nihayet tüm uluslar için bereket kaynağı olacaktır.

KAYNAKÇA

TÜRKÇE:

1. J.A. Motyer, *Mısır'dan Çıkış*, Haberci Yayıncılık, 2013
2. William MacDonald, *Kutsal Kitap Yorumu: Eski Antlaşma Serisi*, Cilt 1, Yeni Yaşam Yayınları, 2002.

İNGİLİZCE:

1. Thomas Constable Online Commentary:
<http://www.soniclight.com/constable/notes/pdf/exodus.pdf>

Bu Kitap beğendiniz mi?

Daha fazla ücretsiz e-Kitaplar [Hristiyan Kitaplar.com](http://Hristiyan.Kitaplar.com)'dan indirebilirsiniz.

Can Nuroğlu yazar olarak beğendiniz mi? [Yazarın tüm kitaplar şuradan indirebilirsiniz.](#)

[Türkiye'de Kilise Adresleri](#)